

“Bizim istediğimiz eşitlik. Biz katı milliyetçi değiliz. Bizim talebimiz Ermeni, Türk, Kürt, Alevi, Laz, Yezidi, Süryani, Arap ve Kıptilerle birlikte eşit koşullarda yaşamaktır. Bir devrimci olarak bu hedefe ulaşacağımıza inanıyorum. Ama Osmanlı Devleti'nin tutumu onu Türkçülüğe götürüyor. Yüzerce yıl önce bu topraklara geldiğiniz noktaya, Türkçülüğe geri dönüyorsunuz... Biz 'kışkırtıcılar, serseriler' değiliz. Bu halkın bağrından doğan ve zamanın taleplerini ifade eden halkın öz çocukları olan bizler, sadece ihtilalcileriz.”

“Biz sadece Ermenilerin kurtuluşu için çalışmıyoruz, bütün insanlığın kurtuluşu için çalışıyoruz. Bizim vatanımız bütün dünyadır.”

“Ermenilerin ve Türklerin kardeşliğini sağlamak için ne fedakârlıkları kabul ettik. Ve bizim karşılaştığımız nedir? Yalnızca bizim olağanüstü çabalarımızı yok saymakla kalmadınız, aynı zamanda bilinçli olarak bizi imha etmeye çalıştınız.”

“Ben Diyarbakır'da faaliyet gösterirken, düşüncelerimi Ermeniler arasında olduğu kadar, Kürtler, Türkler, Süryaniler ve Araplar arasında da aynı şevk ve heyecanla yaydım.”

Madteos Sarkisyan
(Yoldaş Paramaz)

marksist teori

Sayı 15 ❖ Mayıs-Haziran 2015

marksist teori

Sayı: 15 ❖ Mayıs-Haziran 2015 ❖ 7.50 TL

Gazi Gezi Rojava
Cepheleşme

Marksist Teori

15

Mayıs/Haziran
2015

Marksist Teori - Yaygın Süreli Yayın
Varyos Yay. San ve Tic. Ltd. Şti. Adına
İmtiyaz Sahibi: Alper Kaba
Sorumlu Yazışleri Müdürü: Alper Kaba
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Çakırağa Cami Sokak Birlik Apt. No: 8/10 Aksaray/İstanbul
Tel: (0212) 529 15 94 **Faks:** (0212)529 06 75
Baskı: Ceylan Matbaacılık Tel: (0212) 613 10 79
Abonelik: Yıllık 40 TL (Posta çekini yatırdıktan sonra bilgilerinizi e-posta veya faksla iletiniz.)
Posta Çeki: Songül Akbay 1600206
ISSN: 978 – 975 – 81 – 3421 – 2

İçindekiler

5 | GÜNDEM

11 | Komünist Öncü
Ve Birleşik Mücadele

19 | 20. Yılında Gazi Ayaklanmasının Aynasından Hazırlık,
Tarz Ve Atılım Üzerine Bir Hafıza Çalışması
Hasan Polat

31 | Gezi-Haziran Ayaklanması: “Alt-Akılın” İsyanı
Ferat Deniz

43 | Rojava Devrimi Ve Kürdistanî Politika
Sema Duru Boran

55 | Enternasyonal Cepheleşme Ve Mücadele
Ethem Demir

67 | Sermaye Ve İktidarın Grev Yasakları
A. Pınar

73 | Karşıdevrimin Ayaklanma Bastırma Hazırlığı:
Schnöggersburg
Sibel Yıldız

77 | Ermenilerin Politik Talepleri Sahiplenilmeli
Röportaj: Derya Okatan

83 | Karşıdevrimin Ermeni Soykırımı Ve Emekçi Sol
Örgütlerin Kendileriyle Yüzleşme Zorunluluğu
Toprak Akarsu

93 | Soykırım, Yüzleşme Ve Emekçi Sol
Ziya Ulusoy

Gündem

AKP Odaklı Cephe Daralıyor Halkçı Demokratik Cephe Büyüyor

İşçi sınıfının, kadınların, gençlerin, yoksulların, Kürt ulusal demokratik güçlerinin, ulusal toplulukların, demokratik Alevi hareketinin özelemlerinin, özellikle de politik özgürlük odaklı taleplerinin cepheleştirdiği HDP ile burjuva devlet terörünün, sömürünün ve inkarcı sömürgeci boyunduruğun temsilcisi AKP ve Erdoğan cephesi arasındaki çatışmanın merkezinde durduğu seçim çarpışması tüm hızıyla sürerken, saflaşma ve cepheleşme büyüyor.

Durum, işçi sınıfı ve ezilenler lehine, halklarımız lehine gelişiyor ve buradan ilerleyecek.

Seçim süreci, siyasal saflaşmanın eksenlerinin bütünüyle değiştiği gerçeğini de belirgin biçimde gözler önüne seriyor. Dün, merkezinde Kürt ulusal mücadelesinin durduğu işçi sınıfı ve halklarımızın direniş

ve mücadeleleri sonucunda yönetememe krizine giren, emperyalist küreselleşme sürecinde emperyalist burjuvazinin dönüşüm ihtiyaçlarına uyum çerçevesinde iç çelişkileri derinleşen burjuvazi içindeki yarılma, iki siyasal cephede saflaşmalarına yol açmıştı. Saflaşmanın bir tarafında generaller partisi-CHP-MHP bloku, diğer tarafında sermaye oligarşisi, AKP, değişik politik islamcı örgütlenmeler ve burjuva liberaller bloku duruyordu. AKP, burjuvazinin Kürt sorununda en geri adımını bireysel-kültürel haklar çerçevesinin oluşturduğu tavizler ve PKK ve ulusal taleplerin reddi-tasfiyesi düzleminde bir burjuva çözümü de içeren değişim programının sözcülüğünü üstlenmiş, “yetmez ama evet”çileri, kimi sol aydınları vb. toplumun değişim isteyen çeşitli kesimlerini de yedeklemişti.

6 ❖ Marksist Teori 15

Bugün, bu değişim programının iflas ettiği, burjuvazi cephesindeki saflaşmanın diğer kutbundaki generaller partisi-CHP-MHP blokunun yenilgi aldığı ve dağıldığı, AKP'ninse rejim krizinin çözümüne damga vuran konularda değişim bayrağının taşıyıcısı olmaktan çıktığı koşullar var. Toplum bu kez başka eksenlerde yarıyor ve dünkü ittifaklar yok.

Burjuvazi cephesinde bu farklılaşmanın ortaya çıkardığı en ciddi sorun, burjuva değişim programının bir siyasal öncüsünün olmaması. CHP, kimi girişim ve iddialarına rağmen bu öncülüğü üstlenmenin çok uzağında.

AKP ve Tayyip Erdoğan cephesindeyse, burjuva değişim programının öncülüğünü üstlendiği dönemdeki ulusal ve uluslararası yedeklerini, destekçilerini yitirmekte olması bir yana, cemaatle yaşadığı yarılmayı, hükümet-Erdoğan arası ilişkilerde boy veren çatlaklar takip ediyor. Erdoğan, ordu ve bürokrasiyle ilişkilerini güçlendirerek taktik imkanlar yaratmaya çalışıyor. AKP ve Erdoğan, seçimlere büyük bir zayıflamayla giriyor.

Burjuvazinin iki cephede saflaştığı koşullarda, komünist öncü, işçi sınıfı ve ezilenleri, Kürt ulusunu, gençliği, kadınları bir üçüncü cephede saflaştırmanın mücadelesini veriyordu.

Bugün bakımından böyle bir seçenek yaratılmış, saflaşmanın ekseynise değişmiş durumdadır. Seçim

mücadelesi bunun en belirgin biçimde açığa çıkışıdır.

HDP, var olan tek siyasal değişim programının öncüsü haline geldi ve bu, demokratik hak ve özgürlüklerin merkezde durduğu bir değişim programıdır. Dahası, geçmişte AKP etrafında saflaşan liberallerden, “yetmez ama evet”çilerden, demokrat eğilimli aydınlardan da tek tek ya da gruplar halinde kopuşlar oluyor, kimileri HDP'nin değişim programının etki alanına giriyor. Alevi emekçilerde CHP'den, özellikle Türkiye cephesindeki Kürt emekçilerde AKP'den, emekçi solun kimi bölüklerinde CHP ile ittifak eğiliminden, devrimci güçler arasında geleneksel boykotçuluktan, sol-ilerici-demokrat kitlede CHP'yle ittifak eğilimli ya da HDP'ye mesafeli siyasi partilerden (ÖDP, TKP vb) kopuşlar belirginleşmeye başladı.

Türkiye cephesinde devrimci durum gerçeği, HES'lerden kadın cinayetlerine, iş cinayetlerinden devlet terörüne dek çok çeşitli gündemler etrafında lokal ya da geniş çaplı patlamalar yaratmayı sürdürürken, yeni bir demokrasi bilinci ve mücadele isteği, özgüven ve kazanımlarla ilerleme duygusu, işçi ve ezilen kitlelerde belirginleşiyor.

İşçi sınıfının, Alevi-Kızılbaş emekçilerin, değişik ezilen kesimlerin, hiçbir dönemde Kürt ulusal demokratik hareketi gibi güçlü bir yedeği olmamıştı. Öte yandan, Kürt ulusal demokratik mücadelesi de hiçbir zaman Türkiye cephe-

sinde emekçi çözümün muhatabı olarak gelişim potansiyeli bu denli güçlü bir bileşen bulamamıştı. Tüm bu kesimler ilk kez bir seçim sürecinde kendi alternatifini bu derece yaygın ve geniş bir ittifak olarak oluşturmuş durumda ve giderek daha geniş bir kitlenin dikkati buraya yöneliyor.

Bu buluşmayı engellemeye çalışan AKP ve Erdoğan ittifakının yanı sıra, MHP dahil eşitlik, kardeşlik seçeneğinin büyümesinden rahatsız olan başkaca burjuva siyasi güçler, HDP'nin özellikle de çalışmasının zayıf olduğu, emekçi solun bir kitle tabanı olmasına rağmen örgütlü olmadığı kentlerde örgütlenmeye başlaması, bu bölgelere birleşik demokratik mücadele fikrinin ve örgütünün taşınması çabalarını polis destekli sivil silahlı saldırılarla kesmeye çalışıyor.

Bartın, Aydın, Isparta, Trabzon, Kütahya, Uşak gibi onlarca kentte 50'ye yakın saldırı düzenlendi. Bazıları HDP bürolarını, bazıları HDP'nin sokak çalışmalarını hedef alan bu saldırılar, BBP'li, MHP'li sivil faşistler ve AKP'nin sivil-silahlı koruculuğu görevini üstlenen güçlerce gerçekleştirildi.

Selahattin Demirtaş şahsında karalama kampanyaları, Van belediyesinin su tasarrufu için başlattığı kampanyanın yalan ve çarpıtmalarla maniple edilmesi örneklerinde olduğu türden, "HDP bölge halkını tehdit ederek oy topluyor" iddiası etrafında özetlenebilecek iftiralar,

bu fiziki saldırılara eşlik ediyor. AKP ve Erdoğan, yalana ve demagojiye dayalı üçüncü sınıf faşist propaganda yöntemleriyle HDP'yi baraj altına düşürmeye çalışıyor.

Ancak seçim mücadelesi şimdiden kazanımlarla sürdürülüyor. Diyanet'in makam aracının iadesi bunun belirgin bir örneği oldu. Öz güven ve inisiyatif halk güçlerinin yanında. HDP saflarında birleşme eğilimi, AKP ve diğer burjuva partilerin, siyasi kuvvetlerin saflarında ayrışma-dağılma eğilimi artıyor. Seçim çarpışmasının kazanılması, yeni bir politik iklim yaratacak, mücadele azmini güçlendirecek, "yeni yaşam" bilincini kökleştirecektir.

Görüşme Süreci

Görüşme sürecinin müzakereye dönüşmesinin başlangıç adımı olan Dolmabahçe ortak açıklaması, daha ilk adımında, burjuvazinin en kararlı siyasi figürü olan Tayyip Erdoğan'ın müdahaleleriyle boşa çıkarıldı. Tarafların izleme heyeti konusundaki çelişkili açıklamalarıyla patlak veren bu müdahalelerle, AKP-Erdoğan cephesindeki çatlakların varlığı da gözler önüne serilmiş oldu.

Bu gelişme bir sürpriz olmadı. Kürt ulusu bakımından onurlu bir ulusal barışı ve Türkiye'de kapsamlı bir demokratik dönüşümü içeren 10 madde ile burjuvazinin bireysel-kültürel haklar zeminiyle sınırlı taviz marjı arasında bir anlaşma olasılığı görünmüyor.

Dolmabahçe, bununla birlikte, Kürt ulusal demokratik mücadelesi bakımından bir kazanım, onun kolektif varlığının ve statüsünün sömürgeci faşist devlet tarafından şimdiye kadarki en üst düzeyde kabulü anlamına geliyordu. İncarcı sömürgeci faşizm bundan böyle ne kadar saldırgan bir siyaset geliştirirse geliştiresin, Tayyip Erdoğan'ın Kürt sorunu yoktur söylemini yeniden yükseltmesinde olduğu türden incarcı söylemlere girişsin, toplumsal düzlemde yeni eşik, Dolmabahçe açıklamasıyla Kürt ulusal demokratik güçlerinin daha ileri bir düzeyde resmen tanınmasıdır.

Öte yandan, AKP-Erdoğan ittifakının seçimlere hazırlığı, aynı zamanda Kürt ulusal demokratik güçlerine yönelik yeni bir saldırı dalgasının hazırlığı olarak ele aldıkları, sandıklardan AKP ve HDP bakımından çıkacak tabloyla bağlantılı olarak böyle bir saldırıya girişecekleri, görüşme sürecinin de yeni aşamasının, bu çarpışmanın sonucunda oluşan yeni dengeler temelinde gelişeceği rahatlıkla söylenebilir.

PKK önderliğindeki Kürt ulusal demokratik mücadelesinin Kuzey Kürdistan sınırlarını çoktan aştığı ve dört parçanın gerçeği haline geldiği, dahası Rojava devrimiyle ve Ortadoğu-Kuzey Afrika devrim ve ayaklanmalarıyla bir bölgesel devrimci sürecin geliştiği koşullarda ulusal barışın, burjuvazinin en liberal kanadının dahi değişim/tasfiyecî çözüm programının dün-

kü koşulları ve dünkü çerçevesine sığmayacağı, her durumda gerek savaş-askeri çarpışma, gerekse görüşme süreçlerinin temel bir verisi olacak.

1 Mayıs Ve Devlet Terörü

HDP'ye yönelik ırkçı saldırılar; üniversitelerde sivil faşistlerin, polis saldırıları; metal işkolundaki grev yasağı; Ermeni soykırımının yıldönümü eylemlerine polis saldırısı; İtebrak Alevi katliamını protesto eylemine polis saldırısı; Berkin Elvan'ın katillerinin açıklanması talepli adliye eyleminde katliam, eylemin ardından, şehit düşen devrimcilerin cenazelerine yönelik saldırılar ve avukatlara yönelik tırmanan baskı ve saldırganlık; kadın cinayetleri protestolarına saldırılar ve daha sayısız örnekte görüldüğü gibi, halka saldırı yasağıyla pekiştirilen devlet terörü, tüm ezilen, emekçi kesimleri kapsamına alıyor.

Devlet terörünün doruk noktası ise, 1 Mayıs'ta Taksim meydanının yasaklanması, kuşatılması ve tüm kentin büyük bir terör ve baskı altında tutulması oldu. Söz ve eylem özgürlüğünün gaspından başlayarak, kayıtdışı gözaltılar, işkence ve cinsel saldırı, sağlık hakkının engellenmesi, avukatların saldırıya uğraması ve görev yapmalarının önlenmesi gibi biçimlerde dizgin-siz bir vahşet ve saldırganlıkla işçi ve ezilenlerin görkemli buluşması engellendi ve bastırılmaya çalışıldı. İşçi ve ezilenlerse yüzünü Taksim'e

döndü, en ileri bölükleri tüm tehditlere ve yasağa rağmen Taksim’de buluşmakta, Taksim’de cepheleşmekte, Türk burjuva devleti ile ezilen ve sömürülenler arasındaki çarpışmanın sembolleşmiş mevzisini korumakta kararlılık ve ısrar gösterdiler.

Halka saldırı-devlet terörü pake-tinde cisimleşen faşist saldırganlık ve baskının hedefinde, Türkiye cephesinde çok çeşitli gündemler etrafında gelişen toplumsal kabarış ve patlamalarda kendini gösteren devrimci durumla, Kürdistan’da güncel olarak Rojava Devrimi merkezli ilerleyen ulusal demokratik mücadele arasında gelişmekte olan buluşma eğilimin önünü kesmek duruyor. Ancak bu buluşma, saflaşma ve cepheleşme eğilimi, yasakları ve saldırıları aşarak ilerlemeyi sürdürüyor.

Metal İşçilerinin Bursa Silkinişi

Metal işçileri, işçi sınıfı mücadelesinde 60’lı yıllardan günümüze öncü hamlelerin temsilcisi oldular. Geçtiğimiz aylarda Birleşik Metal-İş üyesi işçilerin coşkulu grev eğilimi ve pratik yönelimi patlak vermişti. Hükümetin grevi yasaklaması, halklarımızın desteğiyle etkili bir toplumsal hareketin gelişmesinin önüne geçti. Sendikal öncünün işçilere ve halklara dayanarak faşist yasa ve yasakları aşmayı deneme cüreti göstermemesi hareketin geri çekilişine yol açtı. Yakın dönemde, bu kez de Bursa’nın demokratik bilinci gelişkin metal işçileri

ekonomik ve sosyal haklarını toplu sözleşmenin ötesine taşımak için ayağa kalktılar. Patron uşağı, faşist ve gerici güruhların yönetimindeki Türk-Metal’i toplu sözleşmelerin yenilenmesi için harekete geçmeye zorladılar. Bir aşamadan itibaren istifa hareketine yöneldiler. Polis, jandarma destekli Türk-Metal’in faşist çetelerinin saldırılarına uğradılar. İlginçtir, Birleşik Metal-İş tıpkı 1988’de olduğu gibi bu kez de Bursa metal işçilerini örgütleme cesareti gösteremedi.

Metal işçilerinin tutumları, eğilimleri işçi sınıfı saflarında biriken iş ve yaşam koşullarının düzeltilmesi, demokratik hakların genişletilmesi, sendikaların patronlara karşı mücadelede öncülük işlevlerini yerine getirmeleri isteklerinin ve fiili meşru mücadele eğilimlerinin akacak bir kanal bulursa bendini yıkabileceğine işaret ediyor. Bu, işçi kitlelerinin gerisinde, hizasında durmaya dayalı, kuyrukçu ve sağlamcı politikalarla değil, işçilere güven temelindeki cüretli öncülükler ve önerilerle çözülebilecek bir mesele.

Soma İşçi Katliamı Yıldönümü Eylemleri

Soma işçi katliamının birinci yıldönümü, Çanakkale’den Hopa’ya, Bartın’dan Şırnak’a dek onlarca kentte yürüyüş ve gösterilere sahne oldu. Erdoğan-AKP cephesi, en geniş kitlelerde büyük bir öfke, acı ve tepki biriktiren Soma katliamı yıldönümünün meşru zemininde,

10 ❖ *Marksist Teori 15*

katliamı teşhir eden, adalet ve iş cinayetlerinin önlenmesini isteyen işçilerle, destek veren toplumsal kesimlerle ve siyasal öznelerle açık bir çarpışmaya girmeye cesaret edemedi. Barışçıl gösteriler biçiminde gelişen anma eylemlerine onbinlerce kişi katıldı. “Unutmayacağız, affetmeyeceğiz” sloganı, katillerin yargılanması ve adalet talebi öne

çıktı. Eylemler, burjuvazinin ve faşist sömürgeci devletin çok çeşitli suçları karşısında adalet talepli mücadelelerin birleştirici potansiyeline olduğu kadar, iş cinayetlerinin son bulması için mücadelede öncü, sürükleyici, kararlı duruş ve eylemin yükseltilmesi görevinin güncelliğine de işaret ediyor.

Komünist Öncü Ve Birleşik Mücadele

Marksist leninist komünistlerin, birleşik mücadele anlayışında çıta Kızıldere ölçüsüyle şekillendi. Kızıldere'nin feda ruhu ve devrimci adanmışlık niteliklerinin olduğu kadar, hapishanede örgütlenen özgürlük eyleminde boyveren ve Kızıldere'deki fedada sonsuz bir ışığa dönüşen devrimci yoldaşlık pratiğinin ve zihniyetinin de iyi bir öğrencisi olmayı esas aldı. Ondandır ki, cepheleşme sorununu gündeminde hep canlı tuttu, iz bırakan birleşik mücadelelerin ezici çoğunluğunun öncü yapıcılarından ve samimi emekçilerinden oldu. Kuruluşunun ilk yılından başlayarak, parti ve örgütler cephesi, özgürlük cephesi, birleşik devrimci önderlik ve devrimci yoldaşlık kavramlarına yaşam verdi.

Hangi konum ve düzeyden olursa olsun, "birlik", "birleşik mücadele", "birleşik cephe" kavramları politik mücadelede daha büyük, daha etkili, daha sonuç alıcı mücadele isteğini, yönelimini yansıtır. En dar, gruplara dönük amaçlarla kurulan birlikler bile, egemenlere yöneldikleri ölçüde daha güçlü, daha etkili bir mücadele imkanı sunmuşlardır.

Komünist öncünün politik önderlik anlayışı ve iktidar bilinci, onun 20 yıllık tarihi boyunca burjuvazi, faşizm ve inkarcı sömürgecilik karşısında, devrimci ve antifaşist hareketin *birleşik mücadele ve cepheleşme ihtiyacını* dikkatle gözetmesini, bu konuda devrimci arayışlardan kopmamasını koşullamıştır.

74-80 dönemi devrimciliğinin en zayıf yanını oluşturan ve günümüze değin etkilerini sürdüren, bölünme, parçalanma ve grupçuluğun *pratik özeleştirisi* olarak şekillenen marksist leninist komünist öncü, öncelilerinin de bir parçası olduğu bu dönemin *ilkesiz ayrılıkçılık ve grupçu sekterlik* zihniyetinin izlerine ve etkilerine karşı iç ideolojik mücadeleyi canlı tuttu. Saflarında birlik kültürünün gelişmesi için güçlü bir devrimci emek harcadı, yeni kuşaklardan parti ve gençlik kuvvetlerini bu zihniyet ve ruhla yetiştirdi. Kuruluşundan günümüze geniş antifaşist, anti şovenist birlikler oluşturulması yolundaki çabalarını kesintisiz sürdürdü, başarılı ve başarısız tüm adımları,

daha ileri sonuçlara ulaşılması görüş açısından inceleyip özümledi. İşçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesini büyütmek, moralini, kavga azmini yükseltmek, demokratik ve devrimci çalışma alanlarını genişletmek, somut kazanımlarla ilerlemek, tüm sorunlarda “emekçi çözüm” seçeneğinin egemenleşmesini sağlamak yolunda HDK ve HDP’de somutlanan **birleşik demokratik cephenin** kurulup geliştirilmesinin düşünsel ve pratik emekçiliğinde komünistlerin kendilerini ortaya koyuşları ve katkıları bunun günümüzdeki ifadesidir.

I

Tarih Bilinci

Komünist öncü, geçmişle, devrimci demokratik kazanımlarla ve devrimci yapılarla ilişkilenişte eleştirel devrimci yöntemi esas almış, ilgisizliği, görmezden gelmeyi, rekabetçi tarzı reddederek, kazanımları, ileri olanı tanıma, özümseme ve savunup geliştirme çizgisinde hareket etmiştir.

Birlik ve birleşik mücadele bunun iki alanıdır. Her iki konuda da, geçmişte ve günümüzde ileri olan ne varsa ondan hareket etmek, geri

olandan kopuşmak, marksist leninist komünistlerin pratiğinde karşılık bulmuştur.

1971 Öncesi Nesnel Cephesel Birlikler Ve 74 Sonrası Cepheleşme Yeteneğinin Körelmesi

1961-69 döneminde TİP, 68’den 71 faşist darbesine değin Dev-Genç, nesnel olarak birer cephe örgütü durumundaydılar. İşçi sınıfı ve ezilenlerin öncü bölüklerinden oluşan TİP’te yasal ve parlamenterist düşünceler, bir gençlik cephesi olan Dev-Genç’te ise devrimci demokratik düşünceler belirleyiciydi. 71 devrimci çıkışını hazırlayan süreç sert bir ayrışma ve kopuşmayı koşulladığı için TİP cephesel niteliğini kaybetti, reformcu, parlamenterist bir grubun örgütüne dönüştü. Dev-Genç ise 71 darbesi sonrası eski yapısını canlandıramadı, 74’teki “Yüksek Öğrenim Dernekleri” biçimindeki adım ise, yerini kısa bir süre sonra grup derneklerine bırakarak tarih sahnesinden çekildi.

74-80 dönemi emekçi sol için bölünme, parçalanma, ilkesiz ayrılıkçılık, ideolojik politik olarak en yakınında bulunan gruba en fazla uzak durma ve özsel olarak kaba bir küçük burjuva rekabetçilik sürecidir. Siyasi kültür bu temelde şekillenmiş, büyük imkanlar böyle bir zeminde heba edilmiştir. 76-77’de Halkın Yolu, Halkın Birliği, Halkın Kurtuluşu arasında gelişen “Proleter Devrimcilerin Birliği” yönelimi, grupçu zehirlenmeyle uçuruma itilmiştir. İzleyen yıllarda Devrimci Yol, Halkın Kurtuluşu, Kurtuluş Sosyalist Dergi arasında yapılan güç birliği, bu yapıların kendi dışlarındaki devrimci

örgütleri sınırlamak amacının ürünü olmuş, birleşik gücün burjuvazi ve faşizme karşı yerine getirebileceği görevlere esasen kayıtsız kalmış, bileşenlerinin politik gündemlerle kendi kuvvetlerine dayalı ilişkilenmesinde anlamlı bir değişikliğe yol açamamıştır. Durum öyledir ki, savunulması imkansız gerekçelerle, güç birliğinin DY ve KSD bölükleri çok sayıda militanın yaşamına mal olan bir silahlı çatışmaya girebilmişlerdir. 79'da Devrimci Halkın Birliği, Partizan, Güney grubu arasındaki güç birliği, birleşik güçlere dayanarak mücadeleyi ileri iten, büyüyen bir çizgide ilerleyememiş, imza birliğine yakın durmuştur. 1979 yılı sonunda Emegın Birliği ve Kitle dergileri etrafındaki gruplar birleştiklerini ilan etmişler, bir dönem sonra cettelle çizilmiş gibi kendi grup sınırları temelinde ayrılmışlardır. DY, HK, KSD'nin; Devrimci Halkın Birliği, Partizan'ın güç birlikleri de, Emegın Birliği ve Kitle'nin örgütsel birliği de bir potaya dönüşememiş, bir etkileşim ilişkisi yaratamamış, grupların kendilerine ve dışlarındaki gruplara bakışlarını değiştirememiştir.

74-80 döneminin grupçu ve küçük burjuva rekabetçi siyasi kültürü, birlik ve cepheleşme yeteneksizliği, 12 Eylül faşist cuntasına karşı bile anlamlı bir birleşik mücadele örgütlenmesini engellemiş, grupları içe dönüklükten, kendileriyle sınırlı amaçlardan hareket etmekten vazgeçirememiştir. Böylelikle faşist cuntaya karşı başta silahlı savaşımlar olmak üzere, değişik mücadeleler etrafında birleştirebilecek binlerce işçinin, gencin, kadının, köylünün hazır enerjisi heba edilmiş, devrimci, ilerici etki altındaki yüzbinler derin bir umutsuzluk, güvensizlik ve irade kırılmasına mahkum edilmişlerdir. Faşist cuntanın temel hedeflerini elde etmesinin ardından, Türkiye ve Kuzey Kürdistan dışında 1982'de gündeme getirilen Faşizme Karşı Birleşik Mücadele Cephesi girişimi ise, filizlenmesi gereken topraklarda hiç bir hayat belirtisi gösterememiştir.

74-80 dönemi devrimci önderlikleri salt 60'lı yılların deneyimlerinden değil, 70'li yıllarda Dimitrov'un o elden düşmeyen "Faşizme Karşı Birleşik Cephe" eserinden de bir şey öğrenmemişlerdir.^[1]

[1] 90'ların ortalarından itibaren devrimci ve antifaşist hareket, devrimci veya antifaşist-antışovenist eylem birliklerinde ileriye doğru adımlar attı, güç birlikleri ve seçim blokları geliştirdi. Kentler, toplumsal kesimler zemininde kalsa, merkezi bir nitelik kazanamasa da platformlar biçimindeki örgütlenmelerle var edilen pratikler, birleşik mücadelenin geliştirilmesine, devrimci etkinin güçlenmesine ciddi katkılarda bulundu, çeşitli örneklerde bileşenlerini aşan kitle desteği sağladı, moral yükseltti. Zaman zaman güç birliği işlevine yaklaşan platformlardan daha ileriye geçmek, bir birleşik mücadele merkezi kurmak, bir cephe oluşturmak yönelimi geliştirilemedi. Siyasi kültür, grupçu sekterlik ve dogmatizm buna engel oldu.

2011 sonbaharında gündemleşen HDK, bileşenlerinin kavrayış, algı ve beklentilerine eşit biçimde yansımaya da, zihinsel ve pratik bir sıçramaydı. Son 40 yıllık mücadele döneminde *halkçı demokratik cephenin* ilk örneğini oluşturdu. Devrimci ve antifaşist hareketin bir bölümünün daha büyük bir mücadele yönelimli bu atılımı, giderek devrimci ve demokratik tabanda etkisini arttırdı, ilerici, antifaşist, devrimci kitleler içinde ciddi bir ilgi ve moral yarattı. Seçimler ve burjuva meclis olanağından yararlanmak yönünde attığı HDP adımıyla, halklarımızın arayış içindeki kesimleriyle duygu ve pratik bağını geliştirdi, devrimci hareketin yeni bölükleriyle buluştu, daha büyük bir mücadele yönünde gelişimi hızlandırdı.

Komünist Öncünün Mayası

Marksist leninist komünistler, birlik mücadelesi sürecinde kendilerini *zihniyet devrimiyle* yenilerlerken, Mustafa Suphi TKP'siyle, yalnızca tarihsel bağ, tarihsel miras görüşü açısıyla değil, daha da önemlisi onun varoluşunu sağlayan *birlik eylemi* temelinde ilişkilendiler. TKP'nin, farklı grupların yeni bir program ve tüzük etrafında Kongre'de yaptıkları

Birlik, birleşik mücadele, birleşik cephe kavramları politik mücadelede daha büyük, daha etkili, daha sonuç alıcı mücadele isteğini, yönelimini yansıtır. En dar, gruplara dönük amaçlarla kurulan birlikler bile, egemenlere yöneldikleri ölçüde daha etkili bir mücadele imkanı sunmuşlardır.

rı birliğin eseri olduğundan devrimci tarzda öğrenmeyi başardılar. 1974 sonrası oluşmuş, "bir ülkede birden çok komünist parti, grup olmaz, bir tek komünist parti, grup ve dışındaki tek tek komünistler olur, onlar da gelip o gruba, partiye katılırlar" biçimindeki, somut gerçekliğe aldirılmadan masa başında üretilmiş (dogmatik) ve mezhepçi bakış açısından kopuşarak, 71 devrimci çıkışının THKP-C, TKP-ML kollarından gelen gruplar ile tarihsel olarak THKO'ya dayanan ve TDKP'deki tasfiyeciliğe karşı mücadele içinde

80'lerin sonlarında oluşmuş bir grubu, 20 yıllık birikimin devrimci eleştirisi ve zihniyet devrimi yolundan tek bir parti olarak yeniden örgütlediler.

Marksist leninist komünistlerin, *birleşik mücadele anlayışında* çıta *Kızıldere ölçüsüyle* şekillendi. Komünist öncü, kendini yalnızca tek marksist-leninist değil, özünde tek devrimci gören, devrimci demokratik iktidar koşullarında bile herhangi bir irade paylaşımını tasavvur edemeyen, örgütlenmesini Rus Çarlık devletinin Bolşevik partisi, dışındaki devrimci güçleri ise devrime değin tasfiye edilecek parti ve gruplar sayan, böyle ilişkilenen zihniyetle kopuşmayı esas aldı. Kızıldere'nin feda ruhu ve devrimci adanmışlık niteliklerinin olduğu kadar, hapishanede örgütlenen özgürlük eyleminde boyveren ve Kızıldere'deki fedada sonsuz bir ışığa dönüşen *devrimci yoldaşlık pratiğinin ve zihniyetinin* de iyi bir öğrencisi olmayı esas aldı. Onu geliştirmeyi, devrimin zaferi için güce dönüştürmeyi hedefledi. Ondandır ki, cepheleşme sorununu gündeminde hep canlı tuttu, iz bırakan birleşik mücadelelerin ezici çoğunluğunun öncü yapıcılarında ve samimi emekçilerinden oldu. Kuruluşunun ilk yılından başlayarak, *parti ve örgütler cephesi, özgürlük cephesi, birleşik devrimci önderlik ve devrimci yoldaşlık* kavramlarına yaşam verdi. Devrimci parti ve örgütleri, siyasi rakibi olarak değil, program, politik önderlik anlayışı ve politik mücadele anlayışı, tarzı temelinde ideolojik mücadele yürüteceği stratejik müttefikleri olarak gördü. Antifaşist partilerle her düzeydeki

ittifaka değer verdi. Gelişmesi için çaba harcadı.

Mustafa Suphi TKP'sini, Mahir'i ve Kızıldere'de kanları birbirine karışan THKP-C'li ve THKO'lu devrim kadrolarının feda eylemini veya İbrahim'in, Nurhak ölümsüzlerinin ihbarcısının cezalandırılması görüş açısını ve kararlılığını övmekten çok, onlardan öğrenmeyi, kendini bu temelde şekillendirmeyi, bu ruhla donanmayı esas aldı. Böyle bir tarih bilinciyle mayalanmayı başardı.^[2]

II

Birleşik Mücadele Ve Birleşik Cephe Anlayışı

Politik ittifaklar, politikanın önemli, temel sorunlarından biridir. Yüzünü kitlelere dönmüş, politik varoluşunu onların somut sorun, talep ve özelemlerine, nabız atışlarının bilinmesi, duyulması, tanınmasına odaklanmış, kaydedicilik, seyircilik, olguculuk, akademik yorumculukla arasına pratikte sınır koymuş iktidar bilinçli devrimci bir partinin, bırakalım kayıtsızlığı, politik ittifaklar meselesini şu ya da bu ölçüde ihmal

etmesi bile kabul edilemez. Enternasyonallerin, zafere ulaşmış devrimlerin ve iktidarlaşmamış büyük devrimci savaşımın temel derslerinden biridir bu.

Marksist leninist komünistler, 20 yıllık partili savaşım döneminde birleşik mücadelenin hiçbir düzeyine kayıtsız kalmadılar. Eylem birliği, güç birliği, seçim bloku, demokratik cephe yönelim ve pratiklerini, politik koşul ve ihtiyaçların somutluğu içinde ele aldılar. Genel ya da kentler düzeyinde merkezi veya kesimsel platformlar, EKB, CMK, BDGP, işçi birliği, seçim bloku gibi değişik birleşik mücadele araçlarının inançlı, kararlı, emekçi öznelere biri oldular.

Komünist öncünün parti tarzının temel çizgilerinden biri **birleştiricilik**ti. Devrimci dayanışma, ortak çalışma, devrimci işbirliği ve çeşitli düzeylerdeki örgütlülüklerle dayalı olarak birleşik savaşımın geliştirilmesini öngören bu tarzın görüş açısından,

1) Burjuvaziye, faşizme ve inkarcı sömürgeciliğe karşı yürütülen her günkü savaşımında, kitlelerle bağlı gün-

[2] 1980'lerin sonlarına doğru filizlenen örgütsel birlik arayışları ancak 90'lı yılların ortalarında MLKP ve ÖDP örneklerine ulaşabildi.

MLKP, 74-80 döneminin grupçuluk ve ilkesiz ayrılıkçılık zihniyetinden kopuşun ürünü olur, önceli grupların fiziki olarak dağıtılıp tarihe armağan edilmesine, onların teorik, siyasi, örgütsel, ideolojik kavrayışlarını içerip aşmaya dayalı bir parti olurken, ÖDP 74-80 dönemi zihniyetinin sınırları içinde kalmış, grupların kendilerini örgütsel, ideolojik, teorik olarak sürdürmelerine ve siyasi sorunlarda bir anlamda "özerklik" hakkına sahip olmalarına dayanan bir "parti birliği" oluşturmuştur. Bu grupların kendilerini amaçlaştırmalarının, kendi kendilerinin amacı haline gelişlerinin net bir fotoğrafıdır. Devrimci ve antifaşist partiler, örgütler ne bu ağır hastalıktan ve ne birbirleriyle, ne de kitlelerle ilişkilerde bunun yarattığı anlayış ve kültürden kopuşmada ciddi bir yol aldılar.

MLKP, Birlik Devriminin yolundan teorik, örgütsel, siyasi, ideolojik gelişimini sürdürerek 20 yıllık bir devrimci tarih yaparken, ÖDP, önce grupsal parçalarına, sonrasında da 80 öncesi grupsal yapıların iç bölünmelerine ayrılmış ve başlangıç noktasının gerisine savrulmuştur. Ne yazık ki, devrimci ve antifaşist partiler, örgütler, grupçuluk ve ilkesiz ayrılıkçılık zihniyet ve kültürüyle güçlü bir mücadeleye yönelmemişler, eski sorunlara yeni sorular sormamışlar ve tıpkı 74-80 dönemi gibi, son çeyrek yüzyılda da bölünme ve parçalanmaya devam etmişlerdir.

demlerin büyük çoğunluğuna birleşik merkezlerin önderliğinde, birleşik mücadeleyle müdahale edilebilir.

2) Birleşik mücadele, düşmana etkili bir basınç uygulama, onu geriletme, kazanımlarla ilerleme ve daha büyük kavgaları hazırlama olanağıdır.

3) Birleşik mücadele, öznelere seferber edebileceği kuvvetlerden daha fazlasını, halklarımızın örgütsüz, fakat genel saflaşmada, kendini demokratik, devrimci tarafta hissedilen kesimlerinin harekete geçirilmesi olanağıdır.

74-80 döneminin grupçu ve küçük burjuva reketçi siyasi kültürü, birlik ve cepheleşme yeteneksizliği, 12 Eylül faşist cuntasına karşı bile anlamlı bir birleşik mücadele örgütlenmesini engellemiş, grupları içe dönüklükten, kendileriyle sınırlı amaçlardan hareket etmektan vazgeçirememiştir.

4) Birleşik mücadele, birlikte çalışma, ortak mücadele içinde önyargılarını kırma, çeşitli açılardan dönüşme, daha ileri bir siyasi kültürle donanma olanağıdır.

5) Birleşik mücadele, salt devrimci ve antifaşist partilerin, grupların değil, proletarya ve ezilenlerin öncü bölüklerinin birleşik hareketi olanağıdır.

6) Birleşik mücadele, devrimci özneler gibi düşünmeyen büyük yığınların çok pratik olarak devrimcileştirilmesi olanağıdır.

7) Birleşik mücadele işçi sınıfı ve ezilenlerin demokratik ve devrimci kesimlerinin, zulmün, sömürünün, adaletsizliğin çeşitli örneklerine öfke duyan henüz politikleşmemiş kadınların, gençlerin, yoksulların, emekçilerin moralini yükseltme, kavga ruhunu geliştirme olanağıdır.

8) Bu olanağın güce dönüştürülmesi için siyasi kararlılık sergilenmeli, eylem birliklerini, güç birliklerini aşan cephesel ilişkiler kurulmalı, birleşik devrimci veya birleşik demokratik önderlikler geliştirilmelidir.

Komünist öncü kuruluşundan itibaren bu görüş açısıyla hareket etmiş, bu doğrultuda adımlar için devrimci ve antifaşist güçleri zorlayıcı olmuştur. Onun başlangıç pratiğini, 1995-96 sürecini inceleyenler bunu kolayca göreceklerdir. Platformlar biçimindeki eylem ve güç birlikleri, devrimci dayanışmanın çeşitli örnekleri, devrim şehitleriyle ilişkileniş, cepheleşme sorunu konusundaki teorik akıl yoruş ve ideolojik mücadeleler, “siper yoldaşlığı” ve “devrimci yoldaşlık” kavramlarının bilinçli, ferah kullanımı, “birleşik devrimci önderlik” kavram ve perspektifinin geliştirilmesi, olanaklarını devrimci hareketle paylaşma kültürünün değişik örnekleri bunu yansıtır.

III

Bu Topraklardaki Ve Koşullardaki Özgün Yolu Aramak

Politik mücadele kuvvetler arasındaki mücadeleden başka bir anlam taşımadığı için, pratiğin dışında, “politika”dan söz etmek kavramın içeriğini boşaltmak olur. Bundandır

ki, politikanın belli başlı meselelerinin çözüm iddiası bir kuvveti gerektirir. Devrimci amaçlar taşıyan partilerin, örgütlerin durmaksızın kuvvetlerini büyümeye çalışmaları, stratejik, dönemsel veya güncel amaç birliği içinde oldukları parti ve örgütlerle giriştikleri eylem, güç ve cephe birlikleri bunun ifadesidir. Hedef, gündemdeki sorunu çözecek kuvvetlerin bir araya getirilmesidir. Devrimin ya da egemenlerin iktidarının yıkılışının “kitlelerin eseri” olacağı öğretisi tartışılan gerçeğin çarpıcı bir formülasyonudur.

Bu perspektiften, cepheleşme fikri, daha büyük sorunların çözümüne yönelmenin, daha büyük mücadelelere girişmenin arayış ve yönteminden başka birşey değildir. İktidar iddiası, yönelimi ve perspektifi, klasik tanımla iktidar bilinci taşıyan hiçbir devrimci parti ve örgüt cepheleşme görevine kayıtsız kalamaz, bunu kendi dışındaki bir sorun olarak göremez. Bir yandan parti ve örgütleri, dolayısıyla onların etkileyip harekete geçirebildikleri kitleleri birleştirmek, bir yandan işçilerin ve ezilenlerin geniş yığınlarını, sömürülenler-sömürülenler, ezenler-ezilenler, zenginler-yoksullar biçiminde saflaştırıp birleştirmek, cepheleşme çalışmasının iki boyutunu oluşturur. Bunlar için, iktidar bilincine sahip olunması, devrimci yapılara yönelimde sekterlik, kitlelere yaklaşımda kibir, tepeden bakma ve buyurganlık kültürünün aşılması esastır.

Komünist öncü meseleye bu bakış açısıyla yaklaşmış ve gerek iktidar bilinci zayıflığından, grupçu siyasi kültürden, gerekse de somut koşul-

ların somut tahlili yerine, meseleye şabloncu, formalist yaklaşılmışından, canlı hayatın dışında, masabaşında üretilen (dogmatik) formüllere saplanıp kalınmasından kopuşmayı esas almıştır.

Bilindiği üzere son kırk yıllık dönemde birleşik devrimci veya demokratik cepheyi, geçmişte şu ya da bu devlet sınırları içinde, şu ya da bu koşullarda gerçekleşmiş biçimlere hapsetme görüşü açısı önemli bir sorun olagelmiştir. Komünist öncü, devrimin merkezinde politik

Cepheleşme fikri, daha büyük sorunların çözümüne yönelmenin, daha büyük mücadelelere girişmenin arayış ve yönteminden başka birşey değildir. İktidar iddiası, yönelimi ve perspektifi, klasik tanımla iktidar bilinci taşıyan hiçbir devrimci parti ve örgüt cepheleşme görevine kayıtsız kalamaz.

özgürlük sorunu durduğu koşullarda “emek cephesi” kurmayı esas almak veya kendi grubunun proletarya, diğerlerininse küçük burjuva sınıfsal tabana oturmalarını ve “milli burjuvazinin sol kanadı”nı kapsamayı şart koşmak ya da cephenin biçiminin şöyle veya böyle olamayacağı teziyle hareket etmek biçimlerindeki geriye çekici, engelleyici, pasifize edici anlayışlardan kopuşarak, faşizme, inkarcı sömürgeciliğe ve sermayeye karşı birleşik mücadelenin özgün

yolunu aramıştır. Diktatörlüğün ön-görülebilir olan ve nitekim 1996 baharında başlattığı 2. topyekün faşist saldırısını püskürtmek, Türkiye’de ikinci cephenin inşası yolunda ilerlemek için geliştirilen **Parti Ve Örgütler Cephesi** önerisi, sonraki dönemde, birleşik devrimin büyütülmesi ve zaferin hazırlanması için geliştirilen **Özgürlük Cephesi** önerisi, **Ezilenler Ve Emekçiler Cephesi** önerisi, birer demokratik cephe imkanı olarak HDK ve HDP girişimleriyle ilişkileneş, bu özgün yol arayışının ifadelelidir.

Devrimci hareketin alışkın olmadığı ve geleneksel “ilkesizlik” dektektörü refleksiyle “incelediği” **Birleşik Devrimci Önderlik** kavramı bu özgün yol arayışından doğmuştur. Her günlük ve dönemsel politik ve ekonomik mücadele gündemlerinin büyük çoğunluğuna, ayrı ayrı parti ve örgütlerin sonuç alıcı olamayan, genellikle protestoculuk sınırlarını aşamayan, potansiyel enerjiyi harekete geçirmekte yetersiz kalan müdahalelerinin yerine, düşman üzerinde daha güçlü bir basınç kurabilecek, işçi sınıfı ve ezilenlerin nispeten ileri

bölüklerinin potansiyel enerjisini harekete geçirebilecek birleşik bir merkez düşüncesidir bu. Belirli bir tüzüğe, işleyişe dayalı, günlük olarak toplanabilen, partileri, grupları adına orada bulunan temsilcilerin karar alma hak ve yetkisi taşıdığı, çağrılarına bileşenlerinin kitle gücünün ikircimsiz karşılık verdiği bir merkez, bunun geliştirdiği politik önderlik sözünü edilen. 1990’lı yıllarda geliştirilen bu görüş açısı, HDK ve HDP’de birleşik demokratik önderlik biçiminde hayat bulmuştur.

Marksist leninist komünistler, birleşik mücadele örgütleri içinde ideolojik hegemonya mücadelesini meşru görmüşler, bunu, birleşik yapı içindeki parti veya grupların *düşünsel ve pratik emekçiliklerinin düzeyi* tarafından çözülecek bir sorun olarak değerlendirmişlerdir. Kendini dayatma, küçük burjuva rekabetçilik ve çeşitli tipten burjuva yöntemlerin, ideolojik hegemonya mücadelesi olarak görülmesi ve sunulmasıyla ya da “ideolojik hegemonya” hakkının birleşik mücadele amacının önüne geçirilmesiyle aralarına yüksek bir duvar örmüşlerdir.

20. Yılında Gazi Ayaklanmasının Aynasından Hazırlık, Tarz Ve Atılım Üzerine Bir Hafıza Çalışması

Hasan Polat

MLKP, siyasal analiz ve öngörülerıyla ezilenlerin devrimci öfkesinin emekçi semtlerden patlak verebileceğini çözümler ve ilan eder. Hazırlığını da buna göre yapar. Öngördüğü toplumsal patlama gerçekleşir. Siyasal önderlik ve mücadele tarzında ilk çiçeklenmelerin uç vermeye başladığı bir “an”da Gazi Ayaklanması meydana gelir. MLKP kendini tüm varlığıyla, hazırlığıyla ortaya koyar. Devrimci hazırlık, birikim ve enerjisini devrimin gelişiminin bu “sıçrama anı”na hasreder. Söz eyleme, iddia ve irade hayatın devrimci nabzına işler. Devrimci iktidar bilinci ‘kuvveden fiile’ geçer. Gazi Ayaklanması, partinin yeni politik mücadele ve önderlik tarzının doğumuna ebelik eder.

Giriş: “Bugün Yarına Dünle Beslenerek Yol Alır”*

Gelenek, tarih ve hafıza ezilenlerin devrimci mücadelesinde geçmişin arkalayarak geleceğe yürümenin çok önemli enstrümanlarıdır. Devrim ve sosyalizm mücadelesinde hafıza bilinç kurucu rol oynar. Devrimci geleceği kurmanın silahlarından biri olarak tarih bilinci, hafıza ve tarih yazımından beslenir. Hafıza ve tarih yalnızca sınıf savaşımını kaydeden ve anlatıya dönüştüren bir işlem değildir. Tarih bilincinin şimdileşmesini ve güncel sınıf mücadelesi pratiğine ışık tutmasını da sağlar. Hafıza, bilincin eyleme yön vermesi

sürecinde daima işbaşında ve yürürlükte. Deney ve tecrübeler, tarih bilgisi hafızada toplanır, arşivlenir ve siyasal akla, bilince, bilgiye dönüştürülür. Siyasal savaşıma geçmişin gücünü ve karakterini katar, sınıf savaşımının ‘tarihsellik elementi’ işlevini görür. Tarihe yaslanmak, tarihi bugünde yeniden kuran bilinç ve pratiği anlatır. Hafıza burada devreye girer ve çalışmaya başlar. Deney aktarımının ve anımsamanın kaynağı olarak hafıza, aynı zamanda kendi öz deneyiminden öğrenmeyi de vurgular. Walter Benjamin’in belirttiği gibi “tarih yalnızca bir bilim değil aynı zamanda bir anımsama biçimidir.”

* Bertolt Brecht

Anımsama şimdinin devrimci ihtiyacını tarihten alır ve sınıf savaşımı pratiğine bir silah/araç olarak sunar. Hafıza, şimdiki zamanın kalbinde işler: “*Bellek daima şimdiki zamandır*”^[1] Görevini bilince deneyler aktararak, geçmişin bilgi ve görüntülerini, anlatı ve efsanelerini sunarak yerine getirir. “*Kısacası bellek, ister bireysel olsun ister kolektif şimdiki zamanın daima filtre ettiği bir geçmişin görüntüsüdür.*”^[2] Bireysel ve-

M LKP’yi Gazi ayaklanmasının önderliğine taşıyan ve bağlayan şey nedir? Bu sorunun devrimci cevabının tesadüf olmayacağı açıktır. ‘Tarihi olay’ın devrimci anlatısı ve bilgisine dayanan bu sorunun devrimci cevabı, MLKP’nin eylemidir. Politik hazırlık süreci ve devrimci önderlik tarzıdır.

ya kolektif özne, belleğini işlevli ve devrimci kılmak için muhakkak geçmişin aynasındaki görüntülere yeniden bakmak, özgeçmişini yeniden okumak, tarihin aynasını bugüne ve kendine tutmak, geçmişini hatırlamak zorundadır.

Bu yazının amacı, 20. yılında Gazi ayaklanmasına hazırlık, önderlik tarzı ve atılım düzlemlerinden bakarak,

kolektif hafızayı tazeleme çalışması yapmaktır. Hafızaya nakşolmuş devrimci pratiğin ve anlatının üzerinde biriken “tarihin tozlarını” atarak, öz deneyim bilgisini şimdiki zamanın ışığına tutmaktır. Geçmişini anımsamak, hatırlatmak ve hafızayı bugünün devrimci bilincine taşımak ve sürekliliğini sağlamaktır.

Gazi Ayaklanmasına Politik Hazırlık Olarak Bakmak: “Nereye Gideceğini Bilmeyene Hiçbir Rüzgar Fayda Vermez”**

Siyasal tarih ve devrimci hafıza Gazi başkaldırısıyla MLKP’yi birbirine sınımsız bağlar. Olayla öznenin edimsel ilişkisini kurar, ‘tarihi olayı’ siyasal failiyle bağlar ve tarih yazımına dahil eder. MLKP’yi Gazi ayaklanmasıyla anımsar ve anımsatır. Devrimci hafıza kayıtlarını ortaya serer; olayı anlatır, anlamlandırır, isimlendirir. Ve siyasal öznenin kimliğini tanıtmının referansı yapar. Tarih, öznesini kimliklendirir ve ayrılmaz parçası kılar. MLKP’nin Gazi ayaklanmasıyla anımsanması ve bir özne olarak çoğalması olup biten ‘tarihi olay’dan kalan ve ortadan kaldırılmaz sonuçlardan biridir. Sonuçlar nedenleri ve var oluş süreçleriyle beraber kavranmadığı durumda gerçeğin devrimci bilgisi eksik kalır. Tarih bilinci ve devrimci hakikat oluşturulamaz. Başka bir anlatımla Gazi ayaklanmasıyla MLKP ilişkisi ve özdeşleşmesi, birbirini var kılan olay ve fail arasındaki iç bütünlük ve bağlar kavranmadan anlaşılabilir.

** R. W. Emerson

[1] Geçmişini Kullanma Kılavuzu/Enzo Traverso/çev: Işık Ergüden/Versus Kitap/s-7

[2] Geçmişini Kullanma Kılavuzu/Enzo Traverso/çev: Işık Ergüden/Versus Kitap/s-11

MLKP'yi Gazi ayaklanmasının önderliğine taşıyan ve bağlayan şey nedir? Tarih ve hafızanın temel sorusu budur ve bu sorunun devrimci cevabının tesadüf olmayacağı açıktır. 'Tarihi olay'ın devrimci anlatısı ve bilgisine dayanan bu sorunun devrimci cevabı, MLKP'nin eylemidir. Politik hazırlık süreci ve devrimci önderlik tarzıdır. Ayaklanmaya 'hazır olma' durumu olarak ifade edilmesi ve anlaşılması gereken bu gerçeklik daha baştan tesadüfü ve kendiliğindenciliği dıştalar. MLKP'nin Gazi başkaldırısındaki önderlik rolü, tarzı ve pratiği bu bakımdan ne bir tesadüfle açıklanabilir ne de fırsat kollama ve değerlendirme ataklığı olarak görülebilir. Bilakis MLKP'nin Gazi ayaklanmasında billurlaşan önderlik pozisyonu, bir politik hazırlık, siyasi çizgi ve devrimci pratiğin dolaysız ürünüdür. Bilinçsiz sürecin bilinçli-iradi-kasıtlı faili olan parti nereye ve nasıl gideceğini bilir ve bunu siyasi pratiğine nakşeder. Gerçekte olan ve kabul edilmesi gereken hakikat budur: MLKP kendini ayaklanmaya 'hazırlar' ve 'hazır bulur'. Siyasi öngörü, yöneliş ve pratik olası olanla, beklenenle karşılaşır. Karşılaştığı olağanüstü durumun görevlerini kavrar. Tereddütsüz biçimde devrimci önderlik görevlerini omuzlar ve yürür. Olay budur!

Politik mücadelede devrimci hazırlık genel olarak iki boyutta karşımıza çıkar. Birbiriyle sıkı korelasyona sahip iki olgusal düzeyi 'hazırlanmak' ve 'hazır olmak' terimleriyle iki boyuta kesip ifade edebiliriz. Devrimci hazırlığın ilk boyutu, siyasi stratejinin öngördüğü ve emir buyurduğu

taktik faaliyetin gündelik görevlerine hazırlığı kapsar. Olağan gündelik siyasi görüntüsü ve akışı içinde, siyasi, askeri, eğitsel, propaganda-ajitasyon, örgütler sistemi, araçlar ve imkanlar vb. pek çok örgütsel pratik bileşkesi olan bu hazırlık düzeyi, iradi ve bilinçli ifadesini örgütsel gelişim stratejisinde bulur. Siyasal plan ve hedeflere dayalı örgütsel gelişim inşa edilir ve yürütülür. Merkezinde, dönemsel taktiğin konuları, siyasi kampanyalar, öncü çıkışlar, taktik vuruşlar ve bunların devrimci çözüm pratiği durur. Siyasal hazırlığın en devrimci yordamı, siyasi faaliyeti tüm faaliyetlerin can damarı olarak konumlamak ve pratikleştirmektir. Siyasal hazırlık bu bağlam içinde belirli somut hedefler doğrultusunda düzenlenir, siyasi ve örgütsel görevler realize edilir. Tüm bu siyasi hazırlık bağlamı etkin bir 'hazırlanmak' halini resmeder. 'Hazırlanmak' siyasi strateji doğrultusunda beliren siyasi taktikleri uygulama gücü ve kapasitesini ideolojik ve örgütsel olarak kurmayı ifade eder. 'Hazırlanmak' politik hazırlığın tüm bileşke ve veçheleriyle öncünün pratiğinde vücut bulmuş halidir. 'Hazırlanmak' kademesinde ve sürecinde siyasi konjonktürün ihtiyaç duyduğu dev-

rimci pratik hedefler somut ve belirlidir. Güçlerin teksifi ve dizilişi, imkanlar, öncelikler-sonralıklar, farklı siyasal araçların devrimci pratikte devreye alınması, riskler ve görevler siyasal faaliyet kapsamı ve örgütsel duruma göre açık ve sıralıdır. Devrimci önderlik süreci ve görevleri tüm boyutlarıyla aydınlıktır ve partinin önüne koyar. ‘Hazırlanmak’ öngörülenin ve rotası çizilenin siyasal hazırlık ve pratiğidir. Gündelik politik-pratik faaliyette somutlaşır. ‘Hazırlanmak ve hazırlamak’ süreci politik pratikte iç içe durur. Dosdoğru siyasal stratejisinin uygulanması ve devrimin koşullarının hazırlanması anlamı taşır. Öncü parti ‘kendini bir duruma hazırlar’ken aynı zamanda devrimci gelişimi de hazırlar ve iletir. Komünist öncü hazır bulunduğu koşullarda devrimci olanaklara hücum eder ve bu olanakları devrimin siyasal gelişiminin yapı taşlarına dönüştürür. Politik hazırlığın birinci boyutu kelimenin tam ifadesiyle bir ‘hazırlanma ve hazırlama’ eylemini içerir. Komünist öncü kendini dev-

rime hazırlarken devrimin koşullarını da hazır ve elverişli hale getirir. Hazırlanmak, sürece, taktiğin görevlerine, gündelik siyasal çalışmanın görevlerine hazırlanmak ve bu görevleri başarıyla gerçekleştirmek ve öncüyü daima yeni duruma/sürece, sonrasına hazırlamaktır. Gerçek bir devrimci, politik hazırlık stratejik hazırlığın imkanlarını biriktirir. Komünist öncünün siyasal-askeri örgütsel ve yönetsel kapasitesini büyütür.

İkinci hazırlık düzeyi, ilkinin başarılıp başarılmadığının testi ve göstergesi olarak ortaya çıkar ve anlam kazanır. Bu durumun adı ‘hazır olmak’tır. ‘Hazır olmak’ “an”ın devrimci görevlerini karşılayabilme, imkan, kapasite ve önderlik vasfına sahip olma halini anlatır. ‘Hazır olma’ durumu olarak politik hazırlık ise siyasal konjonktürün keskin iniş ve çıkışlarında, koşulların köklü değişim ve kırılma noktalarında, toplumsal patlamalar ve başkaldırılarda, büyük siyasal olay ve çalkantılarda, iç savaşta siyasal sürecin ve “an”ın dayattığı öncülük ve önderlik ihtiya-

cına cevap verme düzeyini içerir ve anlamlandırır. Bir siyasal olay, toplumsal patlama veya ayaklanma karşısında 'hazır olma' durumu, siyasal olaya her düzeyde müdahale, nüfuz edebilme ve yönetme boyutlarıyla açığa çıkar ve ölçülür. Siyasal analizlerle öngörülebilir olan toplumsal patlamaların, isyanların, iç savaşların vs. çoğunlukla ansızın konjonktüre doğduğu, zamansız geldiği ve yakaladığı vakidir. Ani toplumsal patlamalara ve oluşan devrimci koşullara cevap verme kapasitesi ve önderlik tarzı 'hazır olma' durumunun seviyesini de belirler. Genelleyerek söylersek hazır olmak "an"ın devrimci durumuna öncülük ve önderlik konumundan gerekli ve yeterli karşılığı, devrimci cevabı verme veya üretme kapasitesi ve önderlik tarzıdır. Zamansız yakalanan duruma devrimci cevabın üretilmesi ve zamanın devrimcileştirilebilmesidir.

Gazi ayaklanmasına öngelen politik ve örgütsel hazırlığın tablosu devrimci zamanın, kazanılan politik tarz ve atılımın gelişim öyküsünü verir ve anlaşılır kılar. Geriye dönüşlü süreçsel ve analitik bir bakış ve devrimci hafıza çalışması bize Gazi Ayaklanmasının Birlik Devriminin ilk eseri olduğunu söyler. Gazi Başkaldırısında meydana çıkan parti ve önderlik tarzını hazırlayan ve doğuran rahim Birlik Devrimi ve Kongresidir. Devrimin yeniyle geldiği ve yeniye egemen kıldığı bilinir. Birlik Devrimi yeniden doğuş eylemi olarak 'varlık hakkı'nı kazanır. 'Devrimcilikte devrim' yapar. Geleneksel devrimci tarza bilinçli ve kasıtlı müdahalelerde bulunur. Eski tarzla ve

eskiyenle kopuşur. Fikriyatını yeniler. Devrimci önderlik aklını yeniden kurar. Verili birikimine yaslanarak devrimci tarzını var etme güzergahına koyulur. Birlik Devrimi, toplum kazanımıyla bir zihniyet devrimi örgütleyerek gelişir ve ilerler. Partinin aklını ve iradesini devrimi düşünmeyi ve eylemeyi yenilenmiş yor-

Parti önderliği,
kurucu faaliyetin ve
siyasal hazırlığın bizzat
emekçisidir. Parti baştan
aşağı bütün kademelerde,
öncü iradeyi, politik
savaşım cüretini ve atılım
ruhunu kuşanır. Önderlik
can alıcı görevine kilitlenir.
Partinin devrimci çizgisini,
politik mücadele tarzını
kazanmaya yoğunlaşır.

damlarla yeni baştan inşa eder. Partinin, teorik ve ideolojik çerçevesini çizer. Örgütsel hukuku, işleyiş tarz ve normlarını düzenler. Siyasal stratejiyi belirler. Temel taktik sorunları çözümler, fikri açıklığa kavuşturur. Birlik Devrimi politik hazırlığı ve atılımı mayalayan tüm ideolojik-politik ve örgütsel ön hazırlığı başarıya tamamlar. Yapı temelleri üzerine dikilir.

Kongreden başlayan devrimci hazırlığın ve yürüyüşün sürükleyici lokomotifini parti önderliğidir artık. Önderlik, kapsamlı bir siyasal kurucu hazırlık ve örgütsel kaynaşma

faaliyetini partinin önüne koyar. Dönemin taktik sorunlarını çözümler, taktik planlamalarını yapar ve pratik çözümüne yönelir. Partinin örgütlenme stratejisi ve siyasal mücadele rotası çizilir. Birlik Devrimi'nin teorik-politik ufkundan önderlik ve parti boyulu boyunca politik pratiğe, aynı anlamda devrimci hazırlığa atılır. Parti önderliği, kurucu faaliyetin ve siyasal hazırlığın bizzat emekçisidir. Yeni politik tarzı şekillendirecek

Birlik Devrimi, iktidar birinci ve önderlik tarzı olarak Gazi Ayaklanmasına yansır, ete-kemiğe bürünür. Panzerlere ve ölüme meydan okuyan komünist öncünün iradesinde ve pratiğinde billurlaşır. Öncü partiden önder partiye yönelişin ilk gerçek sıçraması gerçekleşir.

ideolojik-politik ve örgütsel faaliyeti önceleyerek partinin devrimci hamurunu yoğurur, yükselen yapının ve yeni tarzın çimentosunu bizzat hazırlar ve uygular. Yeni durumun partide ürettiği iç gerilimleri, bocalamaları, dirençleri devrimci gelişim doğrultusunda yönetir. Parti baştan aşağı bütün kademelerde, öncü iradeyi, politik savaşım cüretini ve atılım ruhunu kuşanır. Önderlik can alıcı görevine kilitlenir. Partinin devrimci çizgisini, politik mücadele tarzını kazanmaya yoğunlaşır. Ufkuna ve rotasına politik atılımı koyan önderlik ve parti devrimci temposunu yükseltir. Pra-

tik politik faaliyet bütün kapsam ve boyutlarıyla görünüm kazanır. Parti önderliği Birlik Kongresi'nin belirlediği siyasal stratejiyi ve dönem taktiğini pratikleştirir. Partizan savaşı stratejisi ve aktif savunma taktiği ilişkisi bağlamında günün ihtiyaç duyduğu askeri-siyasi hazırlık ve örgütlenme adımları atılır ve ilerletilir. Partizan savaşı stratejisi ve örgütsel plan kapsamında başta büyük kentler olmak üzere şehir milis güçleri belirlenen emekçi semtlerde örgütlenir. Toplumsal maddi patlayıcıların biriktiği, ezen-ezilenler çelişkilerinin en keskin olduğu emekçi semtlerde, askeri-siyasi-teknik ve örgütsel kapasite yükseltilir, nitelik kazandırılır. Askeri-teknik kapasite ve örgüt niteliklerinin hızla yükseltilmesine, yerel kurumlaşmalar, kadın ve gençlik alan örgütlenmeleri ve çalışmaları, propaganda-ajitasyon araç ve imkan düzeylerinin yükseltilmesi eşlik eder.

Gazi Mahallesi semt örgütlenmesi ve faaliyeti, politik atılım odaklı devrimci hazırlığın somut bir örneğidir. Devrimci hazırlık ve pratik tüm alan ve boyutlarıyla ele alınır ve pratikleştirilir. İlegal parti yönetimi, milis gücü, açık parti kurumu, propaganda ajitasyon grupları, kadın ve gençlik çalışması, geniş halk ilişkileri semt örgütlenmesinin somut tablosudur ve parti bu hazırlık ve politik atılım güzergahında yol alır. Politik atılımı hazırlayacak siyasal hedeflere vurarak ve ezilenlerle devrimci biçimde kaynaşarak hazırlanma yolundan yürür.

MLKP, siyasal analiz ve öngörüleleriyle ezilenlerin devrimci öfkesinin emekçi semtlerden patlak verebileceğini çözümler ve ilan eder. Ha-

zırlığını da buna göre yapar. Öngör-
düğü toplumsal patlama gerçekleşir.
Siyasal önderlik ve mücadele tarzın-
da ilk çiçeklenmelerin uç vermeye
başladığı bir “an”da Gazi Ayaklan-
ması meydana gelir. MLKP kendini
tüm varlığıyla, hazırlığıyla ortaya
koyar. Devrimci hazırlık, birikim ve
enerjisini devrimin gelişiminin bu
“sıçrama anı”na hasreder. Söz eyle-
me, iddia ve irade hayatın devrimci
nabzına işler. Devrimci iktidar bilin-
ci ‘kuvveden fiile’ geçer. Gazi Ayak-
lanması, partinin yeni politik müca-
dele ve önderlik tarzının doğumuna
ebelik eder.

**Gazi Ayaklanmasını Önder-
lik Tarzı Olarak Kavramak:
“Hiçbir Eylem Daha Önceden ‘Ne
Yapmalıyım’ Diyen Birisince Ger-
çekleştirilmiş Değildir.”*****

MLKP’nin ‘yeni tarzı’nın silueti
Gazi Başkaldırısının barikat ateşleri
arasından sıyrılıp gelir. Komünist ön-
cünün başkaldırıya öngelen fikri, si-
yasi, örgütsel, askeri ve pratik hazırlık-
ları, toplumsal öfke patlamasıyla
karakterize olan ezilenler hareketiyle
temas ettiğinde ve kaynaştığında
‘yeni politik tarz’ tecessüm eder.
Gazi Ayaklanmasıyla ‘farklı bir tarz’
doğar. Tarih, MLKP’nin bu ‘farklı
bir tarzı’nı resmeder ve kayıtları ara-
sına alır. Gazi Ayaklanması, ufkunu
ve rotasını önder partiye doğrultmuş
komünist öncünün, önderlik ve poli-
tik mücadele tarzının ilk gerçek sı-
navını oluşturur. Parti, bu önderlik
sınavını başarıyla geçer. Birlik

Devrimi, iktidar bilinci ve önder-
lik tarzı olarak Gazi Ayaklanmasına
yansır, ete-kemiğe bürünür. Panzer-
lere ve ölüme karşı meydan okuyan
komünist öncünün iradesinde ve
pratiğinde billurlaşır. Öncü partiden
önder partiye yönelişin ilk gerçek
sıçraması gerçekleşir. *“Patlak veren
Gazi Başkaldırısının örgütlülük ve
pratik önderlik düzeyini yükseltmek,
harekete katılan ilerici, devrimci
güçler arasındaki ilişkileri düzen-*

Ayaklanma sürecinde
Amerkezi ve yerel
önderliğin bakışının yönü
aynı perspektifte ve
durulukta işler. Merkezi ve
yerel önderliğin bir siyasal-
toplumsal olayı anlama
ve yönetme pratiğinde
yüksek uyumun ışıltılı
bir örneği olarak tarihe
kaydolur.

*lemek, değişik reformist çevre ve
odakların, hareketi yatıştırma, ateşi
söndürme ve teslimiyeti örgütleme
çabalarını etkisizleştirmek, harekete
katılan kitlelerin bilinç ve örgütlülük
düzeyini yükseltmek, askeri savunma
olanaklarının güçlendirilmesi, mili-
sin örgütlenmesi vb. kilitlenen gö-
revlerin bir bölümünü oluşturur.”^[3]*

Kitlelerin devrimci hareketini an-
lama ve yönetme tarzı olarak Gazi
Ayaklanmasının önderlik pratiği
MLKP’nin önder parti pratiğinin

*** Hermann Hesse

[3] Önder Partiye Doğru/Tuncay Ocak/Varyos Yayınları/s-32

yapı taşlarını döşer. Ayaklanma sürecinde partinin merkezi ve yerel önderliğinin bakışının yönü aynı perspektifte ve durulukta işler. Baştan sona yerel önderliğin yönetiminde ilerleyen ve sonuçlanan ayaklanma süreci, merkezi ve yerel önderliğin bir siyasal-toplumsal olayı anlama ve yönetme pratiğinde muazzam ve yüksek uyumun ışıltılı bir örneği olarak tarihe kaydolur. Parti önderliğinin ayaklanmanın, stratejik değe-

Gazi Ayaklanmasının kritik “an”larında, partinin yerel önderliği belirleyici müdahalelerde bulunur. Ayaklanmanın zaferini sağlayan bir davranış çizgisi ve tarzı izler. Ayaklanmanın devrimci yönetimi için ayaklanmada yer alan devrimci kuvvetlerin bir komite yönetiminde ve ‘birleşik önderlik’ olarak işlevlenmesini önerir.

rini ve yüksek siyasal önem ve içeriğini “an”ında kavrayarak dolaysız müdahalede bulunması, ayaklanmayı bir devrimci yükselişin kaldırıcı yapma ve Batı’da ‘ikinci devrimci cephe açma’nın perspektifiyle ilerletme çabası çok kıymetli önderlik dersleridir. Yerel önderliğin ‘karargah ve komutalaşma düzeni’ olarak ayaklanmayı yönettiği koşullarda, merkezi önderlik ayaklanmanın pratiğine doğrudan katılmada ve önder-

lik perspektiflerini harekete taşımada duraksamaz. Partiyi, bütün gücü ve varlığıyla başkaldırıya seferber eder. ‘Genel grev genel direniş’ çağrısıyla ayaklanmayı faşist diktatörlüğe karşı büyük bir meydan okumaya dönüştürür. Başta büyük şehirler olmak üzere ayaklanmayı Türkiye’nin her yanına yayma çabasını yükseltir.

Partinin İstanbul’daki merkezi ve yerel tüm örgütlülüğü ayaklanmaya devrimci görüş açısından ve önderlik perspektifiyle katılır. Parti, devrimci seferberliğin muazzam bir örneğini verir. İstisnasız bir biçimde ve tüm düzeylerde yasal-yasadışı, askeri-siyasi alanlardan devrimci hücum ruhuyla ayaklanmaya katılma, güç katma, büyütme ve kendini bir devrimci öncü olarak ortaya koyma pratiği gövde bulur. Yerel önderlik, Gazi Ayaklanmasını bir politik önderlik okulu gibi değerlendirir. ‘Savaşın savaş içinde öğrenilmesi’ kuralı işletilir. Onlarca kadro ayaklanmanın merkezine akar; barikatlarda ve çarpışmalarda yer alır. Parti kadroları, partinin karargah düzenli çalışmasına ve başkaldırüyü yönetmesine dolaysız tanıklık eder. Parti yönetimi farklı semtlerden ve alanlardan ayaklanmanın merkezine gelen kadrolara görevler verir, ayaklanmanın mevzilerinde ve yönetim kademelerinde geçici ve dönüşümlü görevlendirmeler yoluyla tüm kadroların ayaklanmaya nüfuz etmesi, deneyimlemesi ve yönetmesi sağlanır.

Gazi Ayaklanmasının kritik “an”larında, partinin yerel önderliği belirleyici müdahalelerde bulunur. Ayaklanmanın zaferini sağlayan bir davranış çizgisi ve tarzı izler.

Ayaklanmanın devrimci yönetimi için ayaklanmada yer alan devrimci kuvvetlerin bir komite yönetiminde ve 'birleşik önderlik' olarak işlevlenmesini önerir. Komiteleşmeyle, ayaklanmayı yöneten organ çalışması elde edilir. Sürecin önemli/kritik her aşamasında ortak kararlar alınmaya çalışılır. Partinin yerel önderliği ve ayaklanma komitesi kritik "an"larda devrimci kararlar alır ve uygular: Pazar gecesini pazartesiye bağlayan saatlerde İsmetpaşa Caddesi ve bölgesinin bir gösteri ve toplanma alanı olarak elde tutulması, panzerli ve silahlı saldırıyla kitlenin dağıtılmak istenmesine karşı şehit verilerek direnilmesi; pazartesi sabahı tüm halkın hayatı durdurmaya çalışması; işe-okula gitmeme ve cemevi önünde toplanmaya çağırılması ve uygulanması; pazartesi saat 17:00'de faşist devletin ilan ettiği sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağının boşa çıkarılması; Bülent Ecevit, Zülfü Livaneli gibi burjuva siyasetçilerin başkaldırını söndürme veya yatıştırma hamlelerinin etkisizleştirilmesi; ayaklanmanın taleplerinin formüle edilmesi; pazartesi, salı ve çarşamba günleri ve bilhassa gecelerinde mahallenin devrimci otorite denetiminde tutulması; milis güçlerinin devreye sokularak barikatların tahkim edilmesi; kimlik kontrolü ve asayiş önlemlerinin alınması, ayaklanma komitesinin aldığı ve uyguladığı önemli ve kritik kararlardır.

Ayaklanmanın birkaç dönüm noktası, aynı anlama gelmek üzere varoluş "an"ının muhakkak ve özellikle vurgulanması gerekir: İlk dönüm noktası, aynı zamanda halk öfkesini

bir gösteriden ayaklanmaya sıçratmanın öncü vuruş boyutunu temsil eder. Gazi Karakolu'nu kuşatma ve dağıtma atağı karşısında savunmaya çekilen faşist polis, yeni destek kuvvetlerinin gelmesiyle karşı saldırıya geçer. Zırhlı araçlar ve silahlarla kitleyi dağıtmaya girişir. Tam bu "an"da MLKP milisleri silahla karşılık verir. Polis panzeri silahlı saldırı sonucu kontrolden çıkar, elektrik direğine çarpar ve devrilir. Silahlı mücadele sürer. Polisler, panzeri ve bulunduğu noktayı terk ederek kaçar. Faşist polis iradesi bir kez daha kırılır. Bu kritik müdahale, Gazi Mahallesi'ne İstanbul'un değişik semtlerinden akın eden binlerce kişinin mahalleye özgürce girmesini sağlar.

İkinci kritik dönüm noktası anlamı taşıyan müdahale, birkaç saat sonra gece saat 02:30 civarında gerçekleşir. Faşist polisin cemevi önünde direnişi sürdüren kitleyi dağıtma saldırısı yine panzer ve uzun namlulu silahlarla kitleyi taraması biçiminde vuku bulur. MLKP milisleri bir kez daha devreye girer ve silahla karşılık verir. Polis geri çekilmek zorunda kalır. Faşist silahlı saldırının ilk "an"larında cemevi önünde Mehmet Gündüz şehit düşer, pek çok direnişçi yaralanır; direniş büyüyen öfkeyle sürer.

Üçüncü dönüm noktası ise, pazartesi günü yeniden karakola yürünmesi ve bu sırada Armutlu, Esenyurt, Gülsuyu vb. semtlerden gelen binlerce kişinin Gazi'ye girmesi sürecinde yaşanır. Karakola doğru yürüyen binlerce kişi karşısında faşist polis bir kez daha silaha sarılır. Kitle, polise taş ve molotoflarla karşılık verir,

polisi kovalar. Kaçan polis PTT binasının arkasına sığınır. Bu esnada yüksek binalarda konuşlanan, bazı sokak başlarında mevzilenen ve PTT civarında bulunan polis güçleri otomatik silahlarla halkın üzerine kurşun yağdırır; silahlar kan ve ölüm kusar yine. Bu saldırıda 15 kişi şehit düşerken onlarca kişi yaralanır. Katliam saldırısı karşısında yaklaşık on bin olan kitlede bir şok ve dağılma, can güvenliğini sağlama tavrı baş gösterir. Kitlenin dağılma ve bozgun durumuna meydan vermemek için uygun bir geri çekilme durumu kendini dayatır. Partinin pratik önderliği hiç tereddüt etmeden, halkın cemevi önüne ve barikatların arkasına çekilmesi kararı alır. Barikatları savunacak milis ve eylemciler dışındaki güçlerin cemevi önüne, daha güvenli alana çekilmesi ve burada yeni barikatlar kurma kararı verir, halka duyurur ve başarıyla uygular. Bu tavrı ve karar ayaklanmanın kırılma “an”ına geldiği bir noktada güçlerin yeniden toplanmasını ve mevzilenmesini sağlar. Nitekim bu doğru geri çekilme ve barikatlar kurma pratiği bir sonraki faşist devlet saldırısını boşa çıkarır. Saat 17:00’de ilan edilen sokağa çıkma yasağı ardından gelen saldırı tahkim edilmiş barikatlarla püskürtülür. Partinin ayaklanmayı yöneten pratik önderliği toplamın ve bir sonraki “an”ın ihtiyaçlarını görür; buna uygun taktik davranışı ve pratiği örgütler. ‘Farklı bir tarz’ olarak cisimleşen önderlik pratiği, Gazi Ayaklanmasının zaferle taçlanması kilit rol oynar. Gazi Ayaklanmasının barikatların devrimci iradesinin 4 gün boyunca ayakta

kalmaması, belli taleplerini kabul ettirmesi ve daha önemlisi faşizme karşı siyasal zafer ve moral üstünlüğünün kazanılması tam da bu kritik dönüm noktalarında ve toplamda sergilenen devrimci yönetim tarzıyla elde edilir. Halk direnişiyle, barikat ve sokak çarpışmalarıyla faşizme güçlü bir darbe indirilir, faşist diktatörlük geri püskürtülür. Gazi Ayaklanması yeni bir politik dönemin kapısını açar.

Gazi Ayaklanmasını Politik Atılım Olarak Anlamak Ve Konumlandırmak:
“Varoşlardan Gelecekler, Girtlağımızı Kesecekler”

Gazi Başkaldırısıyla, antifaşist karakterde yeni bir devrimci yükseliş dönemine girilir. Ezilenlerin ayakları üzerinde onurla ve cüretle doğruluğu, faşizme meydan okuyuşu karşısında devlet inisiyatifini kaybeder ve geriler. Başkaldırının şiddeti ve faşizme meydan okuyan eylemi Türkiye ezilenlerini derinden sarsar; devrimci uyanışı ateşler ve harekete geçirir. Canını vermekten korkmayan ve ölümlü savaşan ezilenlerin/halkın, faşizme karşı koyabileceği ve geriletilebileceği düşüncesi, duygusu, özgüveni oluşur. Devlet terörüyle durmadan üretilip tahkim edilen korku ideolojisi duvarında büyük bir gedik açılır, hegemonya çatlar. Ezilenlerin faşizme karşı mücadele etme cüreti büyür. Devlete karşı devrimci hareketin, mücadelenin ivmesi yükselir, çapı genişler. Başkaldırının ruhu, cüreti ve mücadele arzusu tüm ezilen sınıf ve kategorileri sarıp sarmalar, mücadelenin tüm alanlarına dalga dalga yayılır. Bu olgu, dev-

rimci kabarış biçiminde görünüm kazanır. Gazi Ayaklanmasının başlangıç momentinden '96 1 Mayıs'ını kesen zaman dilimi, varoşlardan, işçi-emekçi ve gençlik hareketine değin geniş ezilenler hareketi ve bölüklerinde açık devrimci kabarmanın görünümlerini resmeder. Bu politik resim, ezilenlerin Gazi Ayaklanmasının açtığı devrimci güzergahta ilerlediğini kanıtlar.

Gazi Ayaklanması, demokratik Alevi hareketinde bir dönemeç olur. Demokratik Alevi hareketinin inanç olarak kimlik ve haklar mücadelesi yeni bir evreye sıçrar. Gazi Ayaklanması, demokratik Alevi hareketine yeni bir politik içerik ve nitelik yüklemesi yapar, politik açıdan güçlendirir. Devlete karşı ideolojik duruş ve yönelişini bir adım daha netleştirir, kafa-zihin açar. Kimlik mücadelesi çerçevesini yeniden ve daha belirgin olarak çizer. Gazi Ayaklanmasıyla demokratik Alevi hareketi aradığı devrimci ruhu bulur, bilinç ve örgütlenme sıçraması yaşar.

Faşist diktatörlük, Gazi Ayaklanmasının politik ve psikolojik anlamını daha ilk "an"da kavrar. Büyük tehlikeyi görür: Ezilenlerin devrimci öncülerle birleşerek ve başkaldırıyla açtığı devrimci kapıyı kapatmak için her şeyi yapar, her yola başvurur. Gazi Ayaklanmasıyla geriletilen devlet, inisiyatifi yeniden ele almak ve eski statüko düzeyini olduğu gibi devam ettirmek ister. Devrimci hareketi yalıtma ve ezmeye yoğunlaşır. Gazi Ayaklanmasının öncü ve önderlerine karşı intikam amaçlı süreklilikli saldırılar başlatılır. İç savaş yöntemleriyle komünist ve devrimci hareke-

tin üzerine çullanır. Ezilenlerin devrimci hareketle kaynaşmasının önü alınmaya çalışılır. Gazi komutanı Hasan Ocak'ın kaçırılıp gözaltında kaybedilmesi ve ardından dizginsiz biçimde gelen gözaltı, işkence, infaz ve tutuklama saldırıları, faşist devletin Gazi Ayaklanmasının yol açtığı devrimci gelişmenin derinliğini anlattığını gösterir.

MLKP, Gazi Ayaklanmasını Batı'da ikinci devrimci cephe açmanın güzergahı perspektifine yerleştirir. Başkaldırıyı, politik atılımın başlangıç eylemi olarak ele alır ve değerlendirir. Gazi Ayaklanmasıyla açtığı politik atılım çizgisinden ilerler. Gazi ve Ümraniye katliamlarının hesabını sormak ve devrimci adaleti uygulamak amacıyla 18 Mart'ta Esenler Yüzüncü Yıl Polis Karakolu'na lav silahlı saldırı eyle-

30 ❖ Marksist Teori 15

mini gerçekleştirir. Ezilenlerin devrimci şiddetini devreye sokar. Faşist devlet bu açık meydan okumaya, Gazi Komutanı Hasan Ocak'ı kaçırıp gözaltına alma, MLKP'ye karşı operasyonlarıyla karşılık verir, devlet şiddetini yoğunlaştırır. 'MLKP-Gazi provokatörleri' karalama kampanyaları faşizmin elinde patlatılır, etkisiz kılınır. Hasan Ocak'ın gözaltında kaybedilmesine karşı hızlı, etkin ve kapsamlı bir siyasal mücadele yükseltilir. Kontrgerilla devletinin kayıp terörüne karşı siyasal kampanya yasal-yasadışı, işgal, gösteri, devrimci şiddeti de devreye alan tüm biçimleri kapsayarak gelişir, halktan güçlü destek bulur. 17 Mayıs'ta işkenceyle öldürülerek Altınşehir Kimsesizler Mezarlığı'na gömülen Gazi komutanı Hasan Ocak'a ulaşılır. Faşist diktatörlük suçüstü yakalanır, güçlü biçimde teşhir edilir. Faşizme ideolojik, ahlaki ve siyasi bir darbe daha vurulur. Gazi komutanı Hasan Ocak,

Gazi Mahallesi'nde sokakları özgürleştiren on bin kişi tarafından uğurlanır. Ayaklanmanın bilinci ve ruhu bir kez daha bayraklaşır.

Gazi Ayaklanmasıyla başlayan politik atılım süreci faşist diktatörlükle sert çarpışmalar dizisiyle karakterize olur ve gelişir. '95 1 Mayıs'ı, Gazi Komutanı Hasan Ocak'ın kaybedilmesine karşı kampanya, 4-5 Şubat'ta sokaklara dolan öğrenci gençlik isyanı, MLKP'nin Sultanbeyli ilçe baskını, '96 1 Mayıs'ı ve '96 ölüm orucu ve zindan direnişinin zaferi, politik atılımın temel çarpışmaları ve eylemleridir. Gazi Ayaklanmasıyla başlayıp Sultanbeyli ilçe baskınıyla en ileri noktasına varan bu süreç, MLKP'nin politik atılımını özetler. Hedeflediği yeni politik mücadele tarzını var etme süreci olarak anlam kazanır. Önder partiye doğru yürüyen MLKP'nin tarih yazımı olur ve tarihin belleğine kazanır.

Gezi-Haziran Ayaklanması: "Alt-Aklın" İsyanı

Ferat Deniz

Gezi-Haziran ayaklanması, ayaklanmanın içinde yeni bir dünyaya, sömürsüz, parasız, eşit ve kardeşçe komünal bir yaşama duyulan özlemin pratikleşmesiydi aynı zamanda. Elbette bu bir tesadüf değil. Uzun yıllara yayılan devrimci mücadelenin, sosyalizm propagandasının kitle bilincine etkisinin dışavurumuydu. Kuşkusuz ilerici, devrimci, komünist öncüler oradaydı ve bu yeni yaşamın pratikleştirilmesinde rolleri büyüktü. Ama bu salt onların eseri ve onlarla sınırlı kalan bir pratik değildi, on binlerce insanın eylemiydi. Bir başka deyişle komünal yaşam ayaklanmaya katılanlar nezdinde toplumsal bir bilinç ve pratik halini almıştı. Bu da devrimci mücadelenin, komünist bilincin kendiliğinden bilince, "alt akla" ne denli etki ettiğini ve ezilenlerin komünizme yatkınlığının ne denli güçlendiğini kanıtlıyor.

Ezilenler silahlı bir eylem, bir büyük direniş ya da ayaklanmaya kalkışmaya görsün, egemenlerin politik sözcüleri gecikmeden damgayı vurur: ***dış mihrakların işi!***

Burjuva Türk devlet politikacıları ve onların sözcüleri şimdilerde yeni bir düşmandan bahsediyorlar: "***üst akıl***". Onlara göre dünyanın neresinde olursa olsun yükselen halk mücadalesinin arkasında bu "üst akıl" var. Her şeye o hükmediyor. Halkı onun ajanları kışkırtıyor. Ayaklanmayı o örgütlüyor. Silahlı eylemlere o yön veriyor.

Öyle ya, halkın bir akli, bir iradesi yok ve olamaz da. Ezilenler farkında

olmasalar da başkaldırıları mutlaka bir "üst akıl"a hizmet ediyordur. Başka türlü düşünülemez bile.

Kimdir bu "üst akıl"? Nasıl tanımlanıyor?

Bazen ABD oluyor, bazen "Yahudi sermayesi", bazen AB, bazen büyük sermaye, bazen de hepsi birden.

Kuzey Afrika ve Ortadoğu halk ayaklanmaları süreci tam da bu "üst akıl"la izah edilmedi mi? Haziran Ayaklanması'nın "perde arkasında" bu "üst akıl"ın olduğu ileri sürülmedi mi?

Yalnızca burjuva sözcüler mi; halktan yana düşünce üreten pek çok aydın da benzer değerlendirmeler yapmadı mı?

İşte burjuva ideolojisi böyledir: egemenlere, ezenlere karşı ayaklanan işçileri, gençleri, kadınları, ezilen halkları bile egemenler tarafından kışkırtılmış gibi gösterir. Böylece ortaya çıkmasını engelleyemediği ve zor yoluyla bastıramadığı bir halk hareketini bu türden ideoloji üretimiyle denetim altına almaya çalışır. Bu yolla halkın eylemini ve onun önderlerini değersizleştirmeye girişir. En önemlisi de halktan yana aydınları üretilmiş bu ideolojinin korosuna dahil eder.

Burjuva ideolojisi böyledir: egemenlere, ezenlere karşı ayaklanan işçileri, gençleri, kadınları, ezilen halkları bile egemenler tarafından kışkırtılmış gibi gösterir. Böylece ortaya çıkmasını engelleyemediği ve zor yoluyla bastıramadığı bir halk hareketini denetim altına almaya çalışır.

Kuşkusuz burjuvazi bir büyük toplumsal olay karşısında tepkisiz ve tavırsız kalamaz, ortaya çıkmış kimi durumları burjuva rakiplerine karşı kullanmak isteyebilir; dahası sırf rakiplerini zayıflatmak için bazı kışkırtmalara girişebilir, kimi halk hareketlerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye kalkışabilir. Örneğin bir zamanlar sömürgeci olmayan ABD, sömürgeci rakiplerini geriletme için kimi bağımsızlık mücadelelerine destek

veriyordu. Birleşik Krallık Osmanlı İmparatorluğu'na karşı Arapların ayaklanmasına katkı sunuyordu. Ama bunlar bu büyük halk hareketlerinin neden ortaya çıktığını açıklamaz, olsa olsa ortaya çıkmış ya da çıkması muhtemel bir harekete etki etmeye çalışan güçleri tanımlar. Kaldı ki her olayı, oluştuğu koşulları çözümleyerek, kendi özgülünde ele almak gerekir. Aksi takdirde kendini yakarak Kuzey Afrika ve Ortadoğu halk ayaklanmalarının fitilini ateşleyen Tunuslu seyyar satıcı da, kent yağmasına karşı Gezi Parkı'na çadır kuranlar da "üst akıl" ajanları sayılabilir.

Her şeyi "üst akıl"la izah etmek, ona mutlak, tanrısal bir güç atfetmek demektir. Egemen burjuvazinin istediği de ezilenleri böyle düşündürmektir. "Üst akıl" mutlak özne ise başkaldıran ezilenler de onun nesnesi olabilir ancak.

Yine de bir "üst akıl"dan bahsedilemez mi?

Elbette edilebilir. "Üst akıl" burjuva ideolojisidir. Burjuvazi işçi sınıfı ve ezilenleri kendi çıkarlarına yabancılaştırarak egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda düşündürmek ister. Eğer bir işçi, burjuva patronu kendisini sömüren kişi olarak değil de, kendisine iş veren kişi olarak düşünürse; eğer halktan biri, burjuva devleti egemen sınıfın baskı aracı değil de kendisini koruyan devleti sayarsa; eğer bir kadın erkeğe hizmet etmeyi doğal bir durum olarak kavramışsa; eğer ezen ulus emekçisi, burjuva devletinin bir başka ulusu sömürmek için işgal ettiğini değil de geri halklara medeniyet götürdüğünü

sanırsa ve ezilen ulus bireyi de aynı bakış açısına sahipse; eğer bir aydın, bir olayı tarihsel bağlamı içinde özgül çelişkileri hesaba katarak açıklamaya çalışmak yerine her şeye kadar "üst akıl"la izah ediyorsa, onun akli egemenin aklının esiridir. **"Üst akıl" ezilenin düşüncesine hakim olan egemen sınıf aklıdır.**

"Alt Akıl"

Bir "üst akıl" varsa bir de "alt akıl" olmalıdır.

Burjuvazinin ideolojik araçları ne denli güçlü ve etkili olursa olsun nihayetinde onun da etkisinin bir sınırı var. Burjuva medya olayları ne denli çarpıtırsa çarpıtсын, ne denli yalan kusarsa kussun bir an gelir ki gerçekler tüm çıplaklığıyla ortaya seriliverir.

"Gerçek", işçinin, kadının, ezilen ulusun yaşamakta olduğudur, içinde yaşadığı koşullardır; yaşadığı sıkıntılar, çektiği acılardır. Gün gelir işçi, kendi deneyimleriyle patronunun kendine iş veren biri değil bir sömürge olduğunu; kadın, erkeğin evinin bir sığınak değil bir hapisane oldu-

ğunu; ezilen ulus bireyi, ezenin kendisine medeniyet değil kölelik getirdiğini kavrar. Bu onun "alt akli"dır. **"Üst akıl" ona egemenler tarafından dışarıdan verilense, "alt akıl" onun kendi gerçeğinin zihnindeki yansımasıdır. "Alt akıl" kendiliğinden bilinçtir.**

Kendi yaşam deneyimlerinin, kendi gerçeğinin ifadesi olan bu kendiliğinden bilincin oluşumuna etki eden iki temel etkenden söz edilebilir. Birincisi kişinin bizzat yaşamakta olduğu gündelik hayattır. İkincisi düzene ve rejime karşı süregelen mücadeleler ve ona etki etmeye çalışan ezilenlerin politik öncülerinin savaşıdır.

Demek ki burada iki tür "dışarıdan bilinç"ten söz ediyoruz. Birincisi, egemenlerin ideolojik aygıtlarının ürettiği bilinçtir; ikincisi, ezilenlerin politik öncülerinin savaşıyla üretilen bilinçtir. Birincisi ne kadar "yabancı bilinç"se ikincisi o kadar "öz bilinç"tir

Nesnel çelişkiler ne denli keskinleşmişse "alt akıl", "üst aklın" etki-

sinden o denli sıyrılır, burjuvazinin ideolojik aygıtları o denli işlevini yitirir.

Ezilenlerin öz bilinci olan ikinci tür “dışarıdan bilinç”; burjuvazinin, erkeğin ya da sömürgecinin egemenliğine karşıt olan ve bu karşıtlığı mücadeleyle ortaya koyan, onların egemenlik sahasının dışında örgütlenmiş bilinçtir. Bu örgütlü bilincin etki alanı ne kadar genişse “alt akıl” üzerindeki basıncı o kadar güçlü olur.

“Alt akıl”, yani kendiliğinden bilinç bu nesnel ve öznel etkenin bileşkesidir. Bir başka deyişle kendiliğinden bilinç, kendi kendine oluşmuş bilinç demek değildir, aynı zamanda dışarıdan bilincin yani öncü politik iradenin etkisi altında şekillenmiş bilinçtir.

Her günkü devrimci mücadele ezilenlerin zihninde egemenlik kurmuş olan burjuva “üst akli” darbelemeyi hedefler. Yıllar boyunca herhangi bir etkisi yokmuş gibi görünse de gerçekte bu mücadelenin yarattığı bilinç, ezilenlerin zihnine kuşku tohumları serper. Bu evrimsel birikim genellikle görülmez. Nasıl ki nicel değişimler maddenin varoluş biçimini ortadan kaldırmıyorsa bu da

öyledir. Ayaklanmalar bu birikimin düzeyinin açığa çıktığı anlardır.

Gezi-Haziran ayaklanması keskinleşmiş nesnel çelişkilerin ve uzun yıllara yayılan devrimci mücadelenin etkisi altında şekillenmiş “alt aklin” isyanıdır.

Ayaklanma Nasıl Başladı?

27 Mayıs 2013’te Taksim Yaya-laştırma Projesi kapsamında Gezi Parkı’nda 3 metrelik bir duvar yıkıldı ve 5 ağaç yerinden söküldü. Taksim Dayanışması’nın da içinde olduğu 20 kişi, iş makinelerini durdurarak parkta nöbet tutmaya başladı.

Ertesi gün durumdan haberdar olan birçok kişi parka geldi. İlerleyen saatlerde polis kitleye saldırdı. Polis her zamanki “sıradan” tavrını sergiliyor, yakın mesafeden insanların yüzüne biber gazı sıkıyordu. Bu vahşi tutum, polisin gazlı saldırısı karşısında dimdik duran “kırmızı kadın” vakası ve görüntülerin medyada geniş yer bulmasıyla çok daha görünür hale geldi. HDP milletvekili Süreyya Sırrı Önder iş makinelerinin önüne geçerek çalışmalarını engelledi. Çadırları sökmek için saldırıya geçen zabıtalara karşı eylemciler direndi. Parkta nöbet tutanların sayısı giderek arttı.

29 Mayıs günü, Alevilerin şiddetli itirazlarına karşın adını Yavuz Sultan Selim koyduğu köprünün açılışında konuşan başbakan Erdoğan, Gezi projesini uygulamaya kararlı olduklarını açıkladı. Bunun üzerine 30 Mayıs sabahı saat 5.00 civarında polis saldırıya geçti. Kaldırılan çadırların bir kısmı yakıldı, geri kalanına el konuldu. Yine de direniş kırılmadı.

Polis ertesi gün saat 4.30'da yeniden ve çok daha vahşi biçimde saldırdı, çadırları yaktı ve parkı zorla boşalttı. 30 ve 31 Mayıs'ta İstanbul Gezi Ayaklanması halini alan protestolar 1 Haziran'la birlikte başta Ankara, İzmir, Antakya, Eskişehir, Dersim olmak üzere, Türkiye ve Kuzey Kürdistan çapında milyonların katıldığı bir ayaklanmaya dönüştü.

Ayaklanmaya Etki Eden Sebepler

Gezi Parkı direnişi bir çevre hareketi olarak başladı. Polislin vahşi saldırısına duyulan kitle tepkisiyle, işçilerin, emekçilerin, kadınların, gençlerin, yoksulların, ezilenlerin, aydınların birikmiş öfkесinin harekete geçmesiyle direniş ayaklanma düzeyine sıçradı. Bu "alt aklın" isyanı, bir onur ve özgürlük ayaklanmasıydı.

Bunun üzerinde biraz duralım. Nasıl oluyor da 20 kişiyle başlayan bir çevre hareketi milyonların katıldığı bir ayaklanmayı tetikleyebiliyor?

Bu, ezenlerle ezilenler arasındaki çelişkilerin ne denli keskinleştiğini gösterir. Böyle zamanlarda sıradan bir olay bir ateşleyici fitil olabiliyor. Gezi'de de olan budur. Bir çevre hareketi değil de bir başka olay da zamanı gelmiş böyle bir ayaklanmaya vesile olabilirdi. Örneğin Tunus'ta bir seyyar satıcının kendini yakması Kuzey Afrika ve Ortadoğu'yu yangın yerine çevirmeye yetmişti.

İster Gezi-Haziran ayaklanmasına, isterse de Kuzey Afrika ve Ortadoğu halk devrimleri sürecine bakalım, harekete geçiren sebepler farklı görünse de, bu özgül sebeplerin kaynaklandığı zemin aynıdır. Görünür

sebepler aynı tür çelişkilerin farklı ülkelerde aldığı özgül biçimlerdir.

Bu çelişkilerden biri *emek-sermaye*, diğeri de *devlet-halk* çelişkisidir.

Birincisi, büyüyen işsizler ordusu ve artan sefalete karşın bir avuç parababasının elinde biriken aşırı sermaye ve serveti, zenginlerle yoksullar arasında büyüyen uçurumu tanımlıyor. İkincisi, emek-sermaye arasındaki bu keskinleşmiş çelişkiyi

Alt akıl, yani kendiliğinden bilinç bu nesnel ve öznel etkenin bileşkesidir. Bir başka deyişle kendiliğinden bilinç, kendi kendine oluşmuş bilinç demek değildir, aynı zamanda dışarıdan bilincin yani öncü politik iradenin etkisi altında şekillenmiş bilinçtir.

ekonomik-politik reformlarla yumuşatma yeteneğini kaybeden egemen burjuvazinin çareyi devlet zoruna daha çok başvurmakta bulması nedeniyle şiddetleniyor.

Dünya çapında belirleyici bu her iki çelişki de emperyalist küreselleşmenin ve kapitalizmin varoluşsal krizinin ifadesidir. Çelişkilerin en çok keskinleştiği ve ilerici politik mücadele birikimi ve düzeyinin görece daha yüksek olduğu yerlerde sıradan bir olay ya da protesto gösterisi hızla bir ayaklanma halini alabilmektedir.

Konuya bu açıdan bakıldığında Kuzey Afrika ve Ortadoğu devrimci sürecinde nesnel çelişkilerin etkisinin önde olduğu, Gezi-Haziran ayaklanmasında ise ilerici politik mücadele birikimi ve düzeyinin de “alt aklın” isyanına önemli etkide bulunduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye Ve Kuzey Kürdistan’ın Kendine Özgü Çelişkileri

Türk burjuva devleti de dünya çapında belirleyici bu iki çelişkinin basıncı altındadır. Bununla birlikte Türkiye’nin kendine özgü çelişkileri olduğu ve bu çelişkilerin de kitlelerin bilincine etki ettiği muhakkak. Örneğin Türk burjuva devletinin kuruluşundan bu yana süregelen ve AKP iktidarı ile daha da belirginleşen laik-politik islamcı çelişkisini ele alalım. Haziran ayaklanmasına katılanların ezici çoğunluğu emekçi sınıflardan olsa da, politik islamcılığın etkisi altındaki emekçiler büyük ölçüde ayaklanmadan uzak durmuşlardır. Laik emekçiler ise politik islamcı hükümete duydukları tepkiyle sokaklara döküldüler. Sünni-Alevi çelişkisi için de benzeri şeyler söylemek mümkün. Laik olmayan Sünni emekçilerin önemli bölümü ayaklanmaya seyirci kalırken Alevi emekçiler ayaklanan kitlenin önemli bir gücüydü.

Türk-Kürt çelişkisine bakalım. Öcalan ve PKK ile başlayan “diyalog süreci”nin Türk şovenizmi atmosferinde açtığı deliğin kısmi bir iklim değişikliğine yol açtığını kimse inkar edemez. Eğer bu süreç olmasaydı Türk burjuva milliyetçiliğinin etkisi altındaki kitlelerle Kürtlerin

aynı ayaklanmada yanyana gelmeleri düşünülemezdi bile. Irkçı, şoven, faşist parti ve grupların ayaklanmaya katılması Kürt ulusal hareketinin ayaklanmaya başlangıçta temkinli yaklaşmasına gerekçe oluştursa da, Batı’daki Kürt emekçiler daha en başta ayaklanmaya katılmakta tereddüt etmedi.

2013 Aralık ayında SAMER araştırma şirketinin yaptığı anket sonuçlarına göre İstanbul ve İzmir nüfusunun yüzde 16.86’sı ayaklanmaya katılmıştır. Kürtlerin de yüzde 15.3’ü ayaklanmacıdır. Bir başka veriyle de bunu test etmek mümkün. Kürtlerin İstanbul ve İzmir’de nüfusa oranı yüzde 15.4, ayaklanmacılar içindeki oranı ise yüzde 13.86’dır. Görülmektedir ki Kürtlerle Türkler arasında ayaklanmaya katılım oranı bakımından önemli bir fark yoktur.

Araştırma şirketinin bulgularına göre “*Gezi’ye katılan Kürtler genel olarak sol görüşlü, nispeten daha az dindar ve genç bir kitledir. Gezi’yi destekleyen Kürtler ise, kendini solda ve aynı zamanda dindar olarak gören yoksul insanlardır.*”

Bir bütün olarak bakıldığında Gezi-Haziran ayaklanmasının merkezinde politik özgürlük sorununun durduğu söylenebilir. Bu yalnızca 12 Eylül askeri faşist darbesinden bu yana daha da şiddetlenen faşizme karşı yükselen antifaşist mücadele ve politik özgürlük özleminde karşılık bulmaz, Türk burjuva devletinin varoluşundan bu yana giderek keskinleşen politik özgürlük sorununun çözülmesinin artık ertelenemez olduğunu gösterir.

Türkiye'nin Yapısal Krizi

Türk burjuva devleti politik özgürlükten yoksunluk zemini üzerinde inşa edilmiş ve şekillenmiştir. "Tek dil, tek bayrak, tek millet" olarak tarif edilen, başta Kürt ulusu olmak üzere diğer halkları inkar etme, Türkleştirme ve buna direneni yok etmek üzerine inşa edilen Türk burjuva milliyetçiliği bu gerici zemini oluşturan ana maddelerden biridir. Diğer Aleviliğin kendine özgü bir inanç sistemi olduğu gerçeğinin inkarıdır. Dinin devlet elinde bir asimilasyon aracı olarak kullanılmasını hedefleyen laiklik tarzı da gerici zeminin bir başka bileşenidir. Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesi ve Türkler dışındaki halkların Türklüğe asimile edilmesi; Aleviliğin inkarı ve bir yönüyle tekçiliğe ayarlı laiklik dayatması politik özgürlük koşullarında gerçekleştirilemezdi. Keza işçi sınıfı ve emekçilerin söz, basın, örgütlenme ve eylem hakkı en başından itibaren hiçe sayılmıştı. Bundan dolayıdır ki devlet terörü Türk burjuva devletinin kuruluşundan bu yana başlıca yönetme şekli olageldi. Türkiye ve Kürdistan halkları Türk burjuva devleti tarihi boyunca yaşamlarının önemli bir kısmını sıkıyönetim ve olağanüstü hal rejimi altında geçirdi; 4 askeri darbe dönemi yaşadı.

Politik özgürlük, kuruluşundan bu yana Türk burjuva devletinin çözülmesi gereken başlıca sorunudur. Ama bu öyle bir sorundur ki, çözülmesi halinde Türk burjuva devletinin mevcut yapısının, "kuruluş esaslarının" yıkılmasını, burjuva veya devrimci yeni bir kuruluşu gerektiriyor.

Onu yapısal, aynı anlama gelmek üzere varoluşsal kılan budur.

Bu yüzden ki askeri darbeler sonrası burjuva parlamentarizmine geçiş çok da zor olmuyor. Olmuyor, çünkü içerikte bir değişim meydana

Dünya çapında belirleyici emek-sermaye ve devlet-halk çelişkisi, emperyalist küreselleşmenin ve kapitalizmin varoluşsal krizinin ifadesidir. Çelişkilerin en çok keskinleştiği ve ilerici politik mücadele birikimi ve düzeyinin görece daha yüksek olduğu yerlerde sıradan bir olay ya da protesto gösterisi hızla bir ayaklanma halini alabilmektedir.

gelmiyor, değişim biçimde gerçekleşiyor; askeri diktatörlüklerde de, yarı askeri diktatörlüklerde de, burjuva parlamentarizmin en geniş olduğu dönemlerde de söz konusu olan politik özgürlük olunca fark niceliksel oluyor, niteliksel bir değişim görülüyor.

Kürt özgürlük mücadelesinin başını yarı askeri sömürgeci faşist diktatörlüğü rejim krizine sokmuştu. Alevi uyanışı, işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadeleleri ve politik islamın artan etkinliği de krizi derinleştirici unsurlar olagelmişti. Sermaye oligarşisi ve emperyalist efendileri

rejim krizini sınırlı bir burjuva değişim programıyla aşmayı umut ettiler. Ehlileştirilmiş politik islamın hükümet olmasının önünü açtılar, orduyu gemleyerek ona geri adım attırdılar. AKP eliyle Türkiye'nin bir mali-ekonomik sömürgeye dönüştürülmesi sürecini hızlandırdılar. Kürtlere bireysel kültürel haklar tanıyarak; Alevileri bir alt kültür grubu ilan ederek; demokratik hak ve özgürlükler alanını kısmen genişleterek kriz unsurlarını düzenin içine çekmeyi, böylece yapısal krizi hafifletmeyi ve rejim krizinden kurtulmayı hedeflediler.

Yıllar boyunca herhangi bir etkisi yokmuş gibi görünse de gerçekte mücadelenin yarattığı bilinç, ezilenlerin zihnine kuşku tohumları serper. Bu evrimsel birikim genellikle görülmez. Ayaklanmalar bu birikimin düzeyinin açığa çıktığı anlardır.

Ne ki burjuva değişim programı iflas etti. Başka yolu da yoktu. Zira burjuva değişim programının Kürtlerin, Alevilerin, işçi ve ezilenlerin uyanışına ve beklentilerine yanıt vermesi mümkün değildi. Ama inkara son verilerek Kürt ulusal varlığının resmen tanındığı, Diyanet'in dağıtılarak Alevilerin demokratik taleplerinin kabul edildiği, faşist diktatörlüğün tasfiye edildiği bir politik özgürlük ortamının Türk burjuva devletinin tarihsel varoluşuyla uyum sağlamadığı da bir başka gerçektir.

Gezi-Haziran ayaklanması burjuva değişim programının sınırlarına gendiğinin ve iflas ettiğinin milyonlar tarafından ilan edilmesiydi. Politik özgürlüğün kazanılmasının demokratik devrimimizin temel sorunu olduğu ayaklanmayla dile geliyordu.

Rejim krizinin burjuva değişim programıyla aşılamadığı koşullarda kitlelerin ayaklanması ile bir devrimci durumun açığa çıkması neredeyse kaçınılmazdı. Gezi-Haziran ayaklanması, yönetenlerin eskisi gibi yönetemediği, yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmek istemediği ve bunu başkaldırılarıyla pratikte ortaya koşularının ilanı oldu.

Devrim Dalgaları

Gezi-Haziran ayaklanması Türkiye'nin kendine özgü varoluşsal kriziyle kapitalizmin varoluşsal krizinin çakışmasının ürünüdür aynı zamanda. Bu nedenle onu ortaya çıkaran sebepler bir yandan kendine özgüdür, diğer yandan dünyasaldır. Tunus ve Mısır ayaklanmaları ile Gezi-Haziran ayaklanması arasındaki; Yunanistan ve İspanya'daki "Öfkeli", ABD'deki "İşgal Et" hareketi, Şili'deki gençlik ayaklanması ve Brezilya'daki ayaklanma ile Gezi-Haziran ayaklanması arasındaki benzerlikler ve birbirlerini takip eden dalgalar halinde gelişmeleri bunun kanıtıdır.

Bu ayaklanmalar serisi dünya devriminin gelişim seyri günümüzdeki özgün biçiminin nasıl olabileceğini de ortaya sermiştir: birbirini tetikleyen bölgesel yaygınlıkta ayaklanmalar ve dünyanın diğer taraflarına dalgalar halinde yayılan devrimci kabarışlar.

İç İçe Geçme

Devrim dalgaları ne denli gerçekse, politik özgürlük mücadelesinin günümüzde sermayenin egemenliğine karşı mücadeleyle iç içe geçtiği de o kadar gerçektir. Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki ayaklanmaların merkezinde politik özgürlük sorununun çözümü duruyordu. Yunanistan, İspanya, ABD, Şili ve Brezilya'daki ayaklanma ve eylemlerde ise sermaye egemenliğine karşı talepler öndeydi. Ama her ikisinde de hedef muğlaklığı ve strateji yoksunluğu göze çarpıyordu. Kendiliğinden kitle ayaklanmalarında başka türlü olması da beklenemez.

Yine de buradan şu sonuç çıkarılabilir: politik özgürlüğün olmadığı ülkelerde politik özgürlük mücadelesi sermaye egemenliğine karşı mücadeleyle iç içe geçirilmek zorundadır. Aksi takdirde, sermaye egemenliği altında politik özgürlüğü korumak mümkün olmayacaktır. Politik özgürlüğün gerçekleştiği ülkelere bakarak bunu görebiliriz. Yalnızca emperyalist burjuvazinin değil, sömürücü hiç bir burjuva tabakanın politik özgürlüğe ihtiyacı yok. Onların hangi türü iktidarı sağlamca ele geçirirse geçirsin, bu yapar yapar daha yoğun sömürü için işçi sınıfı ve tüm emekçi halka daha çok saldırması dışında politika yürütmesi olanaksızdır. Çünkü emperyalist küreselleşme ve kapitalizmin varoluşsal kriz yaşadığı koşullarda başka türlü düşünülemez bile. Burjuva ulusal kalkınmacılık mumyalanmış bir cetsen başka bir şey değildir artık.

Çevre Bilincinin Devrimimizdeki Yeri

Küçük bir çevreci grubun protestosuna polisin vahşi saldırısıyla Gezi-Haziran ayaklanması patlak verdi. Polisin saldırısı kitlelerde infiale yol açtı, faşist rejime karşı birikmiş öfkeyi açığa çıkardı. Ama aynı zamanda bu, kapitalizmin ve emperyalist küreselleşmenin doğrudan kendisine olmasa da çeşitli türden sonuçlarına karşı tepkinin ifadesiydi.

İlk andan itibaren tepkinin şiddetli olmasının nedeni, parkın yıkılarak yerine bir alışveriş merkezinin kurulmasıydı. Bu, halkın Taksim'den,

Gezi-Haziran Ayaklanması burjuva değişim programının iflas ettiğinin milyonlar tarafından ilan edilmesiydi. Politik özgürlüğün kazanılmasının demokratik devrimimizin temel sorunu olduğu ayaklanmayla dile geliyordu.

şehir merkezinden kovulması anlamına geliyordu. Polisin saldırganlığının faşist rejimin doğal bir refleksi olması gibi, kenti bir avuç parababasının yağmasına sunmak da günümüz kapitalizminin doğal bir davranışıydı.

Kapitalizmin varoluşsal krizi sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi krizi olarak da tanımlanabilir. Kendini genişleterek yeniden üret-

meyen sermaye bu durumda var olandan, toplam birikimden kendine düşen payı çoğaltmak için başlıca üç yola başvuruyor.

Birincisi, emekçiye ödediği ücreti en düşük seviyeye indirerek, sosyal hakları tırpanlayarak, bir başka ifadeyle emeği yağmalayarak karını çoğaltmak.

İkincisi, mali araçlarla küçük bir sermaye grubunun emekçilerin, küçük kapitalistlerin birikimlerini gasp etmesi, emperyalist tekellerin ve devletlerin diğer ülkeleri mali-ekonomik yağmaya tabi tutması.

Üçüncüsü, kentin, doğal kaynakların ve doğanın fütursuzca yağmalanması.

Kentin ve doğanın yağmalanması günümüzdeki sermaye birikiminin başlıca kaynaklarından biri olduğu için bu yağma yoksullarla zenginleri ve onların devletini kaçınılmaz olarak karşı karşıya getiriyor. Çünkü yoksullar kent merkezinden kovuluyor, yalnızca evlerine değil mahallelerine el konuyor, dereleri sermayedarlara peşkeş çekiliyor, dağları, ormanları, su kaynakları kirletiliyor; yaşam alanları kurutuluyor.

Böyle olduğu içindir ki çevre hareketi duyarlı grupların ilgi alanının ötesinde zenginlerle yoksullar arasındaki cepheleşmenin konusu haline gelmiştir.

Gezi-Haziran ayaklanması aynı zamanda bu cephelerin çarpışmasıdır.

Yeni Bir Dünya Özlemi

Gezi-Haziran ayaklanması, ayaklanmanın içinde yeni bir dünyaya, sömürsüz, parasız, eşit ve kardeşçe komünal bir yaşama duyulan özle-

min pratikleşmesiydi aynı zamanda. Bu barikat kardeşliği, mücadele yoldaşlığının ötesinde bir durumdu. Burjuva bireyciliğe karşı komünist dayanışmanın sergilendiği, biçimsel burjuva demokrasisi yerine doğrudan demokrasinin araçlarının oluşturulduğu, erkek egemenliğine karşı mücadelenin ve özgür kadın gerçeğinin en çıplak biçimde toplumsallaştığı yeni bir sistemdi bu. Gezi Komünü ve sonrasında kurulan mahalle forumları gelecekteki yeni yaşamın bugünkü tohumlarıydı.

Elbette bu bir tesadüf değil. Uzun yıllara yayılan devrimci mücadelenin, sosyalizm propagandasının kitle bilincine etkisinin dışavurumuydu. Kuşkusuz ilerici, devrimci, komünist öncüler oradaydı ve bu yeni yaşamın pratikleştirilmesinde rolleri büyüktü. Ama bu salt onların eseri ve onlarla sınırlı kalan bir pratik değildi, on binlerce insanın eylemiydi. Bir başka deyişle komünal yaşam ayaklanmaya katılanlar nezdinde toplumsal bir bilinç ve pratik halini almıştı. Bu da devrimci mücadelenin, komünist bilincin kendiliğinden bilince, “alt akla” ne denli etki ettiğini ve ezilenlerin komünizme yatkınlığının ne denli güçlendiğini kanıtlıyor.

“Orta Sınıf Hareketi” Saçmalığı

Gezi-Haziran ayaklanmasında ortaya çıkan toplumsal bilinci karartmanın ve saptırmanın en etkili yolu onu kendi gerçeğine yabancılaştırmaktır. İşçilerin, kadınların, gençlerin, yoksulların, ezilenlerin faşizme karşı ayaklanmasını ve kapitalizme karşı yeni bir yaşam özlemlerini komünle pratikleştirmelerini değersiz-

leştirmek için ayaklanmayı bir orta sınıf tepkisi olarak nitelermeye kalkıştılar. Bu burjuva ideolojisi üretiminin bir türüydü. Ne yazık ki pek çok ilerici aydın da bu tuzağa düştü. Oysa bugünkü kapitalizmin teorik analizi kadar, basit gözlemlerle dahi bunun ne katılımcılar bakımından, ne de bilinç bakımından bir orta sınıf hareketi olmadığını görmek mümkündür.

Emperyalist küreselleşme sürecinde ve kapitalizmin varoluşsal krize saplandığı günümüzde "yeni orta sınıf" yükselmiyor, çöküyor. Serbest meslek sahipleri ve küçük burjuvazinin diğer kesimleri eriyor, proleterleşiyor. Eğer bir orta sınıf tepkisinden söz edilecekse yükselen değil çökmekte olan orta sınıfın tepkisinden söz etmek gerekir. Gezi-Haziran ayaklanmasında elbette bu tepkinin de dışavurumu vardı ama belirleyici ve sürükleyici olan bu tabaka değildi.

SAMER'in anket sonuçlarına göre "İstanbul'da Gezi'ye katılanların %9.48'inin aylık toplam hane geliri 1000 TL'nin altında, %28.68'inin 1500 TL'nin altında, %57.61'inin 2500 TL'nin altındadır. Gezi protestocularının yalnızca %16.46'sının aylık hane geliri 5000 TL'nin üzerindedir.

Gezi protestocularının yüzde 35.5'i sanayi, inşaat, tekstil, kağıt toplayıcılığı, lokantacılık ve ulaşım ve başka düzensiz faaliyetlerde çalışmaktadır ve bu kesimdekilerin yüzde 60'ının aylık maaşı 1600 TL'nin altındadır. Protestocuların %31.2'si reklamcılık, finans, akademi, sigorta, eğitim, kamu sektörü,

kültür, edebiyat, sağlık, STK, emlak gibi alanlarda çalışmaktadır. Bu ikinci gruptakilerin ortalama maaşları 2421 TL'dir ve %50'sinin aylık maaşı ise 2000 TL'nin altındadır.”

Görülecektir ki orta sınıfa dahil edilebileceklerin oranı olsa olsa yüzde 16 civarındadır, oranı daha da esnetseniz bile yüzde 20-25'in ötesine geçmek olanaksızdır. Katılımcıların ezici çoğunluğu öğrenci ve düşük gelirli emekçidir, bu emekçilerin önemli bölümü de işçidir ve üstelik toplam nüfus içindeki işçi oranından yüksektir. Anket sonuçlarına göre katılımcıların yüzde 50'sinden fazlası işçidir, oysa işçi sayısının çalışma yaşındaki nüfusa oranı daha düşüktür. Sendikalı işçiler bakımından da aynı şeyi söylemek mümkün. "Gezi eylemlerine katılanların yüzde 8.97'si sendikalıdır ve toplam örnekleme'deki yüzde 5.52'lik sendikalılık oranından yüksektir.”

Bu bir yana, ortaya çıkan bilinç biçiminin "orta sınıf bilinci"nden çok uzak olduğu ortadadır. Aksi, orta sınıfın komünalist bir hayat özlemi ile yanıp tutuştuğunu iddia etmek anlamına gelir ki bunun saçmalığını açıklamaya gerek yok.

İsyanın İçindeki Örgütlü Bilinç

Türkiye İnsan Hakları Kurumu'nun 30 Ekim 2014 tarihli raporunda ayaklanma şöyle değerlendiriliyor. *“Gezi Parkı Olayları, Taksim Meydanı düzenlemesinin bir sonucu olarak 27 Mayıs 2013 tarihinde iş makinelerinin Gezi Parkına girmesiyle başlamış, Haziran-Temmuz aylarında yoğunlaşarak ülkenin tamamına yayılmıştır. İçişleri Bakanlığının verilerine göre 28 Mayıs - 6 Eylül 2013 tarihleri arasında 80 ilde Gezi Parkı Olayları çerçevesinde 5532 eylem/etkinlik gerçekleştirilmiş, bu eylem ve etkinliklere 3.611.208 kişi katılmıştır. Günlerce süren ve yüzlerce toplantı ve gösteri yürüyüşünün gerçekleştirildiği eylemler Türkiye'yi derinden sarsmıştır.”*

20 Eylül tarihli gazete ve ajanslara yansıyan İçişleri Bakanlığı raporuna göre ise *“İçişleri Bakanlığı'nın Gezi raporuna göre, 80 ildeki 4 bin 725 eyleme toplam 3 milyon 545 bin kişi katıldı. Raporda, olayların en etkin örgütünün MLKP olduğu belirtilirken, 20 twitter hesabı, günde 5 bin tweetle olayları dünya kamuoyuna duyurdu.”*

Marksist leninist komünistlerin en etkin örgüt olması bir tesadüf, anlık bir durum değil. Marksist leninist komünistler gerek strateji belgelerinde ortaya koydukları devrim stratejisiyle, gerekse sonraki yıllardaki çözümlerinde stratejiyi ve teoriyi canlı ele alımlarıyla, hem öncü pratikleriyle bu tür ayaklanmaları hazırlamayı ve tetiklemeyi, hem de kendiliğinden patlak verdiğinde ayaklanmalara katılarak ona bilinç kazandırmayı hedeflemişlerdir. Nihayet daha başlangıcında ayaklanmanın içindedirler. Kuşkusuz etki güçleri ayaklanmayı çok daha ileri taşımaktan henüz uzaktır, ama faşist devletin dikkatini çekecek kadar da önemlidir. Gözaltı ve tutuklama saldırısının merkezine konmalarının nedeni de budur.

Marksist leninist komünistlerin öncü bir güç olarak öne çıkmalarının tesadüf olmadığı gerçeği, hem daha sonraki 6-8 Ekim ayaklanmasındaki önemli rolleri, hem de Rojava pratiği ile kanıtlanmıştır. Öncü duruştaki bu sürekliliği Gezi-Haziran ayaklanmasına katıldıktan sonra Rojava devriminin savunmasında ölümsüzleşen Emre Aslan ve Sinan Sağır yoldaşlar şahsında bizzat görmek mümkündür.

Rojava Devrimi Ve Kürdistanî Politika

Sema Duru Boran

Komünist öncünün stratejik planının, buna bağlı olarak gerek Kürdistan'daki, gerekse tüm cephelerdeki politik çizgi ve politik faaliyetinin başlangıç verisi, Türkiye ve Kuzey Kürdistan devrimlerinin bir "birleşik devrim" olarak gelişeceği, gelişmenin eşitsiz olduğu ve birleşik devrimin Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusal devrimi olarak başlamış bulunduğu tezidir. Devrimci ve emekçi sol saflara hakim olan, Kürt ulusal devrimiyle somut, canlı, pratik her türlü ilişkiyi amaçlarından bağımsız olarak "PKK kuyrukçuluğu" olarak niteleyen sosyalşoven yaklaşım, komünist öncünün Kürdistan devrimi karşısında aldığı tutumun bizzat kendi stratejisinin gereği olduğunu kavrayamadı.

Komünist öncü, Rojava Devrimi'nde ve onun Kobanê direniş cephesinde etkin varoluşu ve ödediği bedellerle, Kürt ulusal devrimi ile Türkiye cephesindeki işçi sınıfı ve ezilenlerin devrimci dinamikleri arasında gelişmekte olan kader birliği bilinci ve duygudaşlığın, bölge devrimiyle canlı, özverili ve cüretkar bağlılığın sembolü oldu.

Komünist öncünün 20 yıllık tarihi, kendi değişim ve gelişimi içerisinde incelendiğinde, Rojava'da ölümsüzleşen savaşçılarındaki cisimleşen Kürdistanî, enternasyonalist, devrimci cüret ve devrimci atılım ruhuyla karakterize pratik duruşunun, onun kendini varediş koşulları, tarzı ve

çizgisinin dolaysız bir sonucu olduğu görülür.

Komünist öncünün Rojava Devrimi'yle ilişkisini dört başlıkta inceleyelim.

I

Komünist Öncünün Politik Çizgisinde Kürdistan Devriminin Yeri

Kuzey Kürdistan'da 80'lerin sonunda bir ulusal devrim düzeyine erişmiş bulunan, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da siyasal yaşamın, siyasal çelişki ve çatışkılarının merkezinde duran, Kürt ulusunun parçalanmışlığı nedeniyle bölgesel karakter kazanmaya başlayan Kürt ulusal uyanı-

şı ve ulusal kurtuluşçu devrimi, buna karşılık Türkiye cephesinde sömürgeci faşist MGK diktatörlüğünün de kışkırtıp örgütlediği şoven tepkinin, Türk işçi sınıfı ve emekçilerini kuşatarak siyasal eylem yeteneğini ve sınıf bilincini felç etmesi, 87-89'da atılıma geçen işçi ve emekçi kitlelerin ayrı bir kanaldan akan kendiliğinden hareketi, komünist öncünün doğuş koşullarını çerçeveleyen en önemli siyasal verilerdendi.

Komünist öncünün 20 yıllık tarihi, kendi gelişim ve gelişimi içerisinde incelendiğinde, Rojava'da ölümsüzleşen savaşçılarında cisimleşen Kürdistanî, enternasyonalist, devrimci cüret ve devrimci atılım ruhuyla karakterize pratik duruşunun, onun kendini varediş koşulları, tarzı ve çizgisinin dolaysız bir sonucu olduğu görülür.

Kürt ulusal kurtuluşçu devrimi ile Türkiye'de devrimci kanallarla buluşamayan işçi sınıfı hareketinin birleşmesi ihtiyacı, farklı örgütlerde örgütlenmiş marksist leninistlerin, komünistlerin birliği sorununu yalnızca ilkesel değil, aynı zamanda güncel siyasal bir görev olarak görmelerinin ve Birlik Devrimi'ne yürüyüşlerinin nedenleri arasındaydı

Komünist öncünün stratejik planının, buna bağlı olarak gerek Kürdistan'daki, gerekse tüm cephelerdeki

politik çizgi ve politik faaliyetinin başlangıç verisi, Türkiye ve Kuzey Kürdistan devrimlerinin bir "birleşik devrim" olarak gelişeceği, gelişmenin eşitsiz olduğu ve birleşik devrimin Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusal devrimi olarak başlamış bulunduğu tezidir.

Devrimci ve emekçi sol saflara hakim olan, Kürt ulusal devrimiyle somut, canlı, pratik her türlü ilişkiyi amaçlarından bağımsız olarak "PKK kuyrukçuluğu" olarak niteleyen sosyalşoven yaklaşım, komünist öncünün Kürdistan devrimi karşısında aldığı tutumun hiçbir adımının tesadüfen gelişmediğini, politikasızlık ve devrimci iddiasızlıktan beslenen bir "güçlünün ardına takılma" durumu değil, bizzat kendi stratejisinin gereği olduğunu kavrayamadı. Aksine, komünist öncünün Kürt ulusal mücadelesiyle ilişkisi, kaynağını daha büyük bir devrimci iddiadan alır. "*Kürt ulusal devrimine ilişkin görevlerimiz sadece kelimenin dar anlamıyla bir yedekleme sorunu değil, bunun da içinde yer aldığı daha genel bir sorun olarak başlamış bulunan, fakat dengesiz ve bölgesel bir biçimde gelişen anti-empyralist demokratik devrimimizi ilerletmek, Batı'ya taşımak, yaygınlaştırmak ve başına geçerek zafere ulaştırmak sorunudur*" (Birlik Kongresi Belgeleeri, Varyos Yayınları)

İnkarcı sömürgeci faşizmin yenilgisi ve Kürt ulusal kurtuluşçu devrimin zaferi için en olası yolun Türkiye cephesinde bir devrimci işçi hareketinin yaratılması ve birleşik devrim olduğunu saptayan komünist öncü, buna karşın Kuzey

Kürdistan'ın tek başına kurtuluşunun zor olmakla birlikte imkansız olmadığını, bunun özellikle Güney Kürdistan'da devrimci bir iktidar kurulması koşullarında mümkün olabileceğini öngörmüştür. (Bugün bu olasılığı güçlendiren koşullar Güney'de değil de, belirli bölgesel siyasal koşullar altında Rojava'da belirmiştir).

Komünist öncünün Kürdistan devrimiyle ilişkisinin programatik temelleri ve stratejisinin genel çizgileri, Birlik Kongresi'nde çizilmiştir. 20 yıllık devrimci mücadelesinde gerek kendi pratiğinden öğrenerek, gerekse de iki ülke, bölge ve dünyanın değişen siyasal koşullarını inceleyerek, bu genel yönü korumakla birlikte, politik çizgisini sürekli güncellemiş, geliştirmiş ve zenginleştirmiştir.

Birlik Kongresi, öncelikle, Kuzey Kürdistan'ı, Türk burjuva devletinin siyasal ve ekonomik ilhak altında tuttuğu sömürge bir ülke olarak tanımladı. Dört parçaya bölünmüşlük nedeniyle sorunun bölgesel karakterini ortaya koydu. Programını, stratejisini, örgütlenme çerçevesini ve temel taktiklerini de iki ulus, iki ülke gerçekliği temelinde belirledi.

1) Programda Kürt Ulusal Sorunu

Komünist öncünün programı, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını kabul ederken, bunu devrimci hareketin istisnasız tüm bölüklerinin aksine, genel bir kabulle sınırlamadı. Devrimci hareket, Kürt ulusunun kaderini tayin hakkını, ya bir başka siyasal önderliğin (muhtemelen PKK'nin) yönetiminde ayrılıp ayrı bir devlet kurması, ya da kendi ön-

cülüğündeki devrimin parçası olacaksa, demokratik ya da sosyalist karakterde tek bir Türkiye devleti altında birleşmesi seçenekleriyle sınırlandı. Başka bir deyişle, bir başka siyasal gücün önderliğinde gelişebilecek ayrı devlet seçeneğine razı olurken, kendi önderliğinde, iki ulusa tek Türkiye devleti önerdi. Bu yaklaşım, aslında ortada bir "Kürt sorunu" değil, "PKK sorunu" görmekten tahlil düzleminde farklılaşmamaktadır. Türkiye devrimci hareketinin Kürt ulusal sorununda kendisine ait bir çözüm önerisinin olmaması, kendi öncülük iddiasının olmaması demektir. PKK'yi bugün ayrı devlet kurma hakkından vazgeçtiği için mahkum eden, en keskin sözlerle eleştiren Türkiye devrimci hareketinin kendisi, Kürt ulusuna federatif ya da konfederatif karakterde bir devlet önermemektedir.

Komünist öncü ise, ulusal sorunu, PKK ile başlayıp biten, kendi öncülük, önderlik görevleri dışındaki bir konu olarak görmedi. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını, burjuva önderlikler dahil, başka bir önderlik altında ayrı bir devlet kurma hakkını

tanırken, aynı zamanda kendi önderliğinde altında da iki ulus-iki devlet gerçeğine dayalı bir çözümü, iki ulusun eşit haklar temelinde gönüllü birliğine dayanan *İşçi-Emekçi Sovyet Cumhuriyetler Birliğini* öngördü. (MLKP Programı, IV. Bölüm: Anti-Emperyalist Demokratik Devrim)

Komünist öncünün programı ve stratejisinde iki ulus gerçeğinden hareket edilmiş, sadece ayrılma hakkının tanınması ve iki ulus temelinde Cumhuriyetler Birliği şeklindeki çözümün ortaya konması sonucunda değil, bu sonuca temel oluşturan, toplumsal maddi gerçekliğin tarifinde de geçerlidir. Örneğin, Türkiye bakımından orta burjuvaziyi karşı-devrimci bir sınıf olarak niteler, başlıca uzlaştırmacı toplumsal güç olan orta burjuvaziyi yalıtmayı, devrime karşı silahlı direniş içinde olan kesimlerini ezmeyi ve mülksüzleştirmeyi öngörürken, *“buna karşın, ulusal sorun nedeniyle Kürdistan’da orta burjuvazi, farklı bir rol oynama potansiyeli taşımaktadır. Söz konusu sınıfın ulusal mücadeleyi destekleyen kesimleriyle taktik ittifaklar ola-*

naklıdır” der. (MLKP Programı, III. Bölüm: Devrimin İlk Adımı)

Böylece, devrimci hareketin, kimilerinin bilinçli olarak savunduğu, kimilerininse devrimci kendiliğindenciliklerinin ürünü olan stratejisizliği nedeniyle nesnel olarak içine düşmüş olduğu, yeni sömürgeci boyundurukla klasik sömürgeciliğin ayrılaştırılmasından köken alan ve antiemperyalist demokratik devrimle ulusal bağımsızlıkçı devrimi birbirine karıştırmakla sonuçlanan “ulusal baskının yalnızca halka uygulandığı” tezinden ayrışır.

2) Stratejide Kürt Ulusal Sorunu Ve Kürt Ulusal Devrimi

Komünist öncü bilindiği gibi, kendini Türkiye devrimci hareketinin, devrimci kendiliğindencilik zaaflarının eleştirisi üzerinde var etmiştir. Devrimci kendiliğindencilikten kopuş, öncelikle, üzerinde hareket ettiği bölgenin gerçeklerine dayanarak kendi devriminin özgün yolunu arayan somut bir stratejik planın varlığıdır. Kürdistanı siyasal çizgisinde parti, bu stratejik plana bağlı kalır.

Bütün ulus ve ulusal topluluklardan proletaryanın devrimci ve enternasyonalist sınıf birliğini sağlama görevini üstlenen komünist öncünün siyasal çizgisinde ve siyasal çalışmalarında Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin tuttuğu yer, şu veya bu siyasal gelişmenin ardında sürüklenme değil, kendi stratejik planının kaçınılmaz gereğidir.

“Stratejimizin en temel sorunu (kilit sorununu), işçi hareketi ile Kürt ulusal hareketinin ittifakı sorunu oluşturmaktadır. Devrimin zaferi, asıl olarak bu ittifakın gerçekleşmesine bağlıdır. Bunun için ise işçi sınıfının öncü konumuna uygun devrimci bir niteliğe ulaşması, devrimci işçi hareketinin Kürt ulusal hareketiyle birleşebileceği bir düzeye ulaşması gereklidir.” (Birlik Kongresi Belgeleri, Varyos Yayınları)

Komünist öncü, bu stratejinin hayata geçirilmesinde öncelikli görevin, eşitsiz gelişmekte olan birleşik devrime Türkiye’de ikinci cepheyi açmak, “Batı”daki kitle hareketinin devrimci bir önderlikle buluşarak, Kürt ulusal devrimiyle ittifaka girmesini sağlamak, “genel grev genel direniş” biçiminde devrimci bir saldırının koşullarını olgunlaştırmak olduğunu saptadı: *“Demek ki sorun, Kürt ulusal devriminin başına nasıl geçileceği, bunun neye öncelik verilerek yapılabileceği sorunudur. Çok basit bir politik gözlem bile, bunun ancak Batı’daki işçi ve emekçi hareketinin devrimcileşmesinden geçtiğini görebilir. Devrimi ilerletmek kadar Kürdistan devrimini kurtarmanın yolu da, Batı’da ikinci bir cephe açılmasından geçmektedir.”*

(Birlik Kongresi Belgeleri, Varyos Yayınları)

“Batı’da ikinci cephenin açılması” görevi, Kürdistan’da örgütlenme ve politik çalışma yürütme görevini dışalamıyor, ötelemiyordu. Hem verili bulunduğu örgütsel koşullar, hem de siyasal öncelikler nedeniyle, Kürt-Türk, Alevi ve Sünni nüfusun birlikte yaşadığı, Kürdistan’ın Türkiye

Kürdistan devrimine gözlerini kapayan, birleşik devrim perspektifinden yoksun, antiempyalist demokratik devrimin Kürdistan’dan başladığını kavramaktan uzak, Kürt ulusal özgürlük sorununun devrimci politikasını geliştirme görevine kayıtsız tavrı, “devrimi anlamayan devrimcilik” olarak tanımladı.

sınırındaki kentlerden ve proleter nüfusun görece gelişkin olduğu bölgelerden başlayarak Kürdistan’da siyasal çalışma yürüttü.

3) Politik Çizgi Ve Politik Çalışmalarda Kürt Ulusal Mücadelesi

Komünist öncünün sadece programatik/teorik cephede değil, politik çizgisi bakımından da en güçlü yanlarından biri, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesiyle kurduğu pratik ilişkidir.

Kürdistan’da iki ulus gerçeğine uygun olarak, seksiyon biçiminde

örgütlenen komünist öncü, politik dilini ve politika yapış tarzını, daha sonraları “Kürdistanileşme” olarak tanımladığı, ulusal gerçekliğe uygun tarzda dönüştürmeyi ısrarla ele almıştır. Örneğin, Batı’da Kürt ulusunun ayrılma hakkını savunur ve yükseltirken, Kürdistan’da gönüllü birliğin bayrağını yükseltmiştir. Örneğin, Türkiye cephesinde Türkiye devrimci hareketinin özellikle İmralı sonrası yoğunlaşan, sosyal şovenizmden muzdarip PKK eleştiriciliğini ideolojik mücadelenin mer-

Kendine özgü bir politika dili ve pratiği geliştiren komünist öncü, hem kendi deneylerinin devrimci eleştirisi, hem de ülke ve bölge siyasetinde yaşanan gelişmeler temelinde çizgisini güncelledi.

kezine alırken, Kürdistan’da ulusal reformizmle ideolojik mücadeleyi öne çekmiştir. Kürdistan’da ayrı yayın çıkarma, ayrı bir dille Kürt halk kitlelerine seslenme arayışı, değişik formlar altında kuruluşundan bugüne sürmüştür.

Kürt ulusal devriminin dinamikleriyle ilişkilenişi, hem bu devrimin önderi konumundaki PKK ile ilişkisinde, hem de dolaysızca Kürt halk kitleleriyle, onların taleplerini anlama ve yanıt verme çabalarında cisimleşen ilişkisinde ifade bulmuştur.

Ulusal barış talebiyle pratik, eyelimli ilişki kurmak, bu talebi Türk ve diğer ulusal topluluklardan işçi ve

ezilenlerin Kürt ulusuyla omuz omuza Türk burjuvazisinin inkarcı sömürgeci faşist rejimine ve kapitalist sömürüsüne karşı saflaşmasının eksenlerinden biri haline getirmek, anadilde eğitim hakkı başta olmak üzere Kürt ulusal demokratik taleplerini günlük siyasi mücadelesinin parçası haline getirmek, Kürt halkına yönelik katliamcı saldırılar karşısında bedeller pahasına siyasi tutum geliştirmek, İstanbul-Amed hattında Türk işçi ve ezilenleri ile Kürt ulusal mücadelesinin bir araya gelmesi hedefli siyasi buluşmalar örgütlemek, Birleşik Devrimci Güçler Platformu’ndan bugün HDP’de somutlaşan halkçı demokratik cepheye dek, gerek birleşik devrimci önderliği geliştirme, gerekse dolaysızca farklı toplumsal kesimlerden kitlelerin, halkların birleşik mücadelesini güçlendirme ve örgütlü, kararlı formlara kavuşturma yönünde, özverili, kararlı ve ısrarlı bir pratik sergilemek, onun özgün pratik politika geliştirme çabalarının en öne çıkan örnekleridir.

Komünist öncü, devrimci ve emekçi sol hareketi değişik düzeylerde etkisi altında tutan sosyalşovenizmle de kararlı bir mücadele içinde olageldi. Kürdistan devrimine gözlerini kapayan, birleşik devrim perspektifinden yoksun, antiemperyalist demokratik devrimin Kürdistan’dan başladığını kavramaktan uzak, Kürt ulusal özgürlük sorununun devrimci politikasını geliştirme görevine kayıtsız tavrı, “devrimi anlamayan devrimcilik” olarak tanımladı.

Ulusal reformizmle, ulusal kurtuluşçu önderliğin uzlaşma arayışlarıyla mücadelenin başlıca yolunun

da, bu eğilimlerin önünü kitle hareketini devrimci bakımdan etkileyerek kesmekten geçtiğini, Türk burjuva devletiyle, Türk liberalleriyle muhataplaşma eğiliminin, emekçi çözüm seçeneğinin geliştirilmesiyle, Türkiye cephesinde emekçi-ezilen karakterde bir muhataplaşmanın, devrimci kitle hareketinin yükseltilmesi yolundan yaratılmasıyla geriletilebileceğini savundu. Kürt ulusal sorunundaki bütün yoğunlaşması, PKK eleştiriciliğinden ibaret olan, PKK eleştiriciliğini de pratik değil ideolojik çerçeveye sınırlı tutan, politikasız ve bu nedenle de politika dışı kalan devrimci hareketin bütünsel tablosu içinde komünist hareketin bu duruşu, her bakımdan özgün ve ayrıksıdır.

Bu ideolojik duruşu ve politik çizgisi, “kuyrukçuluk” eleştirisinde somutlaşan boğucu sosyal şoven ideolojik basınç, Türk işçi ve ezilenlerinin akıntıya karşı yüzmeyi zorunlu kılan şovenist zehirlenme düzeyiyle bağlantılı siyasi-ideolojik kitle baskısı ve Türk burjuvazisinin faşist inkarcı sömürgeci rejiminin parti çizgisini en başta buradan kırmayı ve sınırlandırmayı hedefleyen, ağır bedeller isteyen siyasi-askeri saldırıları karşısında, kısa bir dönem kendi içinde kimi önemli gerilemeler yaşasa da, esasen bükülmez bir kararlılıkla sürmüştür.

4) Kongreler Ve Değişip Gelişen Kürdistan Çizgisi

Özetlenen temeller üzerinde kurulan ve bu temeller üzerinde kendine özgü bir politika dili ve pratiği geliştiren komünist öncü, hem kendi

deneylerinin devrimci eleştirisi, hem de ülke ve bölge siyasetinde yaşanan gelişmeler temelinde çizgisini güncelledi, yeni yaklaşımlarla ve örgüt, mücadele biçimleriyle zenginleştirdi.

Kongreler, kendisi de değişip gelişmekte olan bu çizginin iradesi oldular. Her kongre, Kürdistanî bakış açısının pekiştirilmesi, yeni gelişmelerin analizi hattından çizginin güçlendirilmesini sağladı.

II. Kongre, Birlik Devrimi sonra-

Kongreler, kendisi de değişip gelişmekte olan bu çizginin iradesi oldular. Her kongre, Kürdistanî bakış açısının pekiştirilmesi, yeni gelişmelerin analizi hattından çizginin güçlendirilmesini sağladı.

sında alınan yolu doğruladı ve özellikle pratik deneyim eksiklerinden kaynaklanan, Kuzey Kürdistan faaliyetinde özgün dilin ve siyasetin geliştirilmesi sorunlarını tartışarak kararlar aldı.

II. Kongreyi izleyen dönemde, birçok cephede olduğu gibi, bu açıdan da Kongre kararları partinin siyasal eylemini yönetemedi. 1999’da Türk sömürgeci faşizminin, Kürt ulusal devriminin 91’den itibaren ulaştığı denge durumunu kendi lehine bozarak Abdullah Öcalan’ı Suriye’den çıkarması, Roma’da esir etmesi ve özellikle de İmralı savunmaları temelinde PKK’nin ulusal reformcu bir çizgiyi benimsemesi, bu döne-

min belirleyici siyasal gelişmeleriydi. Sürecin önemli bir bölümünde komünist öncü, Kürt ulusal özgürlük talepleri karşısında kendi özgün çizgisinde ayrı kampanyalar ve çalışmalar yürütmekte zayıf kaldı ve dayanışma eylemleriyle sınırlandı. Öcalan'ın tutsak edilmesi karşısında, Öcalan'ı ve Kürt ulusal devrimini sahiplenmiş, linç saldırılarına karşı duruş, şovenizm ve sosyal şovenizme karşı ideolojik ve siyasi mücade-

Türkiye cephesindeki devrimci gelişmenin Kürdistan ve bölgedeki devrimci gelişmelere, Kürdistan devriminin kaderininse Türkiye'deki devrimci dinamiklere bağlı hale geldiğinin kabulü ve bu temelde politik mücadeleyi yükseltmek, partinin enternasyonalist pratiğinin ilk ve temel göstergesidir.

leyi yükseltme biçiminde, dönemin ihtiyaçlarının gerisinde olmakla birlikte doğru siyasal tutumlar, İmralı savunmaları sürecinde sürdürülemedi. Merkez Komitesi'nin, o güne kadarki pratikte "yer yer kuyrukçu pozisyonlara sürüklenildiği", "yer yer PKK'ye yedeklenildiği" gibi değerlendirmelerinden beslenen savrulma, dayanışmacı tutumdan da geri düşüş, müdahalesizlik ve politika-dışılık yaşandı.

III. Kongre, hem bunların özeleştirisini, hem de İmralı sonrası dönemin analizini yaparak devrimci görevler saptamıştır: "*Abdullah Öcalan'ın İmralı çizgisi ideolojik teslimiyet, politik irade kırılması, yenilgi ve tasfiyecilik çizgisidir. PKK bunu onaylayarak ve VII. Kongresi'nde resmileştirerek küçükburjuva ulusal devrimci çizgiden, küçükburjuva ulusal reformcu çizgiye geçmiştir. (...) Kürt ulusal devrimi yenilmiş olmasına karşın, Kürt ezilenlerinin devrimci dinamikleri canlıdır. Ulusal demokratik talepler uğruna mücadelesi sınırlamış, fakat kırılmamıştır*" (Politik Rapor, Varyos Yayınları)

Öcalan ve İmralı çizgisinin ideolojik eleştirisi görevini, Kürt ulusal talepleri temelinde etkin bir pratik duruşla Kürt halk kitleleriyle ilişkilendirme pratik hattına bağladı.

III. Kongre karar ve değerlendirmelerinin pratik karşılığı, yön kaybını aşma, Kürdistan'da örgütlenmenin zorluk ve sorunlarına rağmen ısrarlı devrimci çalışmalarla Kürdistan Örgütü'nün ayağa kalkışı, Kürdistan politikası yapmada, Kürdistan eylem ve ajitasyon dilinde, Kürdistan düşünen kadrolar yetiştirmede derinleşme oldu.

III. Kongre'nin yaklaşımları, daha sonra toplanan Kürdistan Konferansı'nda pratik açıdan daha da somutlaştırıldı.

"Sosyalist yurtseverlik", III. Kongre sonrasında Kürdistan çalışmanın yönetici kavramı, ulusal soruna "emekçi çözüm" çizgisi, partinin genel siyasi mücadele hattı oldu. Emekçi çözüm kapsamındaki güncel

pratik görevler, Kürt halk kitleleri içerisindeki çalışmalarda, Türkiye cephesinde işçi ve ezilenlerin mücadeleleriyle buluşma, muhataplaşma seçeneğinin büyütülmesi, Türkiye cephesindeki çalışmalarda ise, ulusal barış talebi karşısında tasfiyeci, bireysel kültürel haklar düzleminde kırıntılarla oyalayıcı manevralarla nefeslenmek isteyen Türk burjuva kesimleri ve emperyalist güçlerin yerine Türkiye cephesinden işçi-emekçi-ezilen kesimlerin muhataplığının geliştirilmesi, dolayısıyla bu güçlerin siyasi örgütlenmesinin, cepheleşmesinin ve birliğinin de sağlanmasıdır.

Yine III. Kongre, bugün pratik bir gerçek halini alan bölgesel devrim konusundaki yaklaşımlarla da komünist öncünün birleşik devrim çizgisinin yolunu aydınlattı. Daha kuruluş kongresinden itibaren, Kuzey Kürdistan'daki ulusal kurtuluşçu devrimin, dört parçaya bölünmüşlük temelinde ve emperyalist güçlerin, bölge gerici devletlerinin ve Güneyli Kürt güçlerin müdahalesiyle bölgesel ve uluslararası nitelik taşıdığını gören komünist öncü, III. Kongresinde bu zeminde programatik ve pratik, politik hattın nasıl geliştirileceğine ilişkin, bugünkü zemini döşeyen temel belirlemeleri yaptı. III. Kongrenin, bölge devrimleri olasılığının, koşullarının güçlendiği değerlendirmeleri ve bu temelde antiemperyalist koordinasyonların oluşturulması, bölgesel demokratik konfederasyonlar programının geliştirilmesi gibi yaklaşımları, günümüz emperyalist kapitalizminin, özelde emperyalist küreselleşmenin teorik

analizindeki gelişim kadar, Ortadoğu, bölge politik yaşamının kavranmasındaki siyasal derinleşmenin de sonucudur. Aynı şekilde III. Kongre, ayrılma hakkının yanı sıra, başkaca parçalarda ulusal kurtuluş seçeneklerinin, ayrı devlet olasılığının belirlenmesi durumunda Kürdistan'ın birleşme hakkını da programa ekledi. Bu, ulusların kendi kaderini tayin hakkı sorununu kavrayışta ve somut koşullara uyarlamada yetkinleşme ve gelişmenin sonucudur ve aynı zamanda bugün daha belirgin biçim alan bölgesel gelişmelerin de öngörüsüdür.

IV. Kongre, partinin Kürdistanî politikası, Kürt ulusal devrimiyle buluşma düzeyi bakımından yeni bir eşik oldu. Özellikle, III. Kongre sonrası dönemde tasarlanmasına rağmen yine düşmanın 2006 yılında geliştirdiği kapsamlı saldırı nedeniyle çözümüne girilemeyen Medya Savunma Alanları'nda üslenme konusunun IV. Kongre'de karar altına alınması, bu eşığın temel taşıdır. Aynı Kongre'de, 1 Haziran 2004'te tek taraflı ateşkesin sona erdirilmesini izleyen gelişmeler analiz edilmiş, ulusal kurtuluşçu hareket bakımından "politik irade kırılmasının aşıldığı" sonucuna ulaşılmıştır.

Devrimci hazırlık görüşü açısıyla gidilen Medya Savunma Alanları, sadece kadro yetiştirme, deneyim kazanma ve üslenmede değil, hem Kürt ulusal güçleriyle kurulan ilişkinin niteliğinde, karşılıklı tanıma ve anlamada, iki taraf bakımından da daha ileri bir düzey yakalanması, hem de bölge politik yaşamının daha canlı, daha içeriden tanıma ve takibi için elverişli koşullar oluşturdu.

Sonraki yıllarda komünist öncü, Türkiye cephesinde Türk işçi ve ezilenleriyle Kürt işçi ve ezilenlerini o dönem HDK’de somutlanan halkçı demokratik seçenek içinde saflaştırma, Kuzey Kürdistan’da Kürdistani politika yapıta derinleşme yolunda yürümeyi sürdürürken, Rojava Devrimi başladı. Rojava Devrimi’ne 2012 Ağustos’unda katılan komünist öncü, 2013 Mart’ında Rojava örgütünü kurdu. Aynı yılın Ağustos ayında, Rojava Devrimi’ni boğmaya yönelik saldırılar karşısında, Rojava Devrimi’nin yanında saf tutma, cepheleşme eğilimini güçlendirmek üzere, halklarımıza Rojava devrimini savunma çağrısında bulundu ve sınırlı güçlerle Rojava Devrimi’nin savunulmasında yer aldığını duyurdu. (MLKP Merkez Komite Açıklaması, 2013/4) Sözüyle değil eylemiyle konuştu. Bu nedenle komünist öncünün Rojava devrimine yaklaşımını halklarımıza duyuran, sayfalar dolusu tahliller değil, Rojava’nın komünist savaşçıları içinde ölümsüzlüğe ilk ulaşan Serkan Tosun oldu.

V. Kongre, bu zenginleşen pratik deneyimin yanı sıra, Kürdistan’da Rojava Devrimi, Türkiye cephesinde Haziran Ayaklanmasıyla birlikte “alttan alta gelişmekte olan devrimci durumun açığa çıkışı”yla karakterize olan elverişli devrimci koşulların üzerinde gerçekleşmiştir. Onun tespitleri, özellikle III. Kongrenin bölgesel devrim analizi ve “birleşme hakkı”nda cisimleşen dört parçada devrim olanak ve olasılığı öngörüsünün tanımlanan zeminde doğrulanması ve derinleştirilmesini içerir. V. Kongre, “aynı zamanda Kürdistani

bir güç olan” partinin “örgütlenme ve siyasi mücadele perspektiflerinde Kuzey parçasıyla sınırlanmamasını”, “Kürdistan bütününe dayanan bir sosyalist yurtseverlik anlayışıyla hareket edilmesini”, “Türkiye ve Kürdistan birleşik partisi niteliğinin güçlendirilmesini”, “partinin uluslararası imzasındaki, ‘Türkiye-Kuzey Kürdistan’ ifadesinin, ‘Türkiye-Kürdistan’ olarak değiştirilmesini”, “Kürdistan Örgütünün bu temelde yeniden düzenlenmesini” kararlaştırdı. (Partinin Sesi, Sayı 83)

II

Enternasyonalizm Anlayışı

Komünist öncünün enternasyonalizm anlayışı, öncelikle onun, bütün ulus ve ulusal topluluklardan proletaryanın devrimci ve enternasyonalist sınıf birliğini sağlama görevini, sözde ve yazılı metinlerde bırakmayıp, **bizzat mücadele yürüttüğü topraklardan başlayarak**, pratik politik bir hatta kavuşturmasında, bu sorunlarla bağlı çelişki ve karşıtlıkları çözümlen ve hangi yoldan proletaryanın devrimci bağlaştığı haline gelebileceğini saptayan bir strateji oluşturmasında, somut taktikler belirlenmesinde ve gerek mücadele ettiği topraklardaki, gerekse de başka bölgelerde enternasyonalist pratiğin somut örgütlenme ve mücadele biçim ve konularını belirleyerek bu doğrultuda harekete geçmesinde cisimleşir.

Türkiye cephesindeki devrimci gelişmenin Kürdistan ve bölgedeki devrimci gelişmelere, Kürdistan devriminin kaderininse Türkiye’deki

devrimci dinamiklere bağılı hale geldiğinin kabulü ve bu temelde politik mücadeleyi yükseltmek, partinin enternasyonalist pratiğinin ilk ve temel göstergesidir.

Komünist öncü, uzak coğrafyalardaki mücadeleleri, pratik politika ve dayanışmadan yoksun biçimde de olsa, bolca övüp, burnunun ucundaki Kürdistan devrimini, bırakalım doğru tahlil etmeyi, bir arka cephe olarak değerlendirmeyi ya da örgütsel başarılarından öğrenmeyi, deneyim cephaneliğinde yer vermeyi dahi aklından geçirmeyen emekçi sol hareketin ortalama pratiğiyle olduğu gibi, marksizm leninizm iddialı, devrimci örgütlerin enternasyonalizm anlayışına yön veren mezhepçi anlayışlar, enternasyonal ilişkilerde dünya genelinde hakim olan bürokratik törensellik, politikleşmeyen ilişkiler, büyük ve küçük partiler arası ilişkilerde eşitsizlik ve hegemonyacılık, dayanışma düzeyindeki ortak eylemlerde bile sınırlılık ve yoksulluk tarzındaki enternasyonalizm pratiğiyle arasına sınır çekmiştir.

Dünya devrimi perspektifinin yükseltilmesi, ilerici, devrimci güçlerin pratik devrimci işbirliğini güçlendirmeyi ve ortak politik eylem temelinde ideolojik yakınlaşmayı geliştiren antiemperyalist bölgesel koordinasyonlar denemeleri, uluslararası siyasal kampanya girişimleri, farklı uluslardan devrimcileri örgütleme, bağımsız örgütlenmelerini ideolojik ve siyasal olarak besleyip destekleme yönelimi, partinin enternasyonalist politikasının somut pratik biçimleridir.

III

Devrimin Güncelliği Ve Devrimci Hazırlık Görüş Açısı

Komünist öncü, yaşadığımız topraklarda devrimi güncel bir sorun olarak tespit etmiş, kendi politik ve örgütsel önderlik çizgisini, devrimci kendiliğindencilikle kopuşma temelinde belirlemiş, devrimi bekleme değil, devrimci hazırlık ve devrimi örgütleme perspektifi, onun pratiğini yönetmiştir.

Kürt ulusal devrimiyle ilişkilendirme biçimi, dolaysızca, bu devrimci hazırlık görüş açısından beslenir. “Zira Kürt ulusal devrimi, anti-emperyalist demokratik devrimimizin Kürt ulusal sorunundan patlayarak gelişmesinin somut bir biçimi ve temel bir bileşenidir. Dolayısıyla, komünist hareket bilinmeyen bir geleceğin sorunu üzerine değil, **varolan, gelişen bir devrim üzerine, bu devrimi nasıl geliştireceği ve önderlik edeceği üzerine konuşmakta, stratejik ve taktik plan-**

lar yapmaktadır.”(Birlik Kongresi Belgeleri, Varyos Yayınları)

Devrimi güncel bir sorun olarak görmek ve hazırlıklarını bu temelde yönetmek, bütün güncel siyasal gelişmelerle, toplumsal çelişki ve çatışmalarla, devrimin büyütülmesi hedefiyle ilişkilenecek, devrimci deneyimlerden etkin ve hızlı biçimde öğrenmek, ortaya çıkan tüm gelişmelerle olduğu gibi Kürdistan devriminin olanaklarıyla da her cephede devrimci hazırlığı geliştirmek için ilişkilenecek, kuşkusuz, tam da Rojava Devrimi patlak verdiği sırada, hem bu deneyimi mücadelenin değişik cephelerine taşıma, hem de bu mevziyi savunma amacıyla orada olmak da dahil, komünist öncünün tüm eylemlerine yön vermiştir.

Devrimci hazırlık görüşü açısıyla Rojava'daki varlığının bağı, Yase-min Çiftçi yoldaşın ölümsüzleştiği eylemde yaralanan Serkan Tosun yoldaşın Rojava'da ölümsüzleşmesine giden eylem sürekliliğinden de okunabilir.

IV

Teorik Mücadele

Nihayet, komünist öncünün teorik gelişim çizgisi, teorik mücadele yöntemi, Rojava Devrimi'ndeki duruşunu hazırlayan etmenler arasındadır. Mücadele ettiği bölge gerçekliğiyle tutuculuktan uzak, somut, canlı ilişkileneşi, kendi özgün gelişim yolunu aramada marksist leninist yöntemi kullanma tarzı, teoriyi siyasal mücadelenin hizmetine sokması, teori-siyaset ilişkisinde ilkeleri politikanın yerine ikame etmenin devrimci eleş-

tirisini daima diri tutuşu, onun teorik mücadele yöntemini belirler.

Pratik politikada devrimci rotanın korunması, o günün ulusal ve uluslararası düzlemdeki bütün ileri siyasal hareketlerin, öne çıkan ekonomik, siyasi ve toplumsal gelişmelerin, siyasal mücadelenin önünü aydınlatacak tüm teorik sorunların sistematik tarzda ele alınmasını gerektirir. Bu marksizm leninizme bağlılığın da gereğidir.

Komünist öncü, teorik mücadeleyi, bürokratik mezhepçilikten, kitabilikten-şablonculuktan, 60'lı yıllardan beri uluslararası komünist hareketin teorik gelişimine ket vurmuş çeşitli tipten korkuluklardan uzak, somut, canlı biçimde ele almıştır. Kadın özgürlük mücadelesi, parti teorisi, ulusal sorun ve diğer toplumsal çelişki ve çatışmaların analizi, günümüz emperyalizminin tahlili ve komünistlerin bugünkü görevlerinin saptanması gibi konularda aldığı yol, bu pratiğin ürünüdür.

Bu cüretkarlığı nedeniyle komünist öncü, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin hemen hemen bütün temel konularında, genel ezberlerin ötesinde Marksist Leninist bir çözümlemeye girişme cüretini gösterebilmiştir.

Emperyalist küreselleşme evresinin analizi, bölge ve dünya devrimleri perspektifi gibi “el yakan” konuların devrimci özgüven, yön açıklığı ve amaç berraklığıyla ele alınıp çözümlenmesi de partinin bölge devrimiyle canlı bir ilişki kurabilmesinde düşünsel ve ruhsal hazırlığının, devrimci iddia sahibi olmasının hazırlayıcısı olmuştur.

Enternasyonal Cepheleşme Ve Mücadele

Ethem Demir

Yaşadığımız dünya koşullarında, enternasyonal ilişkilerin mantığı, tarihi, gelenek ve deneyimleriyle kurulacak eleştirel devrimci ilişki, yeni enternasyonal birlik ve devrimci ve komünist güçler arası ilişki tarzı konusunu çok daha farklı, canlı, dinamik ve gerçek ilişkiler üzerinden ele alınması ihtiyacı ve gerekliliğini ortaya çıkarır. 21. yüzyılın başında, "uluslararası komünist hareket"teki eski kümelenme ve bölünmeler aşılmıştır. Her kümelenme, her sosyalizm iddialı uluslararası platformun siyasi, teorik, programatik ve stratejik pozisyonu sınıflar mücadelesinde test edilmiştir.

Rojava Devrimini Sahiplenme Görevi

Bugün enternasyonalizmin kıvılcık bayrağı Rojava'da dalgalanıyor. Kürdistan'ın küçük kenti Kobanê uluslararasılaştı. Enternasyonal dayanışma ve direnişin merkezine yerleşti. Dünya devrimcileri ve komünistlerinin dikkatleri Rojava devrimi ve Kobanê direnişine çevrildi. Kobanê, enternasyonal devrimciliğin tarihsel geleneklerinin eylemle güncellenmesidir.

Dünya halkları ve proletaryasının enternasyonalist mücadele, dayanışma ve örgütlenme görevleri, Ortadoğu'daki bölgesel savaş, Rojava devrimi ve Kobanê direnişiyile yeniden gündemleşti. 1 Kasım 2014 günü, Kobanê'yle uluslararası dayanışma

günü olarak tarihe geçti. Bu dayanışma ve sahiplenme, Kobanê'nin emperyalist sömürgeci sistem ve faşist Daış çetelerine karşı zaferini güçlendirdi. Kobanê zaferi ise, Türkiye, Kürdistan, Ortadoğu ve dünya devrimi bakımından siyasi ve ideolojik güç, esin ve moral kaynağı oldu.

Rojava devrimi ve Kobanê direnişi, bölgesel ve uluslararası düzeyde devrimci ve komünist parti, örgüt ve platformlara eylemli destek, dayanışma ve sahiplenme çağrılarını sürdürüyor. Rojava'da devrim de, direniş de devam ediyor. Rojava ve Kobanê'de enternasyonalizm ilkesi pratikleşiyor. Enternasyonal ruh, duygu, düşünce somutlaşıyor, eylemle yeniden yükseliyor.

Paris'te 1871 yılında burjuvaziye karşı Komünarların savaşı, Madrid'te Franko faşizmi ve sermayeye karşı enternasyonal tugayların direnişi, Hitler faşizmine karşı komünistlerin Stalingrad savunması, ABD işgali ve sömürgeciliğine karşı Vietnam direnişi, emperyalizm ve siyonizme karşı Filistin halkının direnişi ve daha başkaları, örnek tarihsel enternasyonalist eylemlerdir.

Rojaava'da devrim de,
direnış de devam
ediyor. Rojava
ve Kobanê'de
enternasyonalizm
ilkesi pratikleşiyor.
Enternasyonal ruh, duygu,
düşünce somutlaşıyor,
eylemle yeniden
yükseliyor.

Rojaava devrimi ve Kobanê direnişi, bir yanıyla da enternasyonal tarihsel kopukluğa, politik ve örgütsel edilgenliğe son verecek enternasyonal eylemin yeniden oluşması veya ayağa kalkışına çağrıdır. Marksist leninist komünistlerin enternasyonal tabur çağrısı devrimci ve komünist parti, grup ve bireylerde pratik karışıklık buluyor.

Rojaava Devrimi'ni savunma direnişinde devrimci tarihin birikimi, geleneği, mirası ve ağırlığını üzerinde taşıyarak 20 yaşında ölümsüzleşen İvana Hoffmann yoldaş, tarihsel enternasyonalist devrimciliğin günümüzdeki kızıl bayrak koşucusu olmuştur. O, devrim ve sosyalizm

savaşımının enternasyonalist bir neferi olarak ölümsüzleşti. Enternasyonalist devrimci Che Guavera'nın yolunda yürüdü. Rojava'da Avaşın Tekoşin Güneş adını alan İvana yoldaş ölümsüzlüğe yürürken, "*Partimizin enternasyonal yönünü temsil edecek ve örgütümüzün silahlı mücadelesinin bir parçası olacağım*" diyordu. Afrikalı ve Alman'dı. Aynı zamanda kendisini Mardinli sayması, devrimine koştuğu Türkiye ve Kürdistan'ın dilini öğrenmesi, savaş alanında olduğu gibi Almanya'daki uğurlama töreninde de dünyanın her coğrafyasında devrimcileri buluşturması, onun enternasyonal devrimci kişiliğini karakterize ediyordu. "*Devrimcinin görevi devrim yapmaktır. Devrime dokunmak ve yaşamak gerekir*" diyen MLKP savaşçısı Sibel Bulut (Sarya Özgür), devrimciliği üretme ve büyütmenin pratiğine çağrı yaptı. Ve daha pek çok komünist ve devrimci militan bu düşünce ve ruh haliyle Rojava Devrimi uğruna toprağa düştü ve gidilecek yolu gösterdi. Bu yol aynı zamanda devrimci ve komünist öncünün, devrimci siyasal öznenin de gideceği yoldur.

Halklar Emperyalist Kapitalizme Direniyor

Emperyalist küreselleşme saldırılarına, kapitalizmin hastalıkları ve kötülükleri kronik işsizlik ve yoksulluğa, toplumsal yabancılaşma ve sömürüye, eşitsizlik ve adaletsizliğe, emperyalist savaş saldırganlığına, doğanın yağmalanması ve kadın cinsinin ezilmesine karşı işçi sınıfı, halklar, kadınlar, gençler ve ezilen-

lerin itirazı ve hareketlenmesi, uyanışı ve isyanı büyüyor. Dünyanın her kıtasında, her düzeyde, çeşitli toplumsal bileşim ve her türden eylemlerle “başka dünya” arayışı, isteği ve yönelimi daha çok belirginleşiyor; genişliğine ve derinliğine yayılıyor, mayalanıyor. Halklar yerel, bölgesel ve uluslararası düzeyde eyleme geçerek değişim istiyor. Bu doğrultuda kendi iradeleri, özyönetimleri ve özsavunmaları ortaya çıkıyor. Verdikleri mesaj ise, dünya devrimci ve komünist hareketinin her düzeyde tarihsel, siyasal, örgütsel ve eylemsel önderlik görevlerinin yerine getirilmesidir.

Üretim ve ticaretin uluslararasılaşması, sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi toplumsal farklılaşma, kronik işsizlik, yoksulluk, toplumsal sefalet ve çürüme üretiyor; çelişki ve çatışmaları derinleştiriyor; aşağıdan sınıfların toplumsal patlama öğeleri ve öfkesini biriktiriyor. Dünyanın çeşitli coğrafyalarında sert sınıf savaşları yaşanıyor. Direnen halklar karşıdevrimci zor, işgal ve vahşete karşı kendi devrimci zorunun hazırlanması ve örgütlenmesi anlamına gelen özsavunma araçları ve yöntemleri geliştiriyor. Hatta bazı örneklerde, bu mücadele, çeşitli siyasal ve toplumsal örgütlenme biçimleri de ortaya çıkarmaktadır. Ortadoğu’da, Meksika’da, Ukrayna’da ve diğer coğrafyalarda bunun çeşitli örneklerine rastlamaktayız. Ne var ki, kendiliğinden hareketin ürünü bu girişim ve yönelimler, devrimci siyasal hazırlık ve önderlikten yoksun oldukları için halkların devrimci demokratik iktidarıyla taçlanamıyor.

Sosyalist siyaset ve ideolojik hegemonya boşluğu koşullarında, kitlelerin uyanışı ve ayaklanması devrimci yönelim ve hedeflerden, devrimci-demokratik önderlikten yoksunsa, kimi kez emperyalist ve bölgesel güçler tarafından rekabet ve savaş politikalarının yedeği haline getiriliyor, kimi kez de ulusal ve dinsel gerici-faşist güçler tarafından yönlendirilmekte, onlara toplumsal dayanak yapılıyor. Her iki durumda da işçiler, emekçiler ve halkların kendi talep ve özlemleri için eyleme geçtiklerinde, kendilerini, başkaları için, burjuvazi için savaşır bulabiliyor. Ve bu durum, son birkaç on yıllık süreç içinde defalarca kez ortaya çıkmıştır.

Ne yazık ki, devrim ve sosyalizm mücadelesini program edinen komünist ve devrimci uluslararası örgütler, yapılar, kümeler ya da platformlar genel olarak bu dünyasal, bölgesel ya da yerel toplumsal hareketlere seyirci kaldılar ya da sürüklenme pozisyonlarını değiştiremediler. Oysa uluslararası örgüt ve platformlar, ancak işçi sınıfı ve halkların uluslararası mücadelesi, dayanışması ve eylemi içinde kendilerini üretir ya da oluştururlar. Aksi takdirde kendi varlıklarını bile sürdüremezler. Nitekim çeşitli uluslararası ideolojik akım diyebileceğimiz kümelenmeler ya tasfiye oldular ya da savruldular. Çünkü hayat siyasette, ideolojide boşluk tanımıyor. Kitlelerin devrimci eylemine etkin müdahale anlamına gelen siyasal strateji ve taktikleri bulunmayan tek tek partiler ya da uluslararası platformlar, eninde sonunda ya tasfiye olur ya da “etkisiz eleman” durumuna düşerler.

Yakın zamanda da görüldü ki, emperyalist burjuvazi dünyanın her köşesindeki devrimci ayaklanma ve savaşımına karşı BM, NATO vb örgütler üzerinden ittifak ve koalisyonlarla saldırı konseptleri devreye sokuyor, bölgesel gelişmelere müdahale ediyor, ulusal ve mezhepsel çelişkilere taraf oluyor, vekalet savaşları yürütüyor. ABD ve AB emperyalistleri, Ortadoğu'da bölgesel ve stratejik çıkarları doğrultusunda Daiş çetelerine yol veriyor, besliyor ve savaştırıyor. Bu türden işbirlikçi örgütler kontrolden çıkınca da onları tasfiye etmek ya da etkisiz kılmak için bu kez onlarla savaştırıyor.

Sömürgeci bölgesel güçler de aynı yolu tutuyor. Suudi Arabistan Yemen'de Husilere karşı Pakistan ordusunu savaştırmak istiyor, Körfez ülkelerini savaş koalisyonuna katıyor. İran Yemen'de Husiler, Suriye'de Lübnan Hizbullah'ı üzerinden bölgesel savaşa katılıyor. Türkiye Daiş, El Nusra, ÖSO'yu destekleyerek PKK ve Kürt halkına karşı savaştırıyor. Kısacası hegemonyacı ve yağmacı burjuva devletler, çeşitli örgütleri, mezhepleri, inanç grupları ve toplulukları kendi amaçları doğrultusunda destekliyor, yönlendirmeye çalışıyor ve savaştırıyor.

Burjuvazi kapitalizme karşı, emperyalist hegemonya ve işgale karşı mücadele yürüten devrimci ve komünist örgütleri ise terörist ilan ediyor. Halkların devrimlerini boğmak, devrimci örgütleri tasfiye etmek üzere uluslararası saldırı konseptleri planlıyor, o da kendi uluslararası eylemini çeşitli yöntemlerle geliştirmeye yönleniyor.

Dünyada gerici-faşist islami örgütler, dini ideolojik temeller üzerinden müslüman gençlere çağrılar yaparak savaştırıyor. Faşist DAIŞ çetesi içinde dünyanın 80 ülkesinden katılımcılar olduğu belirtiliyor. Kapitalist barbarlık ve yabancılaştırma, emperyalist savaş tahribatı koşullarında kronik işsizlik, yozlaşma ve çürüme içindeki genç nüfus, geleceğini karanlık görünce cihat çağrılarına yanıt vererek radikal dini gericiliğin saflarına akıyor, kurtuluşu orada görüyor. İnsanlık düşmanı gerici dini örgütler, iletişim ve ulaşımdaki gelişmeyi de başarılı ve etkin biçimde kullanarak, hayali cennet ve işgal ettikleri alanlara nüfus yerleştirme vaatleriyle uluslararası birleşik karşıdevrimci bir cephe oluşturmaya yöneliyor. Bir tür uluslararası islami hareket şekilleniyor ve uluslararası birleşik bir savaş yürütülüyor. Daiş, El Kaide gibi islami örgütlerin "biat et" çağrıları ve sonuç almaları bunu gösteriyor.

Ortadoğu'da bölgesel bir savaş yürütülüyor. Ve bu savaşın ne zaman, nasıl duracağı belli değil. Emperyalist güçler, bölgesel sömürgeci devletler ve kimi gerici dinsel hareketlerin katliamları bölgeyi kan gölüne çevirdi. Ortadoğu'da farklı inançtan insanlar katlediliyor, tarihi eserler yok ediliyor. Petrol kokusunun baş döndürdüğü bu belalı bölge, hep savaş bölgesi olmaya devam ediyor. Filistin ve Kürt ulusal mücadelelerini dışta tutarsak, bölgenin kaderini, geleceğini, sınırlarını, yönetimlerini orada yaşayan halklar değil, dış dinamikler, başka güçler belirliyor. 2011 tarihinde Arap halklarının başlattığı ayaklanma Tunus, Mısır, Yemen ve

başkaca ülkelerde diktatörleri defetse de, kurulan yeni iktidarlar, yine egemen burjuva sınıf kliklerinin gerici iktidarları oldular. Devrimci süreci yaratan halklar, kendi yönetimlerini, kendi iktidarlarını kuramadılar.

Gelişmelere görece hazırlıklı bazı gerici yerel güçler (Mısır'da Müslüman Kardeşler gibi), emperyalist güçlerin de desteğiyle "halkların devrimini çalarak" iktidara konabildiler. Direnen halklar, burjuva egemen sınıf klikleri karşısında, devrimci ve demokratik iktidarlaşmayı sağlayamadılar. Çünkü bu iktidarlaşma, ancak devrimci ve komünist partilerin önderliğinde gerçekleşebilir. Bu durumda, devrimci patlamalar bölgesel devrimler halini alabilir, halkların bölgesel demokratik ya da sosyalist federasyonlarına dönüşebilir.

Ne yazık ki, bugün, bütün Ortadoğu'ya örnek model olacak Rojava devrimi ve yönetimi ile Filistin demokratik hareketi arasında bile bölgesel, birleşik veya dayanışmacı bir hareket geliştirilemiyor. Ulusal önyargılar, tarihsel düşmanlıklar, sosyal şovenizm ve dini gericiliğin zehirleyici sonuçları, devrimci ve ilerici partilerin siyasal mücadeledeki sınırlılığı ve en önemlisi bölgesel devrim zeminindeki gelişmeleri görememek, buna engel olabiliyor. Oysa Ortadoğu'da halkların kaderi ortaklaşmış, bölgesel devrimin zemini güçlenmiştir. Kürt özgürlük hareketi ve Filistin direniş hareketinin ortak, birleşik ve bölgesel düzeyde özgürlük, barış ve demokrasi mücadelesi, halkların buluşması Ortadoğu halkları ve emekçilerinin ortak isteği, talebi ve ihtiyacıdır. Ne var ki, Arap ül-

kelerinin devrimci partilerinde Arap ulusal birliği programı etrafında gelişen Arap milliyetçiliği, bölgesel düzeyde halkların ortak mücadelesine mesafelilik oldukça yaygın. Bölge devrimci güçlerinde ulusal dargörüşlülük, sosyal şovenizm, devrimci siyaset sınırlılığı, enternasyonalizm ilkesine uzaklık, farklı siyasi ve ideolojik sorunlar, bölgesel devrimci dinamiklerin, olanakların, tarihsel ve siyasal fırsatların değerlendirilmesi-

Ulusal, bölgesel ve dünyasal planda burjuvazi ve gericiliğin dünya karşıdevrim cephesi karşısında, proleter enternasyonal devrim cephesinin yaratılması, bölgesel ve dünyasal mücadelelerin yükseltilmesi temel bir görevdir.

ni engelliyor. Ortadoğu'da bölgesel mücadele ihtiyacı, bölgesel örgütlenme, bölgesel eylem ve dayanışma günün acil siyasal görevidir. Bu görev hem ilkeseldir, hem tarihseldir, hem de güncel devrimci görevidir.

Peki, yıllardır emperyalist savaş yıkımlarına, tahribatlara, katliamlara sahne olan Ortadoğu'nun komünist, devrimci ve ilerici partileri, işçi sınıfı ve halklar adına, özgürlük ve barış adına bölgeye ilişkin hangi programatik, stratejik ve taktik yaklaşımlar geliştirebildiler?

2011 yılında başlayan Ortadoğu ve Kuzey Afrika ayaklanmaları, bölgesel düzeyde siyasal mücadele ve örgütsel varoluşu dayatmışken, 21. yüzyılın başında marksist leninist komünistlerin antiemperyalist mücadele koordinasyonu girişimlerine nasıl yanıt oldular? Gelişen ayaklanmalara yerel ya da bölgesel düzeyde hangi devrimci siyasal güç ya da parti yanıt olabildi, karşılık verdi ve çözümlere yönelebildi?

Yıllardır emperyalist savaş yıkımlarına, tahribatlara, katliamlara sahne olan Ortadoğu'nun komünist, devrimci ve ilerici partileri, işçi sınıfı ve halklar, özgürlük ve barış adına bölgeye ilişkin hangi programatik, stratejik ve taktik yaklaşımlar geliştirebildiler?

Balkanlar'da AB, ABD, Rusya emperyalistlerinin rekabeti ve bunun ezilen halklar arasındaki bölücü ve düşmanlaştırıcı sonuçlarının yansması hala sürmektedir. Tarihsel, siyasal, mezhepsel ve ulusal çelişki ve çatışmalar, düşmanlıklar devam ediyor. Balkanlar devrimci parti ve grupları, Balkanlar Antiemperyalist Mücadele Koordinasyonu'nu neden işlevli kılamadılar? Ve bugün ulusal, dinsel ve siyasal eksenindeki anlayış ve düşmanlıklar nasıl alt edilecek?

Asya ülkelerinin komünist ve devrimci partileri başta olmak üzere, dünya çapında devrimci örgütler

Nepal'deki gelişmelere, devrimin kuşatılmasına, devrimci partinin bu kuşatma altında ideolojik ve siyasal çizgisini koruyamayarak savrulmasına, Sri Lanka'da Tamil halkına yönelik büyük katliama seyirci kılışlarını nasıl izah ediyor, hangi dersleri çıkarıyor ve olası yeni örnekler karşısında nasıl bir mücadele öngörüyorlar?

Devrimci ve komünist parti ve örgütlerin tarihsel ve siyasal sorumlulukları, güncel devrimci görevleri karşısındaki duruşlarına daha onlarca soru sormak mümkündür.

Ancak kesin olan şudur ki, proletarya ve insanlığın kurtuluşunu kendisine program edinen devrimci ve komünist partiler, gruplar, sınıf mücadelesinin ihtiyacı olan enternasyonal örgütlenme ve siyasal eylemi ortaya koymaktan uzaktırlar.

Yakın Tarihte Kısa Bir Gezinti

21. yüzyılın başında ABD'nin Irak'ı işgali, NATO'nun Balkanlar ve Afganistan'a müdahalesi ve dünyada emperyalist saldırganlığın tırmanışı karşısında uluslararası çapta bir mücadele ve dayanışma gelişti. Bu savaş karşıtı hareket içinde devrimci ve komünist partiler, onların uluslararası kümelenme ve platformları ya hiç yer almadı ya da çok silik kaldı. Gelişen uluslararası tepkilerde belirgin olan, devrimci ve komünist yapıların dışındaki savaş karşıtı hareketlerdi. Bugün, Ortadoğu'daki bölgesel savaşa yönelik de devrimci ve komünist yapıların örgütlü ve eylemli bir politik duruşu, siyasal bir kampanyası görülemedi (Devrimci Parti ve Örgütlerin Uluslararası Ko-

ordinasyonu – ICOR, kısmen bunun dışında tutulabilir). Oysa 20. yüzyılın başlarında marksist leninist parti ve grupların 2. Enternasyonal oportünistleriyle temel ayrılık konusu, emperyalist savaşa karşı ilkesel politik tavrıdır.

20. yüzyılın sonlarına doğru bütün dünyada emperyalist küreselleşme saldırılarına karşı “başka bir dünya mümkündür” talebi ve arayışıyla toplumsal bir hareket gelişti. Ve bu hareket kapitalizme karşı biriktirdiği öfke ve tepkiyi dünya, kıtalar ve bölgeler düzeyinde “Sosyal Forumlar” biçiminde sokağa taşıdı. Özellikle kadın, işsiz ve gençlik kitlelerinin yoğun ilgi gösterdiği bu hareketlere devrimci parti ve uluslararası platformların katılımı ve müdahalesi çok sınırlı kaldı.

İspanya’da “Öfkeli Hareketi”, Avrupa’da, özellikle Akdeniz’e sınır ülkelerde işçi, işsiz, emekçiler, gençlik ve kadınların meydanları zapt ederek kapitalizmin barbarlığı ve vahşetine karşı eyleme geçtikleri mücadeleler dizisinin doruk noktasıydı. Bu hareket de devrimci bir irade, müdahale ve pratikle buluşup ileri çekilemedi. Uluslararası ve bölgesel düzeyde yayılması ve büyümesi gerçekleşemedi.

Kapitalist sistemin merkezi ABD’de de, “İşgal Et” hareketi gelişti. Ne ABD’de, ne de dünyada uluslararası devrimci kümelenme ya da platformlar devrimci bir müdahale, eylem planı ve taktikler geliştiremedi.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika, devrim ve ayaklanmaları döneminde de aynı politik müdahalesizlik, sürüklenme-

cilik ve kaydediciliğin sergilendiğine değinmiştik.

Meksika, Ukrayna ve diğer irili ufaklı ayaklanmalarda da sokak eksenli, eylemli bir uluslararası dayanışma ve etkinlik görülmedi.

Böyle olunca, Avrupa’da, Latin Amerika’da, Asya’da ve Ortadoğu’da direnen halkların hükümetler deviren eylemlerinin devrimci bir önderlik ve yönetimle buluşmaması, egemen sınıf kliklerinden

Balkanlar’da emperyalistlerin rekabeti ve ezilen halklar arasındaki bölücü ve düşmanlaştırıcı sonuçları hala sürmektedir. Balkanlar devrimci parti ve grupları, Balkanlar Antiemperyalist Mücadele Koordinasyonu’nu neden işlevli kılamadılar?

birinin diğerinin yerini almasıyla sonuçlanıyor. Hareketler karşıdevrimci zor yoluyla ezilerek geri püskürtülüyor ya da kimi tavizler vermek zorunda kalan burjuva düzen partilerince sınırlı ya da göstermelik değişim programlarıyla sistem içine emiliyor. Zaman zaman da düpedüz faşist ya da dini gerici hareketlere toplumsal dayanak olabiliyor.

Bu durum, ancak politika dışılık, edilgenlik ve seyirciliği gerekçelendirme tutumunun ötesine geçilirse açıklanabilir. Dünya devrimci ve komünist hareketinin süregiden örgütsel ve ideolojik krizi temelinde

tartışılabilir. Bu krizden çıkış, yerel, bölgesel ve uluslararası alanda yürütülecek devrimci mücadele, yönelim, girişkenlik ve eylemi gerektirir. Siyasal ve örgütsel sorunlar, salt teorik çözümlerle, üretim, tartışmalarla ve “ilkeli duruş” refleksleriyle aşılamaz. Hareketli, eylemli ve direnişçi kitlelerin dışında ya da arkasında kalarak devrim ve sosyalizm sorunları çözülemez.

Birleşik Devrimci Eylem İçinde Aynılışma Ve Ayrışma

Peki, bu duruma müdahalenin yöntemi nasıl olacak?

Uluslararası ve bölgesel düzeyde devrimci cepheleşme ve birleşik eylem, birincisi temel siyasi ve ideolojik konularda açıklık ve yakınlık, ikincisi müdahale ve eylemin yöntemlerinde netlik ve yakınlık öngörür. Bu açıklık, yakınlık ve netliğin sınanacağı, belirginleşeceği ve taşlarının döşeneceği alan ise kitle hareketi içinde militan devrimci pratiktir.

Şüphesiz ki, enternasyonal eylem, örgütlülük ve siyaset alanındaki sorunların hemen çözüme kavuşması mümkün değildir. Her devrimci parti ve örgütün kendi ülkesinde kendi program, strateji ve taktikleri çerçevesinde siyasal eylemini yükseltmesi, örgütsel bakımdan gelişmesi, bunun bir eksenidir. Ancak bu gerçek, mekanik kavranırsa, enternasyonal eylem ve örgütlenme bakımından iddiasızlık ve kendiliğindencilik gelişir. Bugünkü koşullarda bu daha da önemlidir. Yaşadığımız dünya, yüz yıl öncesinin dünyası değildir. Diğerleri bir yana, devrimle karşı devrimin sert savaşımı sadece yerel ve bölgesel değil, dünyasaldır. Karşıdevrimin dünya çapında cepheleştiği, devrim ve sosyalizme karşı ittifak kurduğu ve savaştığını birçok örnek fazlasıyla göstermektedir. Nepal devriminin raydan çıkmaya zorlanması, Tamil gerilla güçlerinin imha edilmesi, Doğu Ukrayna'daki Donetsk ve Lugansk'ta kurulan demokratik yönetimlerin saldırıya uğraması, Meksika'da Qaxaca komün yönetiminin kuşatılması... Ve en son olarak Ortadoğu'da halkların kendi iradeleri ve yönetimlerine örnek olacak Rojava devriminin emperyalist güçler, bölgesel gerici-faşist devletler ve dini gerici DAİŞ gibi çete örgütler tarafından tasfiye edilmek istenmesi, hiç değilse KDP-Barzani çizgisine çekilmesi politikaları hiç bir tartışmaya meydan vermeyecek kadar açıktır: Emperyalist burjuvazi, dünyasal çapta, kendisine karşı doğrudan ya da dolaylı savaşım içinde olan her komünist, devrimci ve muhalif hamleyi tasfiye etmek veya etkisiz kılmak is-

tiyor. Bu doğrultuda gerçekleşen her eylemli ileri çıkış ve başarının kuşatıldığı, bloke edildiği ya da boğulmak istendiğini görüyoruz.

Bu sorunların devrimci çözümü ne sadece yerel veya ulusal, ne de sadece genel ve dünyasaldır. Devrimci ve komünist hareketin yerel, bölgesel ve dünyasal düzeylerde cepheleşmesi, birleşik bir mücadele ve örgütlenme yoluna girmesi, çözüm yolunu da açacaktır. Dünyada olup bitenlere, toplumsal dinamikler ve hareketlere, siyasal süreç ve koşullara, siyasal fırsat ve olanaklara devrimci müdahaleler geliştirmek, devrimci öznenin her alanda kendisine dokunmasıyla, kendi statüko ve sınırlarını aşmasıyla, kendi durumunu değiştirmesiyle işe başlamayı gerekli kılar. Süreçler ve koşulların ortaya çıkardığı toplumsal dinamikleri ve olanakları, tarihsel ve siyasal fırsatları devrim ve sosyalizm mücadelesinin gücü, enerjisi ve yeteneği doğrultusunda değerlendirmek için bir yerden başlamak gerekir. Bu bir yer de her şeyden “kendi durumuna müdahale”dir; yani komünist ve devrimci partilerin, grupların ve uluslararası kümelenme ve platformların kendi durumlarına müdahale etmeleridir. Rahatsız oldukları, değişmesini istedikleri kendi durumlarına müdahale etme isteği, iradesi ve kararı, devrimci eyleme geçmenin de beyan edilmesidir.

“Kendi durumuna müdahaleye başlamanın” tılsımı da devrimci pratik, sokak ve eylemdir. Yani hayatın yeşilidir. Kitlelere, onların eylemine dokunmaktır. Devrimci eylem, sokak, kitlelerle eylem, partiler ve örgütlerin ortak devrimci pratiğini

yakınlaştırır, karşılıklı önyargıları aşındırır, eritir. Bir araya gelmenin, yoldaş olmanın zeminini döşer. Bize gerekli olan da eylem içinde devrimci değişim ve dönüşüm yaratmaktır. Yani devrimcilik durumu izah etmek, yorumlamak değil de, durumu ve dünyayı değiştirmek eylemi ise, o zaman devrim yolunda yürümemizi de sağlayacak odur. Eylemli dokunma ve mevzilenme, cepheleşme ve mücadele ortaklığı gerçek enternasyonal devrimci yoldaşlığı getirecektir. Birleşik, cephesel devrimci mücadele, sınıf mücadelesinde aynılaşmayı, iradeleşmeyi, yakınlaşmayı da, saflaşma, cepheleşme ve ayrışmanın gerçek konu ve sorunlarını da ortaya çıkaracak, belirginleştirecektir. Uzun yıllar boyunca ilkelerin politikaya ikame edilmesiyle ayrılık konusu yapılan, olduğu dönemde ve yerde dondurulan farklılıklar, “an”da, günlük sınıf mücadelesinin içinde hiç de ayrıştırıcı etkide bulunmayacaktır. Ya da aşılacaktır. Devrimci ve komünist hareket, kendisini bloke eden, eylemsizleştiren, yalıtın, apolitize eden bu durumunu ancak birleşik devrimci mücadele içinde aşacaktır.

Bunu dünyanın çeşitli hapisane direnişlerinde, gerilla savaşı mücadelelerinde, halkların serhildanları, intifadaları ve ayaklanmalarında, dünya işçilerinin direniş, grev ve işgallerinde, enternasyonal 1 Mayıs günlerinde oluşan barikatlarda, sermaye ve faşizme karşı gençliğin işgal, boykot ve barikatlarında, kapitalist sistem ve erkek şiddetine karşı direnen kadınların isyanında ve daha sayısız örnekte görmekteyiz. Siperlerdeki bu yoldaş-

lık ruhu ve eylemdeki bu dokunma duygusu, yoldaşça düşünsel tartışma ve etkileşim zemini, iklimi ve ortamının da yaratıcısı olacaktır. İşte dünya işçi sınıfı ve halklarının, dolayısıyla dünya komünistleri ve devrimcilerinin buna ihtiyacı vardır. Zaten devrimci teori ve örgüt, devrimci eylem ve değişim için vardır, devrim ve sosyalizm için vardır.

Yeni Enternasyonal İlişki Tarzı

Yaşadığımız dünya koşullarında, yani toplumsal üretim, sermaye, ulaşım, teknik-iletişim ve ticaretin uluslararasılaşması koşullarında, enternasyonal ilişkilerin mantığı, tarihi, gelenek ve deneyimleriyle kurulacak eleştirel devrimci ilişki, yeni enternasyonal birlik ve devrimci ve komünist güçler arası ilişki tarzı konusunu çok daha farklı, canlı, dinamik ve gerçek ilişkiler üzerinden ele alınması ihtiyacı ve gerekliliğini ortaya çıkarır. 21. yüzyılın başında, “uluslararası komünist hareket”teki eski kümelenme ve bölünmeler aşılmıştır. Her kümelenme, her sosyalizm iddialı uluslararası platformun siyasi, teorik, programatik ve stratejik pozisyonu sınıflar mücadelesinde test edilmiştir. Devrim iddiası ve pratiğinden kopuk biçimde marksist leninist öğretinin teorik ilke, kavram, kategori ve formülasyonlarının tekrarlanması lafazanlıktır. Nitekim devrimci eylem pratiğinde yoksulluk, bir çok parti ve uluslararası platformu kötürümleştirdi. Marksist leninist teorinin kurucuları da, proletarya diktatörlüğü ilkesine bağlı kalmayı lafta dillendirmeyi değil, pratikte de uygulamayı gerekli görmüşlerdi. Uzun

yıllar devrimci siyaset sahnesinde varlık gösterememek, ayaklanma ve isyan süreçlerinde gelişmelere etkin müdahale edememek, olanaklı siyasal ve toplumsal koşullarda kendini üretememek çok doğal ki, işçi sınıfı ve emekçilerin kendi deneyleriyle de test ediliyor, görülüyor. Devrimci ve komünist hareketin yaşadığımız koşullardaki etkisizliği ve güven verememesi bununla ilgilidir.

Enternasyonal ilişkilerde ulusalcı ve benmerkezci, fraksiyoner ve dogmatik anlayış ve pratikler, devrimini gerçekleştirmiş partilerin ana parti ya da önder parti konumunda eşit ilişkiler zeminini zedeleyen, otorite, üstünlük ve statü üretici ilişki tarzları sergilemeleri, enternasyonalist ilke, anlayış, deneyim ve gelenekleri sakatlamıştır. Eşit, özgür ve güvene, kolektif akla, irade ve eyleme dayalı, eğitici, üretici ve tamamlayıcı, ülke, bölge ve dünya devrimi hedefine sıkıca bağlı yoldaşlık ilişkileri geliştirilmelidir.

Bugün uluslararası komünist hareketin, devrim ve sosyalizm mücadelesinin tarihsel birikim, gelenek ve deneyimlerden yoksunluk yaşamaması, komünist hareketin pek çok ulusal bölüğü ya da bileşenin, siyasal ve örgütsel çalışmalara sıfırdan başlar durumda ve sayısız ihtiyaçla karşı karşıya olması, bir yanıyla tarihsel birikim, miras ve deneyimlerin incelenmesindeki sınırlılık ve eksiklikten, diğer yanıyla da bu deneyimlerin merkezileşmesi, ortaklaştırılması, biriktirilmesi, arşivlenmesi ve sentezlenmesindeki çalışma yoksunluğu ya da zayıflığından kaynaklanmaktadır..

Uluslararası burjuvazi ve karşı-devrimin dünya, bölge ve ulusal düzeyde eşitsiz ve dengesiz koşullarda gerçekleştirdiği siyasi ve ideolojik manipülasyon, tasfiye ve kuşaklar arasında kesinti yaratma faaliyetleri tam bir işbirliği ve ortak saldırı konseptiyle devam etmektedir. Devrim ve sosyalizm mücadelesinde insanlığı kurtuluşa götürecektir. Devrimci değerler, gelenekler, deneyim ve birikimler, tarihsel zaferler, çarpıtmalarla ve kara propagandayla değersizleştirilmekte ya da devrimci içeriğinden boşaltılmaktadır.

**Soyut, Teorik Değil Somut,
Güncel Ve Pratik İlişkiler Zemini**

Proleter enternasyonalizmi sınıfların, sömürünün, devletin, sınırların ve toplumsal cinsiyet ayrımının ortadan kalktığı bir dünyanın kurulmasını hedefler. Komünistlerin vatani yoktur denirken kastedilen budur. 1. Enternasyonal'in tüzüğünde, "İşçilerin kurtuluşu ne yerel ne de ulusal, ama uluslararası bir sorundur." diye yazıyordu. Proletarya ve insanlığın kurtuluşu olan "özgürlükler dünyasına" ulaşmak ancak devrim ve sosyalizm mücadelesinin yükseltilmesi, sınıf mücadelesine bu görüş açısına bağlı biçimde önderlik edilmesi, işçi sınıfı ve emekçilerin siyasal örgütlenmesi ve savaştırılmasıyla mümkün olacaktır. Dünya devriminin zaferine götürecektir. Dünya devriminin zaferine götürecektir bu savaşım ise, her ülkedeki komünist parti ve örgütlerin mücadelenin en önünde yer almasıyla kazanılacaktır.

Devrimci savaş örgütleri olan marksist leninist partilerin prog-

ramları ve devrim stratejileri, enternasyonal mücadele ve dünya devrimine yürüme perspektifini ve bunun gereklerini de kapsar. Çünkü ulusal, bölgesel ve dünyasal planda burjuvazi ve gericiğin dünya karşı-devrim cephesi karşısında, proleter enternasyonal devrim cephesinin

Enternasyonal ilişkilerin karşılığı, sınıf mücadelesinde durulan yer ve gerçek ilişkilerdir. Bu da siyasal ve örgütsel ilişkilerde somut karşılığını enternasyonal eylemde bulur. Eşit, özgür ve güvene, kolektif akla, irade ve eyleme dayalı, eğitici, üretici ve tamamlayıcı, ülke, bölge ve dünya devrimi hedefline sıkıca bağlı yoldaşlık ilişkileri geliştirilmelidir.

yaratılması, bölgesel ve dünyasal mücadelelerin yükseltilmesi temel bir görevdir. Yerel alandaki devrimci savaşımın enternasyonal destek ve mücadeleye ihtiyacı olduğu gibi, enternasyonal düzeyde mücadeleyle buluşmak ve onunla birleşmek sosyalizmin nihai zaferinin de güvencesidir. Ve aynı zamanda devrim ve sosyalizm mücadelesinde her ülkenin başarı ve zaferinin, deney ve birikimlerinin enternasyonal hareket bileşeni partilere taşınması, proleter dünya devrimine karşı sorumluluktur. Meksika'da 40 öğrenci gencin

katledilmesinin dünya çapında protesto edilmesi, Kobanê direnişinin enternasyonal alanda desteklenmesi hem yerel hem de bölge ve dünya devrimi mücadelesi için büyük bir güç, özgüven ve moral kaynağı olmuştur.

Marksist leninist komünistler, enternasyonal ilişkileri partiler arası gerçek ilişkiler üzerine kurarlar. Enternasyonal yoldaşlık, enternasyonal mücadelede, savaşmada, pratikte yoldaşlıktır. Nerede bir devrim varsa, nerede ihtiyaç varsa, nerede ezilenlerin, devrimci ve komünistlerin kapitalizme ve gericiliğe karşı mücadelesi varsa orada, o savaşmada yer almayı öngörürler. Dolayısıyla enternasyonal ilişkilerin karşılığı, sınıf mücadelesinde durulan yer ve gerçek ilişkilerdir. Bu da pratikte, siyasal ve örgütsel ilişkilerde somut olarak karşılığını enternasyonal eylemde bulur.

Marksist leninist komünistlerin, “komünistlerin birliği” mücadelesinin ürünü olan Birlik Devrimi, tek tek ülkelerde parçalı komünist yapı ve grupların birliği mücadelesine olduğu gibi, bölgesel ve uluslararası alanda komünist partilerin enternasyonal birliği mücadelesine de yöntem ve içerik bakımından ışık tutan, öğretici bir deneyimdir. Komünistlerin birlik mücadelesinin enternasyonal ilişkiler zeminine de katkı sunabilecek bazı ana çizgileri şunlardı: komünistlerin birliğinin, ilkesel bir

sorun olmanın yanı sıra, siyasal mücadeleyi büyütmek, sınıf mücadelesi ihtiyacına yanıt olmak için gerekli birlik olarak kavranması, güncel siyasal bir görev görülmesi; aynılık ve yakınlıkları öne çıkaran, bu zeminde ortak siyasal mücadele pratiğini geliştirmeye yönelik, ayrılıkları ve farklılıkları bu zeminde tartışan bir hattan ilerlenmesi; örgütlerin resmi görüşleri düzleminde ve temsilciler düzeyinde tartışmalarla sınırlı kalınmaması, örgütlerden örgütlenmiş komünistlerin birliğini örgütleme, sosyalist demokrasiyi yöntem edinen tartışmalara katması ve etkileşime sokma yöntemi.

Enternasyonalizm sınıf mücadelesinin teorik, siyasal, ideolojik ve örgütsel alanlarındaki mücadele ortaklığı, üreticiliğidir. Marksist leninist komünistlerin enternasyonal alan çalışmaları kapsamında ortak bölgesel ve uluslararası kampanyalar örgütlemek, bölgesel antiemperyalist mücadele koordinasyonları kurmak vardır. İkili görüşmeler yoluyla muhatap partilerle mücadele araç ve biçimlerinin, deneylerinin karşılıklı aktarılması vardır. Bu amaçla devrimci basın yayın, sendikalar, gençlik, kadın örgütleri, politik askeri çalışmalar gibi somut mücadele cephelelerinde karşılıklı ilişki ve etkileşim, deneyim aktarımı, ortak çalışmayı geliştirme görüşüyle hareket eder.

Sermaye Ve İktidarın Grev Yasakları

A. Pınar

Emperyalist küreselleşme saldırılarının sonuçlarına, "esnek çalışma", yoksullaşma ve işsizliğe karşı büyük bir öfke gelişse de, sendikaların militan ve fiili bir hattan yürüyemeyişleriyle de birleşerek, taşeronlaşma, özelleştirmeler, esnek çalışma koşulları, sendikasızlaştırma saldırıları işçilerin örgütlenme ve grev dahil birleşik eylem geliştirme koşullarının gerilemesine, en azından eskiden farklı bir iradeyi ve farklı biçimleri de geliştirmeyi gerektirecek tarzda, değişmesine neden olmuştur. Öte yandan, kronik kitlesel işsizlik koşullarında işten atılma korkusu, işçilerin mücadele gücünü kıran en önemli engeller arasındadır.

Burjuva Yasalarda Grev

Türkiye’de grev yasaklarının tarihi eskidir. 1923-36 yılları arasında yürürlükte olan Teşkilatı Esasiye Kanunu’nda grevle ilgili bir hüküm yoktur. Ancak 1937’de oluşturulan 3008 sayılı yasa ile grev yasaklanmıştır. Peşinden 1947’de çıkarılan yasada yasak derinleştirilmiştir. 5818 sayılı İş Veren Sendikaları Ve Sendikal Birlikleri ismindeki yasada, grev yapmak ve greve teşebbüs etmek yasaktı.

CHP’nin 1954 programında koşullu olarak grev hakkına yer verilmiş, “vatan müdafaası, geniş ölçüde vatandaş sağlığını ve memleketin sağlığını, asayişini bozmamak şartı ile grev hakkının tanınması gerektiği” cümlesi yer almıştır. 1961 anayasa-

sında işçilerin grev hakkı vardı, ama uygulamaya yönelik bir yasa yoktu. Fiili grevler ve 13 Ocak 1963’te Kavel işçilerinin iş bırakarak kararlı militan bir mücadele yürütmesi, grev hakkının yasallaşmasını sağladı. 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev Ve Lokavt Yasası (TİSGLY) 1963 yılında çıkarken grev hakkı ilk kez tanınmıştı. Yasada grev ertelemesine de yer verilmişti.

Grev Ertelemeleri

275 sayılı yasanın yürürlükte olduğu 1963-1980 yılları arasında toplam 252 grev erteleme kararı kararnamesi yayınlanmıştır. Bunların 154’ünde milli güvenlik, 42’sinde genel sağlık ve 55’inde ise milli güvenlik ve genel

sağlık gerekçe gösterilmiştir. Toplamda 209 grev ertelemesinde milli güvenlik gerekçesine yer verilmiştir. Bu dönemde en fazla grev ertelenmesi (164 grev ertelenmesi) Demirel hükümetleri zamanında gerçekleşti. Ecevit'in oluşturduğu üç hükümet döneminde ise 48 grev ertelendi. 1. Ecevit hükümeti döneminde (Ocak 1974 – Kasım 1974) 2 grev ertelenmiş; 2. Ecevit hükümeti döneminde (Haziran 1977 - Temmuz 1977) hiç erteleme gerçekleşmemiş; 3. Ecevit hükümeti döneminde: (Ocak 1978 – Kasım 1979) 46 grev ertelenmiştir. Grevlerin en fazla ertelendiği dönem, 153 grev ertelenmesiyle, 1977-80 dönemidir. Nedeni, bu yıllarda ekonomik ve siyasal krizin derinleşmesi, krizin faturasını ödemeyi, faşist baskı ve yasaları kabul etmeyen işçilerin, bu saldırılara yaygın grev ve direnişlerle karşılık vermesiydi.

275 sayılı yasa 1983 yılı Mayıs ayına kadar kağıt üstünde yürürlükte kalmasına rağmen, 12 Eylül askeri faşist darbesiyle greve çıkmak yasaklandı. Faşist cunta kararnameyle yoluyla grev yasaklamayı yeterli görmemiş, peş peşe yasalar çıkardı. 27 Ekim 1980'de 2324 sayılı yasa çıkarıldı, iki ay sonra ise bu yasanın yerine 2364 sayılı yasa çıkarılarak grev ve lokavt yasaklandı. TİSK başkanı Halit Narin'in "şimdi gülme sırası bizde" demesi boşuna değildi.

1982 anayasasına TİSK'in önerileri doğrultusunda konulan 54. maddeyle, greve çıkmak olabildiği kadar zorlaştırıldı, önüne bir dizi barikat kondu. Bu durum hükümetleri grev yasakları ve ertelemeleri konusunda pervasız davranmaya teşvik ediyordu.

Grev ertelemelerinin sonunda uyuşmazlığın Yüksek Hakim Kurulu (YHK) tarafından çözülmesi kural haline getirilmişti. 1983 yılında çıkarılan 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev Ve Lokavt Kanunu, grev ertelenmesinden sonra grevin yeniden başlaması mevzuatına yer vererek konuyu YHK'nın çözümüne bırakmıştı. Bu nedenle grev ertelenmesinin karşılığı zorunlu tahkim ve yasaktı.

2822 sayılı yasa 1983 yılından 2012 yılı Kasım ayına kadar yürürlükte kaldı. Bu tarihler arasında değişik hükümetler döneminde 30 civarında grev erteleme kararı bakanlar kurulunca kararlaştırıldı. Grev erteleme kararları kurum, şirket, işletme, bazında alındığı için kapsadığı fabrika, iş yeri ve işçi sayısı gözden kaçırılmaktadır. Diğer yanı sıra, grevlerin sayısında düşme eğilimi de baş göstermiştir. 30 civarında grev ertelenmesi kararından 650'ye yakın işyeri ve işletme etkilendi. Yine bu kararların da ezici bölümünde milli güvenlik, az bir bölümünde ise hem milli güvenlik hem de genel sağlık gerekçe gösterilmiştir. 1983-2007 yılları arasında 27 erteleme kararı alınmış, bunlardan 13'ü milli güvenlik gerekçesiyle, 7'si ise herhangi bir gerekçe ileri sürülmeden kararlaştırılmıştır. 2822 sayılı yasanın yürürlükten kalktığı 2012 sonuna kadar, en az 400 bin işçi bu yasa uyarınca alınan grev ertelenmesi kararlarından etkilenmiştir.

1995 yılına kadar kamu işletmelerinde grev ertelemeleri ağırlıktaydı. 1995'ten sonra bu eğilim özelleştirmeden dolayı özel sektöre kaydı.

Grev ertelemeleri ağırlıklı olarak ANAP (Özal ve Akbulut hükümetleri) döneminde yaşandı. Bu dönemdeki 9 grev erteleme, 141 iş yerini ve işletmeyi ve en az 60 bin işçiyi kapsadı. Bunların 7'si milli güvenlik, biri hem milli güvenlik hem de genel sağlık gerekçeli kararlardı. 4'ü kamuda, 5'i özel sektördeydi. Bu grev erteleme kararlarında 24 bin işçinin etkilendiği metal iş kolu başı çekiyordu. 20 binin üzerinde işçinin etkilendiği çimento/toprak iş kolu ikinci sıradaydı. 6 bin 54 işçinin ertelemelerden etkilendiği gıda iş kolu üçüncü sıradaydı. Onları lastik ve savunma iş kolu takip etti. En büyük erteleme kararlarından biri Yıldırım Akbulut dönemi ANAP hükümeti tarafından alındı. Yaygın grevlerin olduğu bu dönemde, 27 Ocak 1991'de, Körfez Savaşı nedeniyle tüm grevler milli güvenlik gerekçesiyle iki ay süreyle ertelendi.

1995'te Çiller hükümeti, cumhuriyet tarihinin en kapsamlı grev erteleme kararlarını aldı. Üç ayrı tarihte alınan kararlarla biri özel, diğerleri kamu sektöründe olmak üzere 10 grev hakkında erteleme kararı verildi. 23 Mart'ta 10 bin 500 işçiyi kapsayan THY grevinin yasaklanmasının milli güvenlikti. 6 Ekim'de 208 işçiyi kapsayan Başbakanlık Basımevi'ndeki grevin ertelenmesine gerekçe gösterilmemişti. 17 Ekim'de aynı gün alınan 8 ayrı kararla şeker, liman, metal, kağıt ve kimya işkolalarında 350 bin işçiyi ilgilendiren grevler yasaklandı. Beşinin gerekçesi milli güvenlik ve genel sağlıktı.

Beş yıl aradan sonra 2000 yılından itibaren yine grev erteleme kararla-

rı birbirini izledi. Ecevit hükümeti (DSP, ANAP, MHP koolisyonu) döneminde üç ayrı grev erteleme gerçekleşti. Üçü de özel sektördeki grevlere yönelik alınan bu erteleme kararlarının gerekçesi, her zaman olduğu gibi milli güvenlikti. 5 Mayıs 2000'de lastik işkolundaki üç işletmede çalışan 5 bin işçinin grevi ertelendi. Ertesi yıl aynı iş kolunda 8 Mayıs 2001'de başlayan grev yine ertelendi.

AKP Döneminde Grev Ertelemeleri

AKP iktidarı döneminde grev ertelemeleri kesintisiz biçimde devam etti.

2003'te özel sektörde iki erteleme kararı verildi. Biri Temmuz ayında lastik işkolunda (Petlas) özelleştirme nedeniyle alınan grev kararı karşısında Kombosan Holding yararına bir ertelemeydi. Diğer Aralık ayında, cam işkolunda 13 fabrikada 5 bin işçiyi kapsayan greve yönelikti. 2004 yılı Şubat ayında Danıştay'dan dönen erteleme kararının üzerine ikinci kez cam işçilerinin grevi ertelendi. 2005 Eylül'ünde maden işkolunda (Erdemir'de) 400 işçiyi kapsayan grev ertelendi. Grevler grev hakkının kullanılmasına yönelik saldırılardan dolayı iyice azaldı.

AKP iktidarı grevleri engellemek için farklı yollara başvurmaktan da çekinmedi. Telekom grevi, taşeron ve kapsam dışı personel yoluyla etkisizleştirildi. Yine bu dönemde İzelman ve İzenerji'nin yanı sıra Darphane grevleri de AKP iktidarının yasak saldırılarından payını aldı. THY grevi de iktidar tarafından grev yasakları kapsamına alınarak beş ay sonra da bu yasak yasal düzenlemeyle kaldırıldı. 10 bin işçinin çalıştığı bir kamu işletmesi olan Çaykur, 22 Nisan 2013'te greve çıktığı gün, aynı zamanda işletme patronu olan siyasi iktidar tarafından grevi kırıldı.

2012 Kasım'ında, 12 Eylül askeri faşist darbesinin ürünü olan 2821 ve 2822 sayılı yasalar yürürlükten kaldırılarak, onları hiç aratmayan 6856 sayılı Sendikalar Ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası (STİSY) çıkarıldı. Grev yasak ve ertelemeleri olduğu gibi korundu. Ayrımcı ve statükocu nitelikleriyle örgütlenmenin önündeki engeller arttı. Yeni yasa çıkarıldıktan sonra AKP iktidarı grevleri yasaklama, kurma ve erteleme yolundan yürümeyi kendi tarzında sürdürdü. 2014'te iki grev yasaklanırken, 2015

yılı Ocak ayında bir grev yasaklandı. 10 fabrikada 5800 işçiyi kapsayan Şişe-Cam grevi, 1500 işçiyi kapsayan Park Teknik işletmelerinin iki madenindeki grev yasaklandı.

Birleşik Metal-İş sendikasının 15 bin işçiyle başlattığı grev yasaklaması son örnek oldu.

Metal dışında lastik ve cam işkollarında burjuvazinin grevlerden özellikle çekindiği ve egellemeye yoğunlaştığı görülüyor. Lastik işkolunda 2000, 2007 ve 2014'te alınan grev kararları erteleme yoluyla yasaklanırken, cam işkolunda 2001, 2003 ve 2004'te grevler aynı yolla yasaklandı.

Grev Yasaklarıyla İlgili Danıştay'a İtirazlar

Körfez Savaşı gerekçesiyle 1991 yılı Ocak ayında, süregiden 160 grev ve 100 grev kararı ANAP hükümetinin kararıyla 60 gün süreyle yasaklandı. Duvar kağıdı, peçete, döşemelik, kadife, tül perde, teneke kutu, tuğla, mobilya gibi eşyaların üretimini yapan fabrikalardaki grevler, "milli güvenlik" bahanesiyle yasaklandı! Bu yasaklanan grevler

içinde yer alan, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) grevi hakkındaki karar, tam 17 ay sonra, 17 Haziran 1992’de Danıştay tarafından bozuldu. 1995’teki Liman-İş grevinin Danıştay davası ise tam beş yıl sürdü. Beş yıl sonunda greve devam kararı çıktı! Bunlar, Danıştay’ın kabul ettiği çok itirazdan ikisiydi. Genel olarak Danıştay’a itirazlar, sonuç alıcı olmadı. Uzun süren davalar, zaten amacı işçiyi ruhsal olarak grevden uzaklaştırmak, grevi çerçeveleyen siyasal olarak elverişli koşullardan uzaklaştırmak, grevi işlevsizleştirmek olan erteleme kararlarının pekiştiricisi oldu.

Yasakların Grevlere Etkisi

Grevlerin sıklıkla erteleme kararlarıyla yasaklanması, sendikaların bu durum karşısında militan bir direniş yolundan yürümeyişleriyle ve grev ve direnişler karşısında gelişen işten atma saldırılarının, işçilerde büyük bir işsizlik korkusuna yol açmasıyla birleşerek, grev iradesinde gerilemelere yol açtı.

Lastik ve cam işçilerinin peş peşe grevlerinin yasaklanmasında olduğu gibi grevi yapamaz duruma getirilmeleri, bu durumu aşacak fiili meşru mücadele yolunun sendikaların önemli bir bölümünce sergilenmesi greve çıkma eğilimini düşürdü.

1963 yılında grev hakkının elde edilmesiyle yıllar içerisinde giderek grev sayısı, greve çıkan işçi ve grevde geçen gün sayısında bir artış, bir gelişme başladı. 1971’deki darbe sonrası iki yıl içinde grevler tekrar düşüşe geçse de 1973 yılına kadar genel olarak istikrarsız bir

artıştan söz edebiliriz. 1974’ten 12 Eylül 1980’e dek grevlerde önemli bir artış yaşandı. 79-80 yıllarında, özellikle de 1980 yılının sekiz aylık döneminde grevler zirve yaptı, tüm dönemlerin en yüksek seviyesine ulaştı. Bu dönemde greve çıkan işçi sayısı yılda ortalama 25 bin 338, grevde geçirdikleri gün sayısı yılda ortalama 912 bin gündür. 1983’e dek grevler yasakken, ardından grev

İşçi sınıfının büyük grevlerle siyasal iktidarı sarstığı, iradesini aşındırdığı hatta kırdığı, yönetememe durumuna getirdiği dönemler yaşandı, yaşanıyor. Kimi dönemlerde hükümetlerin sonunu da hazırladığı görüldü. 1977- 1980 MESS grevleri, 3 Ocak 1991 genel grevi bu içerikte büyük çaplı grevlerdi.

hakkının önüne büyük barikatlar diken 2822 sayılı yasa çıkarıldı. 1986 yılında Netaş işçilerinin buzkıran rolünü oynayarak grev yapma iradesini göstermesinden itibaren grevler giderek artmaya başladı; yılda ortalama 18 bin işçi greve çıkarken, grevde geçen gün sayısı da 1 milyon 200 bini buldu. 1990-95 yılları arasında grev mücadelesi gelişti. Greve katılan işçi sayısı yılda ortalama 100 bin, grevde geçen gün sayısı ise 2 milyon 200 bin iş günüdür. 1996- 2001 yılları arasında grevlerde düşüş yaşandı.

İşçi hareketinin geri çekilmeye başladığı bu dönemde grev ertelemeleri de az sayıda yaşandı. Yılda ortalama 9 bin 300 işçi greve çıkarken 270 bin işgünü grevde geçti. 2002-2006 yıllarındaki 1. AKP dönemiye geldiğimiz tarih kesitin en grevsiz yılları oldu.

Grev yasalarının niteliğinin ve grev yasaklarının belli bir etkisi olmakla birlikte, bu tabloyu ortaya çıkaran esas faktörler, belirttiğimiz dönemlerin her birini çerçeveleyen siyasal koşullar ile emperyalist küreselleşme saldırılarının etkileridir. Siyasal mücadelenin temposunun yüksek olduğu her dönemde grevlerde artışlar yaşanmıştır. 80'lere kadar devrimci hareketin durumuyla dolaysızca ilişkili, sonrasında devrimci kanallarla buluşmayan tarzda olsa da, kuşkusuz işçi ve ezilenlerin siyasal mücadelesindeki her olumlu ve olumsuz gelişme, işçilerin grev eğilimini etkilemektedir. İkinci faktör, emperyalist küreselleşme saldırıdır. Bu saldırıların sonuçlarına, "esnek çalışma", yoksullaşma ve işsizliğe karşı büyük bir öfke gelişse de, sendikaların militan ve fiili bir hattan yürüyemeyişleriyle de birleşerek, taşeronlaşma, özelleştirmeler, esnek çalışma koşulları, sendikasızlaştırma saldırıları işçilerin örgütlenme ve grev dahil birleşik eylem geliştirme koşullarının gerilemesine, en azından eskiden farklı bir iradeyi ve farklı biçimleri de geliştirmeyi gerektirecek tarzda, değişmesine neden

olmuştur. Öte yandan, kronik kitlesel işsizlik koşullarında işten atılma korkusu, işçilerin mücadele gücünü kıran en önemli engeller arasındadır.

İşçi sınıfının büyük grevlerle siyasal iktidarı sarstığı, iradesini aşındırdığı hatta kırdığı, yönetememe durumuna getirdiği dönemler yaşandı, yaşanıyor. Kimi dönemlerde hükümetlerin sonunu da hazırladığı görüldü. 1977- 1980 MESS grevleri, 3 Ocak 1991 genel grevi bu içerikte büyük çaplı grevlerdi. Bu nedenle burjuva siyasal iktidarlar işçi sınıfının grevci bölüklerinin mücadele alanına inmesine engel olmak için grev yasaklarını ve ertelemelerini etkin bir biçimde işletmektedirler. İşçilerin mevcut haklarını korumak, yeni hak talebinde bulunmak, mücadelesini ve örgütlülüğünü geliştirmek, burjuva hükümetin işçi düşmanı yasalarını geri çektirmek, siyasal gelişmelere etkide bulunmak, söz söylemek için en önemli silahı grevdir.

İşçi sınıfı saflarında iş ve yaşam koşullarının giderek kötüleşmesine, sendikal örgütlenmelerin engellenmesine karşı tepki büyüyor, grev yasak ve kısıtlamaları ve sendikaların uzlaşıcı tutumları karşısında, fiili grev ve direnişler, işyeri ve fabrika işgalleri, işkolu ve baraj sınırlamalarına rağmen militan sendikalarda örgütlenme gibi eğilimler de boy veriyor. Dahası, işçi sınıfı ve ezilenlerin birlikte mücadele koşulları güçleniyor.

Karşıdevrimin Ayaklanma Bastırma Hazırlığı: Schnöggersburg (Bir Sanal Kent Hikayesi)

Sibel Yıldız

Schnöggersburg'a benzeyen tatbikat kentleri, NATO ülkelerinden Fransa ve İngiltere'de de bulunuyor, fakat çok daha küçük formatta.

2015 yılı içinde başlayacak olan tatbikatlara ilk aşamada Alman Federal Ordusu ve Hollanda askerlerinin katılması planlanıyor. Sonrasında diğer NATO ordularından da askerler eğitilecek.

GefÜbZH'de daha önce inşa edilen başka türden savaş tatbikat alanlarının küçültülmesine ve azaltılmasına karşılık, kent ayaklanmalarını bastırma esaslı Schnöggersburg tatbikat alanının geliştirilmesi, işçi sınıfı ve ezilenlerin, sömürgeci boyunduruk veya askeri işgal altındaki halkların emperyalist kapitalizme karşı büyüyen isyanları karşısında uluslararası çapta yürütülen karşıdevrimci hazırlıkların göstergelerinden biri.

2012 yılında, Colbitz-Letzlinger Heide'de 232 km² büyüklüğünde bir arazide kurulu olan Alman Federal Ordusuna ait Altmark Ordu Eğitim Merkezinde özel bir çalışma başladı. Hillersleben/Magdeburg'a yakın olan bu bozkır üzerine, 6 km² genişliğinde bir kent inşa ediliyor. "Schnöggersburg" ismi verilen bu kent içerisinde metro istasyonu, hava limanı, kent merkezi ve dış bölgesi, hükümet binaları, sanayi bölgeleri ve yoksul semtler inşa ediliyor. 500'den fazla bina, gökdelenler, caddeler, kanalizasyon, ormanlık alan, hatta 22 metre genişliğinde bir nehir – ve hepsi Federal Ordu için hazırlanmış!

Schnöggersburg yeni tipte dizayn edilmiş bir sanal kenttir. Avrupa çapında bir ilktir. Başka benzeri yoktur. Federal Ordu, savaş tatbikat alanının "dış görevlere hazırlık amaçlı" olduğunu açıkladı. Bu projeye 100 milyon avroya yakın yatırım yapan Federal Ordu, 2015 yılı içinde sanal kentte tatbikatlara başlamayı hedefliyor. Yılda ortalama 245 gün kullanılması planlanan Schnöggersburg'da aynı anda 1500 asker tatbikat yapabiliyor. Bu sayıda askerden oluşan yılda ortalama 21 grubun 10-14 gün arası süren tatbikatlardan geçmesi planlanıyor.

Ayaklanmalar Kent Merkezlerinde Bekleniyor

2020 yılına dair yayınlanan Urban Operations in the Year 2020 (2020 Yılında Kentsel Operasyonlar) başlıklı NATO strateji belgesinde, nüfusun dünya çapında giderek daha fazla kentlerde yerleştiğini açıklıyor, artan kentleşmenin açlık ve yoksulluğu tırmandıracağına dikkat çekiyordu. Bundan yola çıkarak NATO strateji belgesi, kent ayaklanmaları olasılığı karşısında artan güvenlik riski ve boşluğu olduğunu tespit ederek,

Etrafı boş araziyle çevrelenen sanal kentte, her yönden kente girme, kenti kapatma ve bağlantılarını kesme senaryoları üzerine taktik araştırmalar yapılıyor. Tatbikatlarda gerçek silahların yanı sıra, buhar bombaları, lazer silahları gibi özel tatbikat silahları kullanılıyor.

NATO güçlerinin büyük kentlerde, metropollerde operasyon ve hareket gücünün artırılmasını öngörüyordu.

Bu belgeden de anlaşılacağı gibi, emperyalistler asıl savaşların artık büyük kentlerde, kitle hareketlerinin ve ayaklanmaların olduğu yerlerde yaşanmasını bekliyor ve karşıdevrimci hazırlık ve planlarını bu öngörü doğrultusunda yönetiyorlar. Başka bir deyişle, birbiri ardına patlak veren isyanları bastırma, ticaret yol-

larının güvenceye alınması, “terör”le mücadele adı altında ezilenlerin şiddetini geriletme ve caydırma, mülteci akımlarının kontrolü yoluyla metropollerdeki nüfus bileşiminin denetim altında tutulması gibi başlıklar, NATO devletlerinin gündeminde olacak.

Schnöggersburg savaş tatbikat yönetici albayı Michael Matz, “bu kent dünyanın her yerinde olabilir” derken, yapay tatbikat kentinin ülke dışı operasyonlar için iyi bir hazırlık alanı olacağını anlatıyor: “Tehlikeler kanalizasyonda, ev çatılarda, binalarda pusuda bekliyor. Suikastçılar insan kitleleri içerisinde saklanıyor. Askerlerin kendilerini koruması ve savunması için buna karşı hazırlıklı olmaları gerekiyor.”

Alman burjuva devleti, Schnöggersburg sanal kent projesi dahil, Altmark Ordu Eğitim Merkezi’nde yürütülen karşıdevrimci savaş hazırlıklarının ülke dışı operasyonlar hedefiyle sınırlı olduğunu iddia ediyor. Sol Parti milletvekillerinin 2012 yılında verdikleri soru önermesine verilen yanıtta, polis kuvvetlerinin bu alanda herhangi bir eğitimden geçmesinin planlanmadığı, ordu-polis kuvvetleri arasında herhangi bir ortak çalışma yürütülmediği, Federal Ordu’nun eğitim amaçlı çalışmalarının da, yasada tanımlanan “iç güvenliğe yardım” kapsamındaki görevleri ekseninde geliştiği belirtildi. Tatbikat merkezinin ve Federal Ordu’nun şu anda “dış güvenlik” ve “dış operasyonlar” temelinde faaliyet yürüttüğü bir gerçek. Ancak kendi sınırları içinde de göçmen isyanları başta olmak üzere işçi sınıfı

ve ezilenlerin ayaklanma potansiyelinin son derece farkında olan Alman burjuva devleti, kuşkusuz, Altmark'ı aynı zamanda bir iç savaş hazırlık merkezi olarak görüyor.

Kosova Ve Afgan Köylerinden Metropollere

Altmark Ordu Eğitim Merkezi'nin parçası olan Savaş Tatbikat Merkezi (GefÜbZH), kombine silahlarla ve kombine birliklerle yapılacak operasyonlar için oluşturulmuş bir tatbikat alanı olarak niteleniyor ve Federal Ordu'nun yasalarda tanımlanan (ve muhtemelen tanımlanmayan) tüm görevleri temelinde oluşturulan senaryolarla değişik tipte tatbikatlara uygun olarak tasarlanmış.

GefÜbZH'de şu ana dek 6 adet daha küçük tatbikat alanı buluyordu. Kent ya da köyler. Bunların çoğu Afgan ve Kosova köy yapıları model alınarak inşa edilmişti. 17 binadan oluşan "Plattenhausen", "Salchau" isimli, Almanya'nın Salchau köyünün 1936 yılındaki durumu model alınarak inşa edilen köy ve Stullens-tadt, bunlardan bazıları.

Schnöggersburg kenti, bu tür deneyimlere dayalı olarak inşa edildi. Etrafı boş araziyle çevrelenen sanal kentte, her yönden kente girme, kenti kapatma ve bağlantılarını kesme senaryoları üzerine taktik araştırmalar yapılıyor. Tatbikatlarda gerçek silahların yanı sıra, buhar bombaları, lazer silahları gibi özel tatbikat silahları kullanılıyor. Askerlerin özel tatbikat silahları ve lazer ve başka yüksek teknolojiler yoluyla oluşturulan sanal görüntüleme yöntemleriyle yaratılan dumanı, yangını, kanı göre-

bilecekleri, bomba ve silah seslerinin yanı sıra haykırış gibi insan seslerini duyacakları bir ortam yaratılıyor. Değişik senaryolar temelinde ayaklanma bastırma taktikleri geliştiriliyor. Tatbikatlar kaydedilerek Ordu Bürosu'yla işbirliği içinde incelenerek taktik incelemeler yapılıyor.

Hem hava kuvvetlerinin hem kara ordusunun tatbikat yapabildiği GefÜbZH, Alman Federal Ordusu'nun yanı sıra elbette, AB savaş birlikleri ve NATO Mukabele Kuvveti (NRF) tarafından kullanılıyor. Afganistan'a geçmeden hemen önce askerler burada iki haftalık eğitim görüyor.

Schnöggersburg'a benzeyen tatbikat kentleri, NATO ülkelerinden Fransa ve İngiltere'de de bulunuyor, fakat çok daha küçük formatta.

2015 yılı içinde başlayacak olan tatbikatlara ilk aşamada Alman Federal Ordusu ve Hollanda askerlerinin katılması planlanıyor. Sonrasında diğer NATO ordularından da askerler eğitilecek.

GefÜbZH'de daha önce inşa edilen başka türden savaş tatbikat alanları-

nın küçültülmesine ve azaltılmasına karşılık, kent ayaklanmalarını bastırma esaslı Schnöggersburg tatbikat alanının geliştirilmesi, işçi sınıfı ve ezilenlerin, sömürgeci boyunduruk veya askeri işgal altındaki halkların emperyalist kapitalizme karşı büyüyen isyanları karşısında uluslararası çapta yürütülen karşıdevrimci hazırlıkların göstergelerinden biri.

Kentler, üzerindeki bütün mülkiyetler burjuvazinin elinde, bütün yetkiler burjuva siyasi iktidarların elinde olsa da, içinde yaşayan ve onu kuran, var eden işçi ve emekçilerle var. Burjuva devlet ve burjuva ordular için bu yüzden kentler düşman topraklar gibi yabancı ve bilinmezliklerle dolu. En fazla kontrol edebil-

dikleri yerde en az güvende hissedyorlar.

Burjuva devletler işçi ve ezilenlerden yağmaladıkları milyonlarca avroyla tatbikat merkezleri oluşturadursun, işçiler, kent yoksulları, kadınlar, gençler, ezilen ulusal ve inanç grupları, onların devrimci öncüleri için kentler “doğal tatbikat alanı”, günlük pratik mücadelelerse tatbikat ve devrimci hazırlığın kendisi. Bununla birlikte, karşıdevrimin bu en üst düzeyde örgütlenmiş ayaklanma bastırma, iç savaş ve emperyalist müdahale hazırlıkları karşısında devrimcilerin düşünsel-ruhsal hazırlıktan başlamak üzere “devrimci hazırlık” sorununa daha fazla yoğunlaşması gerekiyor.

Ermenilerin Politik Talepleri Sahiplenilmeli*

Röportaj: Derya Okatan

Ermeni Soykırımı'nın hesabının verilmesi mücadelesinde yer alan gruplardan birisi de Nor Zartonk. 2004 yılında internet ortamında gençlerin bir araya gelmesiyle kurulan Nor Zartonk, 2007'de Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra demokratik kitle örgütlenmesine dönüştü. Nor Zartonk'un mücadele gündemleri arasında sadece Ermeniler yok. Türkiye'deki diğer halkların, işçi ve emekçilerin, kadınların talepleri de yer alıyor. Festus Okey, Engin Çeber ya da Ceylan Önkol ile Sevag Balıkcı'yı birbirinden ayırmayan Nor Zartonk, emekçi sınıfların kurtuluşunu birleşik mücadelede görüyor. Ermeni Soykırımı'nın 98. yılı nedeniyle görüştüğümüz Nor Zartonk'tan Sayat Tekir, soykırım ve diğer katliamlarla hesaplaşılması için ortak mücadeleye vurgu yaptı.

Ermeni Soykırımı'nın 98. yılı sizin için ne ifade ediyor?

98. yıl adaletsizliği ifade ediyor. Bu adaletsizlik devam ettiği sürece başka adaletsizlikleri doğuruyor. Biz 1915 ile yüzleşemediğimiz, hesaplamadığımız için ne yazık ki her 10 yılda bir Türkiyeli azınlıkların ve diğer halkların başına sürekli bir şeyler geldi. Sadece halklar değil lgbt'lerin başına da sürekli bir şeyler geliyor. İşçi sınıfının başına da sürekli bir şeyler geliyor, güvencesiz çalışma, 1 Mayıs 77 katliamı... 1915 ilk de-gildi -adaletsizlik anlamında- ama

en kitleseliydi. Biz o kitlesel katliamla yüzleşemediğimiz, yargılamadığımız için ve onu yapanları bugün kahramanlaştırdığımız için, ne yazık ki bu adaletsizlik süreklilik arz etti. Bugün hala Roboski'yle, Cumartesi Anneleri'nin çocuklarının mezarını aramasıyla, 6-7 Eylül'de öldürülenlerle, Sevag Balıkcı ile bu adaleti aramaya çalışıyoruz.

Ermeni Soykırımı ile işçi sınıfının sorunlarını yan yana koyuyorsunuz?

Nor Zartonk olarak Ermeni Soykırımı'nın sınıfsal bir altyapısı

* Bu röportaj, Atılım gazetesininin 26 Nisan 2013 tarihli 61. sayısında yayınlanmıştır.

olduğunu düşünüyoruz. Çünkü Ermeni Soykırımı kapitalist bir ulus devlet planı içerisinde bir taraftan ulusun homojenleştirilmesiyle, bir taraftan da sermayenin homojenleştirilmesi. Ermenilerin malları üzerinden zenginleşen aileler var. Bugün bildiğimiz kelli fellî zengin aileler, aslında Ermeni malları ile zenginleşmişlerdir. Zaten hiçbir zaman TÜSİAD'dan ya da MÜSİAD'dan Ermeni Soykırımı ile ilgili bir açık-

Biz 1915 Ermeni Soykırımı Bile yüzleşmediğimiz için bu tekrarlıyor. Sadece Ermeniler özelinde baktığımız da bile 2007'de Hrant Dink öldürüldü, 2011'de Sevag Balıkcı öldürüldü, dört ay önce Maritsa Küçük öldürüldü Samatya'da... Bunlar nefret cinayetleri. Bu insanlar belli bir gruba aidiyetlerinden dolayı öldürüldü.

lama gelmez. Demokratikleşmeyle, sosyal halklarla ilgili birçok açıklama gelir ama bu konuyla ilgili gelmez.

Ayrıca şunu da unutmamak gerekir ki, devlet eliyle olan bir süreçtir. Bir derin devlet geleneği yaratılmıştır; Teşkilat-ı Mahsusa. Bu gelenek '77 1 Mayıs'ında işçileri katletmiştir, Maraş'ta, Dersim'de, Çorum'da, Gazi Mahallesi'nde, Sivas'ta Alevisileri katletmiştir. Yine bu gelenek

Kürtleri katletti ve katletmeye devam ediyor. Sadece adı değişiyor, Teşkilat-ı Mahsusa iken JİTEM oluyor, bazen Ergenekon oluyor, bazen de başka bir şey. Ama sonuçta haklarını arayan insanlar öldürülmeye devam ediyor.

Biz 1915 Ermeni Soykırımı ile yüzleşmediğimiz için bu tekrarlıyor. Sadece Ermeniler özelinde baktığımız da bile 2007'de Hrant Dink öldürüldü, 2011'de Sevag Balıkcı öldürüldü, dört ay önce Maritsa Küçük öldürüldü Samatya'da... Bunlar nefret cinayetleri. Bu insanlar belli bir gruba aidiyetlerinden dolayı öldürüldü. Ama bunların hiçbiri cezalandırılmıyor. Cezalandırılmayınca biz de soruyoruz, demek ki bunlar suç değil, demek ki Ermeni öldürmek, Kürt'ü öldürmek ya da 1 Mayıs'ı kutlamak için alanlara çıkan işçileri öldürmek suç değil ya da Bursa'da tekstil fabrikasında yanarak ölen kadın işçiler önemli değil diye düşünmeye başlıyoruz... Oysa hepsi önemli, hepsi de bize şunu gösteriyor; biz eşit, kardeşçe, yarin yanağından gayri her şeyin ortak olduğu bir gelecek kurarsak kadınlar, erkekler, işçiler, Ermeniler, lgbt'lerle birlikte mücadele ile kurabiliriz.

Soykırımdan sonra Ermeni halkındaki bu büyük sessizliği nasıl görüyorsunuz?

Büyük sessizliğin yegane sebebi sayıca çok çok azalmaktı. Ses çıkaracak insan sayısının çok fazla olmaması önemli bir etkeni. Ve daha da önemlisi tekrarlanmasıydı; Varlık Vergisi'yle, 20 kura askerlikle, 6-7 Eylül'le, Kıbrıs çıkarması

zamanında ya da '64 döneminde, '80 darbesinde, Hrant Dink'in, Sevag Balıkcı'nın, Maritsa Küçük'ün ölümleri, sürekli tekrarlanan bir nefret söylemi ve nefret suçu vardı... Bu anlamda o korkular büyüyordu. Ayrıca 1915 ilk değildi, 1909 Adana'yı biliyoruz, Hamidiye Alayları'nın katliamlarını biliyoruz. Bunlar süregeldiği için insanlar korktu.

Sadece Ermeniler üzerinden gitmeyelim. Türkiye'deki farklı azınlıklara karşı işlenen cinayetler, şiddet eylemleri Ermenileri de etkiledi. 1934'te Trakya Pogromu evet Yahudilere karşı yapılan bir pogromdur, ama Türkiyeli Ermenileri de derinden etkilemiştir. Ya da Alevilere, Kürtlere yönelik katliamlar Ermenileri ciddi şekilde etkilemiştir. Yani sürekli katliam ve sürekli kafasına vuran bir sistem olunca çok azaltılmış Ermeni toplumu da şüphesiz ki çok fazla ses çıkaramıyor.

Baktığımızda '96'dan beri yayın yapan Agos'un önemli bir rolü var. Ermeni Kültürü ve Dayanışma Derneği'nin, Hrant Dink Vakfı'nın çok önemli bir rolü var. Öbür taraftan Nor Zartok ve Nor Radyo'nun da çok önemli bir yeri var şu anda, ses çıkarmak anlamında. Ama toplumun geneline baktığımızda bu korku atmosferinden dolayı bu sessizliği görebiliyoruz.

Peki Türkler niye sessiz kaldı? Özellikle de ilerici kesimleri, aydınları...

Konudan herkes haberdardı ama sanırım herkes kendi derdine düşmüştü. Bu meseleyi Türkiye'de sosyalistler savunabilir. Şüphesiz Kemalist bir damar her zaman vardı

Türkiye solunda. Ama buna rağmen birçok siyasal önder çıkıp Ermeni Soykırımı'ndan, katliamından bahsetmiştir. Bu da önemlidir. Diğer taraftan Türkiye solu o kadar parçalı ki, herkesin kendi derdi var. Bugün takvimi açıp baktığımızda her gün bir eylemimiz, bir anmamız. Her gün bir katliamın, bir öldürmenin, bir pogromun günü. Bu anlamda katliamların bu kadar gelenekselleştiği ve devlet politikası haline geldiği

bir ülkede ses çıkarmaya mecalimiz de belki yok Türkiye sosyalistleri olarak. Ama yine de soykırımı karşı tavır almak enternasyonalizmi savunan bir sosyalist için olmazsa olmaz bir duruştur. Bugün baktığımızda Türkiye'deki devrimci, sosyalist hareketin tarihi ile yazılan bütün kitaplar TKP ile, Mustafa Suphi ile başlar. Türkiye'deki azınlıkların kurduğu sosyalist yapılar, sendikalar görmezden gelinir. O dönemdeki

işçi sınıfının mücadelesi ne yazık ki görmezden gelinir. Aslında bu da bize gösteriyor, o Kemalist zihniyetin tüm topluma verdiği bir şey bu.

‘Ermeniler hep azınlıktaydı, hep azdılar ya da yoktular’ gibi anlatılıyor. Oysa baktığımızda 1915’ten önce dışarıdaki beş kişiden biri Ermeni’ydi. Toplumun atar damarlarını oluşturan sanat, bilim, burjuvazi belki birçok konuda Ermeniler vardı. Fakat bugün yoklar. Bir de

HDK sağlam adımlarla ilerliyor. Gerek Kürt halkını gerekse de diğer halkları bu konuda bilinçlendirmeye çalışıyor. Örneğin Roboskî ile ilgili de Ermenileri bilinçlendirmeye çalışıyor. Bence bu önemli. Halkların birlikte mücadele etmesi bakımından önemli bir adres HDK.

beyaz soykırım var. O da kültürlerinin yok olması. Bugün tarihi Ermeni mirası silinmiştir Anadolu’da. Bugün köylere gittiğimizde, yıkıntı halinde defne avcılarının deldiği, talan ettiği kilise yıkıntılarını görürüz. Cumhuriyet’in kuruluşunda kongrelere ev sahipliği yapan ama bugün ahır olarak kullanılan yapılar vardır, biliriz onların Ermeni yapıları olduğunu. Türkiye’deki ırkçı milliyetçi sistem, halkı kendi yaşadığı toprağa, kendi yaşadığı toprakta kimlerle yaşadığına yabancılaştırdı ve unuttur-

du. Bu anlamda halkların bir arada yaşaması konusunda etkin enternasyonalist mücadele vermemiz gerekiyor.

Bu kapsamda HDK nerede duruyor?

HDK her anlamda yolun başında. Şüphesiz ki, bir anda çok büyük kitlelere ulaşmış bir organizasyon değil. Ama şunu söyleyebiliriz ki HDK sağlam adımlarla ilerliyor. 24 Nisan’da da birçok farklı şehirde anmalar yapıyor. Gerek Kürt halkını gerekse de diğer halkları bu konuda bilinçlendirmeye çalışıyor. Örneğin Roboskî ile ilgili de Ermenileri bilinçlendirmeye çalışıyor. Bence bu önemli. Halkların birlikte mücadele etmesi bakımından önemli bir adres HDK.

Belki HDK’den bağımsız olarak bizim ciddi anlamda Ermeni Soykırımı ile ilgili sınıfsal temelli politikalar da izlememiz gerekiyor. Bir ‘vicdan’ lafıdır gidiyor. Evet vicdan çok önemli, belki insanları ayağa kaldıracaktır. Fakat sadece vicdan olarak bırakırsanız bir etkisi olmaz. Politik olarak bir yerlere kanalize etmemiz gerekiyor. Bence HDK, kanalize olacak yerlerden biri. Hrant Dink öldürüldüğünde vicdanlar ayağa kalktı, 100 binlerce kişi cenaze törenine geldi. Ama öbür taraftan dava sürecinde, ne yazık ki 100-200 kişi takip ettik. Vicdanın yerini politikanın, politik taleplerin alması gerekiyor.

Mesela Ermeni Soykırımı’ndan sonra zenginleşen Türkiye burjuvazisinden hesap sorulmalı. Zenginleşen bu ailelerin, burjuvazinin ipliğini pazara çıkarmamız gerekiyor. Bu hem

sosyalistler olarak görevimiz, hem de adalete olan inancımızdan dolayı savunduğumuz bir şey. 24 Nisan'da 'Ermeni halkından özür diliyoruz' başlığı altında bir etkinlik olacak. Bu gerçekten önemli bir söylem. Bu benim sokakta daha başı dik, daha güvenli yürümeye yol açan bir söylem, kendimi iyi hissetmeme yol açan bir söylem Türkiyeli bir Ermeni olarak. Ama bir taraftan da politik taleplerimizi dile getirmemiz gerekiyor. İki halkın proleterlerinin bir araya gelmesi, konuşması, birlikte bir gelecek kurması anlamında da önemlidir.

Son yıllarda, özellikle Hrant Dink'in katledilmesinden sonra Ermeni Soykırımı'nı daha fazla gördük ve konuşmaya başladık. Mesela 24 Nisan anmaları artık sokaklarda yapılıyor. Bunlar neyi gösteriyor?

Ermeni Soykırımı'nı anmak için bir bedel ödediğimizi gösteriyor aslında. Hrant Dink'in öldürülmesi sonrası oldu dediğiniz gibi. Biz Nor Zartonk olarak Ermeni Soykırımı'yla ilgili konferansları 2005'ten itibaren yapmaya başlamıştık. Fakat o dönem Ermeni halkı içerisindeki insanlar bize "siz ne yapıyorsunuz, deli misiniz?" diyorlardı. Türkiye toplumdaki sosyalistlerin ancak belli bir kısmı destek oluyordu. Bu bağlamda çok da ses getirdiğini söyleyemeyiz. Ne yazık ki Hrant Dink'in öldürülmesiyle insanlar ayağa kalkmaya, söz söylemeye başladı. Bazı sözler çok doğru değil bizce, bunu da görüyoruz. Ama insanların söz söylemesi yine önemlidir. Zira 2004'lere kadar hiçbir adım atılmıyordu, hiçbir söz söylenmiyordu. Ama bunları ko-

nuşmak yetmiyor, toplumun özür dilemesi yetmiyor. Politik talepleri de dillendirmemiz gerekiyor.

Politik talepleriniz nedir?

Nor Zartonk olarak taleplerimiz, Türkiye-Ermenistan sınırının açılması, Ermeni Soykırımı'nın kabul edilerek özür dilenmesi, kahramanlaştırılmış soykırımcıların isimlerinin caddelerden, sokaklardan, okullardan silinmesi, ülkede bir arada yaşama ortamının sağlanması, dias-

Hrant Dink öldürüldüğünde vicdanlar ayağa kalktı, 100 binlerce kişi cenaze törenine geldi. Ama dava sürecinde, ne yazık ki 100-200 kişi takip ettik. Vicdanın yerini politikanın, politik taleplerin alması gerekiyor. Türkiye burjuvazisinden hesap sorulmalı.

poraya gitmiş olan Ermenilerin geri dönüşünün sağlanması ve onlara yurttaşlık verilmesi, zarara uğrayan bütün insanların zararlarının tazmin edilmesi ve Türkiye burjuvazisinden bu hesabın sorulması. Biz bu zararların sadece devlet üzerinden değil Türkiye burjuvazisinden de tazmin edilmesini istiyoruz.

Madem ki insanlar çıkıp "biz hukuk devletiyiz" diyor, madem ki kapitalist bir ülkede yaşıyoruz, özel mülkiyete çok önem veriyor insanlar, öyleyse kapitalistler kazandıkları

malları nereden kazanmışlar, bunun hesabını sormak gerekiyor. Tabi ki bizim tahayyül ettiğimiz kapitalist bir ülke değil, bir arada ortakça yaşayabildiğimiz bir ülke. Fakat bazı yaraların da sarılması gerekiyor.

Baktığımızda 1915 öncesi 2500'e yakın Ermeni kilisesi ve manastırı vardı, bugün sadece 40 civarı kilise ve manastır kaldı. Birçok Ermeni okulu varken, bugün özellikle Batı Ermenice yok olma tehlikesiyle yüz yüze. Sadece insanların yok olması değil bir kültürün de yok olması-

la karşı karşıyayız. Bu yok olmaya karşı pozitif ayrımcılık talep etmek zorunda insanlar. Bu sadece Ermenilerin yaşaması ve kültürlerini devam ettirmesi anlamında değil Türkiye'de enternasyonalist bir kültür, bir araya yaşama kültürünün yeşermesi için de önemli. Bugün Kürt sorunu çözülürken Ermeni sorunu çözülmezse, yarın bir gün Ermeni sorunu çözülürken diğer azınlıkların sorunları çözülmezse zaten bu tam bir çözüm anlamına gelmeyecektir.

Ermeni Soykırımı Ve Emekçi Sol Örgütlerin Kendileriyle Yüzleşme Zorunluluğu

Toprak Akarsu

Son çeyrek yüzyıllık dönemde Ermeni sorunu emekçi sol harekette daha çok bilinir, okunur, yazılır olmakla birlikte, bu dönemde de Ermeni soykırımına karşı sosyal şoven ilgisizlik zayıflayarak sürmüş, Ermeni soykırımı ve ulusal sorunu bakımından devrimci politikanın kapsama alanı dışında kalma/bırakılma gerçekliği devam etmiştir.

Ermeni soykırımı ve ulusal sorunuyla ilişkilenişin, başka hiçbir sorunda olmadığı kadar çarpıcı biçimde devrimciliğimizin “ezen ulus devrimciliği” karakterini ele verdiğini vurgulamalıyız. Burada söz konusu olan devrimciliğimizin zaafı, zayıf, çürük yanlarının sömürgeci “ezen ulus” menşei ile damgalı olmasıdır.

24 Nisan, Ermeni soykırımının lanetlendiği, katledilen yüzbinlerce insanın anıldığı, Ermeni halkımızın acılarını paylaştığımız gün. 24 Nisan Ermeni katliamının başlangıç tarihi. İttihat Ve Terakki, 24 Nisan’da Ermeni aydınlarını topladı ve ölüm yolculuğuna çıkardı. Önce Ermeni halkının dili kesildi, gözüne mil çekil. Aydınları yok edilerek sesini yükseltmesi, örgütlenmesi ve direnme imkanları ortadan kaldırıldı.

“Silahsızlandırma”, hazırlığın diğer bir boyutuydu. Ermeni erkekleri askere alınıyor, yol yapımında çalıştırılmak üzere amele taburlarında toplanıyordu.

“Tehcir”, Ermeni ulusunu yok etmeyi amaçlıyor. Irk cinayetine karar verenler bir ulusu yok etmek ve bir ulus devlet kurmak istiyorlar. Taammüden işlenmiş bir cinayet bu! Ermeni ulusu soykırımı uğruyor. Tehcir, soykırım cinayetinin adı oluyor.

Cinayeti işleyen katil, İttihat Ve Terakki “devlet örgütü”; suç, insanlığa karşı ve örgütlü. Soykırım cinayeti amacına ulaştı. Ermeni ulusu kadim yurdunda yok edildi ve katil, ulus devleti kurma amacına ulaştı.

Türk burjuvazisi ve egemen sınıfları, tarihi istedikleri gibi, çıkarları neyi gerektiriyorsa öyle yazıyor, empoze ediyor ya da çarpıtıyorlar.

Yalan, insanlığa karşı işlenen affedilmez suçlar üzerine kurulan bürokratik despotik ulus devletinin zırhı oluyor. Bu yoldan katil kendini masum göstermekle kalmıyor, mağduru suçlu ilan ediyor. Devlet, bürokrasi ve egemen sınıf zamanla yalana bağımlı hale geldiği gibi, bütün bir halkı ve yeni kuşakları da zehirliyor. Öyle ki egemen sınıfların inşa ettiği

Ermeni soykırımının Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da yarattığı ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal sonuçlar, Anadolu ve Mezopotamya halklarına dayattığı yabancılaştırma ve yıkım, çok yönlü ve derin anlaşılıyor, tartışılıyor ve tartışılacaktır da. Ne yazık ki, tarihin tekerleği katilin yakasına yapışma yönünde hız kazanarak dönmeye, bu topraklarda yüzyıllık bir gecikmeyle başlıyor.

politik, kültürel ortam, onunla yüzleşemeyen, hesaplaşamayan sosyalisti, devrimciyi de etkiliyor, zehirliyor.

Ermeni soykırımının gerçekleri gün geçtikçe daha çok açığa çıkıyor.

Ermeni soykırımının Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da yarattığı ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal sonuçlar, Anadolu ve Mezopotamya halklarına dayattığı yabancılaştırma ve yıkım, çok yönlü ve derin anlaşılıyor, tartışılıyor ve tartışılacaktır da.

Ne yazık ki, tarihin tekerleği katilin yakasına yapışma yönünde hız kazanarak dönmeye, bu topraklarda yüzyıllık bir gecikmeyle başlıyor.

Toplumsal Yüzleşme Eğilimi

Kürt ulusal sorunu, Kızılbaş Alevi inancının talepleri, Hrant'ın katledilmesi-süren Ermeni soykırımı... Asuri-Süryani soykırımı. Pontus Rumlarının soykırımı tabi tutulması ve diğer büyük suçların, tarihsel toplumsal gerçeklerin açığa çıkartılması isteği!.. 77 1 Mayıs, 78 Maraş, 93 Sivas ve zindan katliamları, Zirve Yayınevi, Roboski katliamı ve sayısız faili meçhul devlet cinayetleri! Kadın kıyımının, lgbti cinayetlerinin aydınlatılması ve erkek egemen şiddetin cezalandırılması isteği!.. 20. yüzyılın sonu ve 21. yüzyılın girişinde tarihsel ve toplumsal hakikatlerimizi bilme, yüzleşme istek ve çabası biçiminde gelişen ve güçlenen "**toplumsal yüzleşme eğilimi**" sosyal, kültürel ve siyasal bir eğilim olarak kendini gösteriyor.

Bu eğilimin oluşmasında Kürdistan'da, 90'lardaki ulusal devrimci atılımın rolü büyüktür. Demokratik alevi hareketinin gelişimini de buna eklemeliyiz. Özellikle 1 Mayıs eksenli mücadele bağlamında işçi sınıfı ve emekçi memur hareketinin, keza emekçi sol hareketin devrimci kanadının katkısı da önemlidir.

Soykırımdan kurtulan ve dünyanın dört bir yanına saçılan diasporadaki Ermenilerin tekrar tekrar sorunu gündeme getirme çabalarının yanı sıra, SSCB'nin dağılması ve Ermenistan'ın bağımsızlığını ilan etmesinden sonra izlediği politika

Ermeni soykırımı gerçekliğinin uluslararası düzeyde açığa çıkartılmasına hız kazandırdı.

Türkiye’de 1990’larda Hrant Dink ve Agos çevresinde oluşan ulusal demokratik Ermeni hareketi-yeni Ermeni demokratik aydınlanması ve keza Hrant’ın katledilmesinin yarattığı bilinç sıçraması ve aydınlatıcı etki gelişimin güçlü bir dinamiği oldu.

20. yüzyılın başındaki emperyalist dünya ile günümüz emperyalist küreselleşme koşulları farklı, dünyanın ekonomik, sosyal ve siyasal çehresi değişti. Dün bastırılabilen, “saklanabilen” bir çok sorunun, suçun örtülmesi, gizlenmesi oluşan yeni koşullar nedeniyle imkansız hale geldi. Emperyalist haydutların ve burjuva milliyetçi despotik ya da faşist, gerici bölgesel güçlerin büyük cinayetler işlemeleri şimdi de önlenemiyor fakat artık suçlarını gizlemeleri de mümkün değil.

Bir toplumsal gerçeklik olarak “toplumsal yüzleşme eğilimi” bütün

toplumsal sınıfları, bütün ulusal toplulukları, bütün inanç topluluklarını olduğu gibi, bütün siyasi parti ve örgütleri de “sorguluyor”, kendini git-gide daha güçlü biçimde dayatıyor. Ayrıştırıcı ve tanımlayıcı bir karakter kazanıyor. Dahası bu eğilim emekçi sol hareketi teorik ve ideolojik bakımdan dönüştürücü ve yenileyici bir potansiyel de taşıyor. Bu eğilimle ilişkilendirme sorunu, çoktandır devrimci politikanın güncel konularından birisi olarak gündeme girmiş bulunuyor.

Toplumsal Yüzleşme Eğilimiyle Devrimci Tarzda İlişkileniş

Toplumsal yüzleşme eğilimiyle devrimci tarzda ilişkilendirme, bu eğilimin alanına çekilen sorunların devrimci politikasını geliştirmekten başka bir şey olamaz. Örneğin *Ermeni soykırımı gerçekliği ile yüzleşmek, Ermeni soykırımına karşı devrimci politikanın geliştirilmesi* demektir. Hakikat şudur ki, Ermeni soykırımı

gerçekliği devrimci politika bakımından sorunlaştırılmamış, Ermeni soykırımı ve Ermeni ulusal sorununun devrimci politikası yapılamamıştı. Sosyalist ve devrimci hareketin yakın tarihi bakımından olduğu kadar, TKP ve Mustafa Suphiler'den başlatılan bütün bir tarihi bakımından da geçerlidir bu. Toplumsal yüzleşme eğilimiyle devrimci tarzda ilişkilene çabası bizi, sosyalist ve devrimci hareketin Ermeni soykırımı ve ulusal sorunuyla ilişkileneş tarzıyla yüzleşmeye götürmektedir.

Atılım gazetesi 2009'da "Ermenilerden özür dileme" kampanyası vesilesiyle şu değerlendirmeleri de yapıyordu:

"Mesela kimi devrimci ilerici çevreler, sosyalizm iddialı yapılar "Ermenilerden özür dileme" kampanyasında gerekli ve doğru tavrı alabildiler mi? Almadıysa neden? Bunu bir tesadüf sayabilir miyiz?.. Bu soruların da işaret ettiği gibi sosyalistler, devrimciler, ilericiler, Ermeni sorunu ve soykırım gerçeği ile nasıl ilişkilendiklerini, 30 yıllık tarihleri ile yüzleşerek ortaya koymak ve mutlaka kendileri ile hesaplaşmak zorundadırlar.

Bu; asla ihmal edilemez ve kaçınılmaz bir zorululuktur. Öyle ki, bırakalım sosyalist olmayı, tutarlı demokrat olmanın da ön koşullarından birisidir bu."

Bugün emekçi sol hareketin safalarında "devrimci tarihle yüzleşme" yönelimi belirginlik kazanıyor. Ermeni soykırımı gerçekliğinin devrimci politikasını geliştirme yönelimi güçlendikçe devrimci dönüşüm yeteneğini yitirenler, devrimci tari-

hin ve devrimci hareketin zayıflıklarına sarılarak devrimci ve demokratik içerikten yoksun biçimsel bir antiemperyalist söylem ile sosyal şovenizm ve burjuva milliyetçiliği batağında yol alıyorlar. Toplumsal yüzleşme eğiliminin ayrıştırıcı ve tanımlayıcı karakteri burada çarpıcı tarzda açığa çıkıyor.

Devrimci Tarihin Ayrıntılandırılmamış Resmi

Öncelikle Mustafa Suphi ve TKP'nin kurucularının dönemin tarihi içerisinde olduklarının altını çizmeliyiz. Kuşkusuz Ermeni katliamını biliyorlardı. Ermeni ulusal demokratik, sosyalist ya da devrimci örgütleri onların çağdaşlarıydı, Mustafa Suphi ve TKP kurucuları henüz marksist ve sosyalist değilken, Ermeni devrimcileri sosyalizm için mücadele ediyorlardı. Muhtemelen birçoğu ilk sosyalist düşünceleri Ermeni sosyalistlerinden öğrendiler.

Ermeni ve Rum sosyalistlerinin çabalarını eleştirel tarzda da olsa sahiplenmeyen, görmezden gelerek inkar eden TKP, bu topraklarda sosyalizm mücadelesinin kendisinden önce bir tarihi yokmuş gibi sosyalizm tarihini, öncelleri dahil kendisiyle başlattı. Ermeni katliamının yaralarının oluk oluk kanadığı koşullar altında TKP, Ermeni katliamı ve Ermeni ulusal sorunu bakımından devrimci bir politika inşa etmeye yönelmek şurada kalsın soruna karşı ilgisizliğiyle sosyal şoven bir tutum takınmış, dahası kemalistlerle ittifak yapabilmek için Türk burjuva milliyetçisi bir tavra da sürüklenmiştir. Mustafa Suphi dönemindeki TKP Kürt sorununda aldığı

ilkesel enternasyonalist devrimci tavrı Ermeni sorununda gösterememiştir.^[1]

Şefik Hüsnü önderliği altında Kemalist iktidara yedeklenen TKP'nin Ermeni katliamı gerçeklerini açığa çıkartma, Ermeni ulusal sorununa yanıt olacak devrimci politikayı geliştirme yönelimi de söz konusu olmamıştır.

Bugün kimi biçimsel ardılları onu Türk burjuva milliyetçisi politikalarına dayanak yapmaya çalışsa da, Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Ermeni katliamını soykırım anlamına gelecek tarzda tanımlamış, bu bakımdan devrimci enternasyonalist bir tutum almış, Ermeni sorununun çözüldüğü görüşü yanlış olsa da Ermeni sorunu üzerinde ciddiyetle durmuştur. Buna karşın Ermeni ulusal sorununa yaklaşımda sosyal şovenizmin etkisi altındadır.^[2]

Keza Nazım Hikmet Ermeni soykırımına dikkat çekmiştir.

Ancak bütün bir tarihi boyunca hiç bir dönem TKP'nin, Ermeni soykırımını ve Ermeni ulusal sorununu devrimci politikanın alanına taşıma ve bu temelde Türk işçi ve emekçilerinin demokratik bilincini geliştirme, Türk burjuvazisi ve egemen sınıflarından koparma sorunu, yaklaşım ve yönelimi olmamıştır.

Türk burjuva devleti, Ermeni soykırımı ve ulusal sorunu, Kürt ulusal meselesi, ulusal kurtuluş savaşı vb. bir dizi sorun ve konuda yarım yüzyıl boyunca sistematik yalanlarıyla

toplumu zehirlemekle kalmamış, yalanın sorgulanamaz egemenliğini kurmayı da başarmıştır. 65-70 yükselişi döneminde Ermeni soykırımı ve ulusal sorunu emekçi sol hareketin tartışma gündemine girmemiştir. Yalanın kuşatması altındaki toplumsal koşullarda doğan 1970'lerin devrimci hareketinde devrimciler, sosyalistler aynı milliyetçi zehirlenmeden etkilenmişlerdir.

20. yüzyılın sonu ve 21. yüzyılın girişinde tarihsel ve toplumsal hakikatlerimizi bilme, yüzleşme istek ve çabası biçiminde gelişen ve güçlenen "toplumsal yüzleşme eğilimi" sosyal, kültürel ve siyasal bir eğilim olarak kendini gösteriyor.

71 devrimci çıkışının önderlerinden İbrahim Kaypakkaya, Ermeni ulusal hareketinin yenilgisine değindiği yerde Ermeni ulusunun kitle halinde katledildiğini ve yurdundan sürüldüğünü belirtir, keza Ermeni halkına yapılan tarihsel haksızlığın sürekli olarak protesto edilmesi gerektiğini devrimci enternasyonalist tarzda vurgular. Bunlar, devrimci bir örgütün Ermeni soykırımına dair devrimci politikasına temel oluştura-

[1] "Türkiye proletaryası, işçilerini ve çiftçilerini memleketimize musallat olan Yunanlılar ve Taşnakların elinden kurtaracağız."

[2] "Türkiye'nin Birinci Demokratik Devrimi, bir sömürgeleştirme baskısına karşı, İngiliz-Fransız-Amerikan Emperyalizminin maşası Yunan ve Ermeni istilasına karşı bir kurtuluş savaşı oldu"

bilecek tespit ve yönelimlerin girişi niteliğindedir.

1970 devrimci hareketinin diğer önderleri Mahir Çayan, Deniz Gezmiş ve yoldaşları, benzer bir kavrayış ve duruşa sahip değildir. Ermeni sorununda süregelen “ilgisizliğin” alanı içerisindedirler. Deniz Gezmiş’in savunmasında Ermeni ulusal demokratik mücadelesine karşı egemen ideolojinin etkisi yansır.^[3]

75-80 yükselişi döneminde Erme-

Devrimci ya da reformist belli başlı yapılarıyla emekçi sol hareket, devlet ile Ermeni soykırımı üzerinden sistematik bir mücadeleye girememiş, Ermeni soykırımına ilişkin demokratik talepler ileri sürememiş, devrimci bir politika geliştirememiştir.

ni soykırımını ve ulusal sorununu, devrimci hareketin gündemlerinden, devrimci politikanın sorunlarından birisi haline getirme yönelimi açığa çıkmaz, oluşmaz.

1980 darbesi ve faşist askeri diktatörlüğü koşullarında, devletin resmi kurumlarına ve temsilcilerine karşı düzenlediği baskın, suikast ve saldırılarla ASALA, Ermeni soykırımını gündeme getirir. Faşist askeri dikta-

törlük yalanının egemenliğini pekiştirerek sürdürür.

Diğer yandan bu koşullar altında da devrimci harekette Ermeni soykırımı ve ulusal sorununa sosyal şoven ilgisizlik sürer.

Devrimci Kendi Kendini Sorgulayabilendir

Yüzleşme her şeyden önce ayırdına varmaktır. Devrimci hareket kendi hakikatlerinin bilincine ulaşmak zorundadır. Son çeyrek yüzyıllık dönemde Ermeni sorunu emekçi sol harekette daha çok bilinir, okunur, yazılır olmakla birlikte, bu dönemde de Ermeni soykırımına karşı sosyal şoven ilgisizlik zayıflayarak sürmüş, Ermeni soykırımı ve ulusal sorunu bakımından devrimci politikanın kapsama alanı dışında kalma/bırakılma gerçekliği devam etmiştir.

“Devrimci hareketin kendi tarihiyle yüzleşmesi” öncelikle devrimci tarihin bu döneminin gerçeklerinin bilincine ulaşmaya ve sorgulamaya odaklanmalı, özellikle içerisinde bulunduğumuz yakın tarihin hakikatlerinin düşünsel ve pratik devrimci özeleştirisi düzeyine çıkabilmelidir.

Ermeni soykırımı ve ulusal sorunuyla ilişkilenişin, başka hiçbir sorunda olmadığı kadar çarpıcı biçimde devrimciliğimizin “ezen ulus devrimciliği” karakterini ele verdiğini vurgulamalıyız. Burada söz konusu olan devrimciliğimizin zaafı, zayıf, çürük yanlarının sömürgeci “ezen ulus” menşei ile damgalı olmasıdır.

Önce bir durum tespiti yapalım:

[3] “Doğu Anadolu’da Ermenilerin bağımsız bir Ermenistan için Amerika’dan destek alarak çıkardıkları iç isyan...”

Devrimci ya da reformist belli başlı yapılarıyla emekçi sol hareket, devlet ile Ermeni soykırımı üzerinden sistematik bir mücadeleye girememiş, Ermeni soykırımına ilişkin demokratik talepler ileri sürememiş, devrimci bir politika geliştirememiştir.

Durumun analizine ve kavranmasına yardımcı olacak sorular soralım:

Neden biz sosyalistler, devrimciler Türk işçi ve emekçilerine, Türk halkına, halklarımıza Ermeni soykırımı hakikatini sistematik tarzda teşhir etmeyi, bu temelde işçilerin, emekçilerin, ezilenlerin demokratik bilincini uyandırmayı, soruna yanıt oluşturan demokratik talepler temelinde Türk burjuvazisi ve egemen sınıflarına, burjuva Türk devletine karşı hesap sormayı da hedefleyen bir mücadeleyi geliştirmeyi başlıca görevlerimiz arasında görmedik?

Neden Ermeni halkımızın acılarını paylaşacak bir hareket tarzı geliştirememenin insani ve devrimci sorumluluğunu üstlenemedik?

Emekçi sol hareket Ermeni soykırımı ve Ermeni ulusal sorununda devletle kopuşmada, devletle cephe-den mücadeleye girmede neden bu kadar gecikti? Bu bir tesadüf müydü ya da göze mi alamadı? Emekçi sol harekette Ermeni soykırımının üzerine gitme durumunda burjuvazinin öfkesini üzerine çekmekten sakınma güdüsünün etkisi sorgulamaya konu olmalıdır.

Emekçi sol hareketin içerisine doğduğu milliyetçi, şoven zehirlenmeye uğramış kendi “halkından tecrit olma risk ve kaygısı”nın güçlü etkileri önsel olarak kabul edildiğinde devrimci sorgulamanın odaklanması

gereken özel bir alan olduğu sonucu çıkmaktadır. İşçilerin, emekçilerin, halkın geri yanları, milliyetçi, şoven bilinci ve duyguları karşısında gerileme, geri durma kuyrukçuluğun, kendiliğindencilik ve sürüklenmenin, “sele kapılma”nın bir biçimidir.

Özgürlük yoksunluğu nedeniyle gerçeklerin bilgisine ulaşmanın zorlukları ve devrimcilerin yeterli bilgiye sahip olmadıkları iddia olunabilir. Bunun bir nebze haklılık payı

İcabında “ezen ulus” devrimcisi olduğunu da inkar eden bizler -emekçi sol hareket- ulusal sorunlar konu olduğunda soykırım sorumlusu bir egemen ulusun devrimcileri olmanın teorik ve pratik gerekleri, anlamı üzerine yoğunlaşma sorumluluğunu ne kadar duyduk?

da olabilir. Fakat bu gerçeklik bizi başka bir düzleme, emekçi sol hareketin tarih bilinci ve tarihle ilişkilendirme tarzı alanına götürür ki, Ermeni soykırımına dair hakikatlerin ortaya çıkartılmasında emekçi sol hareketin rolünün çok sınırlı kaldığı da bir gerçektir. Tarihi gerçeklerin bilgisine ulaşma çaba ve yöneliminin zayıflığı da bir başka gerçeğimiz değil midir zaten?

Emekçi sol hareket için tarihle ilişkileniş ne kadar sınıf mücadelesinin bir alanı olarak kavranabilmiştir?

Emekçi sol hareketimizin hemen bütün kesimlerinin sosyalist mücadele tarihini TKP ve onu kuran örgütlerle başlatmada sanki bir masa etrafında anlaşmışlar gibi görüş birliği içerisinde olmaları nasıl bir gerçekliktir? Peki, TKP'nin sosyalist mücadele tarihini kendisi (ve kendisini kuran örgütler) ile başlatması nasıl bir gerçekliktir ki, son yıllara kadar aşılardan kalmıştır? Sosyalist mü-

Ermeni halkımızın yaşadığı soykırımı ve Ermeni ulusal sorununu devrimci politikanın konusu yapmadığımız, bu konularda halklarımızı aydınlatmadığımız için Ermeni halkımıza özür borcumuz var. Bu özür dileme kendimizi eleştirmekle, kendimizle yüzleşmekle kalmamalı, özeleştirinin devrimci şiddetini pratikte göstermeliyiz.

cadele tarihini neden Ermeni ve Rum sosyalistlerine kadar ilerletemedik, 1920'de neden çakılıp kaldık?

Bir de "tarihsel haksızlıklar" kategorisinde ele aldığımız ulusal sorunlar yok muydu ve bunlardan birisi değil miydi Ermeni soykırımı? İca-bında "ezen ulus" devrimcisi olduğunu da inkar eden bizler -emekçi sol hareket- ulusal sorunlar söz konusu olduğunda soykırım sorumlu-

su bir egemen ulusun devrimcileri olmanın teorik ve pratik gerekleri, anlamı üzerine yoğunlaşma sorumluluğunu ne kadar duyduk?

Ermeni soykırımı, Ermeni ulusal sorunu artık "tarih olmuş", "tarihe mal olmuş", "değiştirilmesi düzeltilmesi imkansız", "tarihsel haksızlık" kategorisinde ele alındığı için de, bu tarz bir anlayış, bu tarz bir marksizm kavrayışı nedeniyle de, Ermeni soykırımının Ermeni ulusal sorunu bakımından yarattığı durumla birlikte var olan bir gerçeklik olarak yaşayıp gelen özgün Ermeni ulusal sorununu anlayamadık.

Ermeni soykırımı ve ulusal sorunu temelinde devrimci tarihimizle yüzleşme yönelim ve devrimci sorumluluğu, eninde sonunda o iddiayı taşıyanlar için marksizm anlayışı bakımından da sorgulayıcı soruları gündeme getirir:

Proletarya burjuvazi çelişkisi dışındaki toplumsal sorun ve çelişkileri en iyimser ifadeyle, sınıf mücadelesinin kıyısında gören ve ihmal edilebilir sayan, tüm bunları nasıl olsa "devrimin çözeceği"ni varsayan indirgemeci marksizm anlayışının, kavrayışının Ermeni soykırımı karşısında burada sorgulamakta olduğumuz devrimci tarihin oluşumundaki rolü nasıl bir hakikattir? İndirgemeci marksizm anlayışı ve nasıl olsa "devrim çözer" düşünsel kolaycılığı, siyasi ertelemeciliği yalnızca Ermeni soykırımı ve ulusal sorunu ve ulusal sorunlarda değil kadın sorunu ve kadın özgürlük mücadelesi başta gelmek üzere siyasal demokrasi ve özgürlük mücadelesinin bir çok konu ve alanında kendini göstermiştir.

Devrimci tarihle yüzleşme ve hesaplaşma bir özgürleşme, arınma ve derinleşme alanıdır. Durumu hakikaten devrimci tarzda sorgulayan sorular ve yönelimin, teorik yenilenme ve derinleşme, siyasal tutarlılık ve bütünlüğü geliştirici itici bir güç olarak işlevleneceği hemen çarpıcı biçimde açığa çıkmaktadır.

Paramaz'ın Savunması

1915'te idam edilerek katledilen Sosyal Demokrat Hınçak Partili Ermeni devrimci Paramaz (Madteos Sarkisyan), mahkemede yaptığı savunmada şunları söyler.

“Bizim istediğimiz eşitlik. Biz katı milliyetçi değiliz. Bizim talebimiz Ermeni, Türk, Kürt, Alevi, Laz, Yezidi, Süryani, Arap ve Kıptilerle birlikte eşit koşullarda yaşamaktır. Bir devrimci olarak bu hedefe ulaşacağımıza inanıyorum. Ama Osmanlı Devleti'nin tutumu onu Türkçülüğe götürüyor. Yüzlerce yıl önce bu topraklara geldiğiniz noktaya, Türkçülüğe geri dönüyorsunuz... Biz 'kışkırtıcılar, serseriler' değiliz. Bu halkın bağrından doğan ve zamanın taleplerini ifade eden halkın öz çocukları olan bizler, sadece ihtilalcileriz. Evet, biz ihtilalciyiz, ileri dünya tarafından tanınan ihtilalcileriz, örnek ihtilalcileriz ve tarih sahnesine çıkışımızın bütün hikâyesi de, Osmanlı Devleti tarafından gayet iyi bilinmektedir.”

“Bizim için bir vatan yoktur. Biz sosyal demokratız. Biz sadece Ermenilerin kurtuluşu için çalışmıyoruz, bütün insanlığın kurtuluşu için çalışıyoruz. Bizim vatanımız bütün dünyadır. [...] Bu ülkenin refahı için yapmadığımız ne kaldı? Ermenile-

rin ve Türklerin kardeşliğini sağlamak için ne fedakârlıkları kabul ettik. Ne kadar enerji tükettik ve ne kadar çok kanımızı akıttık. Bu kadar acıya katlanmamızın nedeni güven yoluyla birbirimizi yükseltmek idi. Ve bizim karşılaştığımız nedir? Yalnızca bizim olağüstü çabalarımızı yok saymakla kalmadınız, aynı zamanda bilinçli olarak bizi imha etmeye çalıştınız. Şunu unuttunuz ki, Ermenilerin imha edilmesi bütün Türkiye'nin yıkımı demektir. [...] Ben Diyarbakır'da faaliyet gösterirken,

düşüncelerimi Ermeniler arasında olduğu kadar, Kürtler, Türkler, Süryaniler ve Araplar arasında da aynı şevk ve heyecanla yaydım.”

Paramaz'ın sözleri yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor.

Ermeni halkımızın yaşadığı soykırımı ve Ermeni ulusal sorununu devrimci politikanın konusu yapmadığımız, bu konularda halklarımızı aydınlatmadığımız için Ermeni halkımıza özür borcumuz var. Bu özür dileme kendimizi eleştirmekle, kendimizle yüzleşmekle kalmamalı,

özeleştirinin devrimci şiddetini pratikte göstermeliyiz.

Bu özür Ermeni halkımızın dile getirdiği şu temel taleplerini politik mücadelenin konusu yaptığımızda anlam kazanır:

“Türkiye-Ermenistan sınırının açılması, Ermeni Soykırımı’nın kabul edilerek özür dilenmesi, kahramanlaştırılmış soykırımcıların isimlerinin caddelerden, sokaklardan,

okullardan silinmesi, ülkede bir arada yaşama ortamının sağlanması, diasporaya gitmiş olan Ermenilerin geri dönüşünün sağlanması ve onlara yurttaşlık verilmesi, zarara uğrayan bütün insanların zararlarının tazmin edilmesi ve Türkiye burjuvazisinden bu hesabın sorulması. Biz bu zararların sadece devlet üzerinden değil Türkiye burjuvazisinden de tazmin edilmesi”...

Soykırım, Yüzleşme Ve Emekçi Sol

Ziya Ulusoy

Elbette kitleleri mücadeleye seferber ettiğimiz ölçüde ve mücadele içinde eğiterek şovenizm zehrinden arındıracak değişimi gerçekleştirebiliriz. Fakat mücadele, soykırımın mahkum edilmesi bilincinin iradi bir çalışmayla geliştirilmesiyle birleşirse köklü değişime yol açar. Bu bilinçle, soykırım gerçeğini sürekli teşhir etme mücadelesi sürecektir. Ermeni, Süryani ve Ezidi soykırımının 100. yıldönümü proleter enternasyonalist görevimizi bize yeniden hatırlatıyor.

Ermeni (ve Süryani, Pontos, Ezidi) soykırımına ilişkin sessizlik, politikasızlık; TKP öncesi devrimci hareketin tarihi ele alınırken, inkarcılık, özellikle mücadelede canlarını vermiş militan ve yöneticilere sahip Ermeni devrimci ve sosyalist hareketine ilgisizlik; emekçi solun ve sosyalizm için mücadele iddiasındaki parti, örgüt ve kişilerin ağırlıklı tavır ve politikası olageldi.

Mustafa Suphi TKP'sinde, Şefik Hüsnü TKP'sinde, bu ilgisizlik hemen hemen eş düzeyde var.

Bireysel araştırmacılar tarafından eleştirilerek ortaya çıkarılması bizim için can sıkıcı olsa da, TKP'nin kuruluşuna katılan Salih Zeki, Ermeni soykırımının toplama kampı Deyr El Zor'un soykırım zamanındaki mutasarrıfı, yani yöneticisidir. TKP'nin,

bu görevi yapmış eski İttihatçıyı, Teşkilat-ı Mahsusa üyesini saflarına kabul etmesi, faydacı sosyalşoven bir tavidir. Ermeni soykırımına karşı tutarlı demokratizmden uzak bir ilgisizlik politikasıyla bağlantı içinde.

Mustafa Suphi ve yoldaşları, 1920 yılında Bakü'de toplanan Doğu Halkları Kurultayı'nda sert bir protesto ve "halk mahkemesine" sloganıyla Enver Paşa'nın ve diğer İttihatçıların konuşma yapmak üzere kürsüye çıkmalarını engellemişlerdir. Bu tavrını dikkate aldığımızda, TKP'nin faydacı bir tutumla İttihatçılarla uzlaştığı için değil, Ermeni soykırımına karşı mücadelede ilgisizliğin katkısıyla Salih Zeki'yi TKP'nin kurucu üyeliğine kabul etmiştir.

Doğu Halkları Kurultayı'nda delegelerden John Reed'in Ermeni soykırımını protestosuna karşın, TKP'lilerin aynı konuda yüksek sesle protesto yapmamış olmaları da sosyalşoven ilgisizliğin bir biçimi.

Şefik Hüsnü TKP'si döneminde aynı ilgisizlik devam etmiştir. Dahası Şefik Hüsnü, İttihat Ve Terakki diktatörlüğüne ilişkin değerlendirmeler yaptığı yazılarında Ermeni soykırımına değinmemekle, sosyalşovenizmde kararlı bir duruşa sahip olduğunu göstermiştir.

Kıvılcımlı, 1929 ve devam eden yıllarda gerçekleştirdiği ve Yol serisinde topladığı incelemelerde vardığı sonuçlarla, Kürt ulusal sorununda olduğu gibi, Ermeni meselesinde de devrimci ve enternasyonalist görüşü dile getirir.

Şefik Hüsnü TKP'sinde *Hikmet Kıvılcımlı*'nın bu konudaki tavrı, Kürt ulusal sorunundaki tavrı paralelinde, parti yönetiminden farklıdır. Kıvılcımlı, 1929'da yazdığı "*İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)*" adlı eserinde sorunu analiz etmekten kaçmaz, sosyalşoven ilgisizliğe son verir:

"Osmanlı İmparatorluğu'nda, Çarlık Rusyası ile İngiliz emperyalizmi arasında Orta Asya pazarları üzerinde başlayan rekabette kilit ve anahtar noktası, bugünkü Doğu ille-

rinde bir Ermenistan hükümeti ya da özerkliği kurup kurmamak sorunuydu. Bu soruna bir zamanlar "Şark Meselesi" denirdi.

Osmanlı İmparatorluğu derebeyi saltanat şeklini koruduğu sürece Doğu illerinde iki zümre vardı:

1- Kürtlük: Daha çok derebeyi klan ve aşiret sistemleri içinde, dağınık, siyaset dışı bir kalabalık şeklindeydi.

2- Ermenilik: Genellikle burjuvalaşan ve İstanbul, Trabzon gibi önemli ticaret merkezlerindeki kodaman kapitalist ırkdaşlarıyla sıkı sıkıya bağlı, İngiliz metalarını İran yaylasından İç Asya'ya taşımakla görevli bir küçük-burjuva çoğunluğu üzerinde kurulmuş bezirganlık sistemi demektir.

Emperyalist çelişkilerin dış kışkırtmaları yüzünden biraz daha şiddetle alevlenen Kürt-Ermeni karşıtlığı, bu iki zümre insanın arasındaki din, dil vb. farklarından çok, adeta bu rejim farkından doğma bir derebeyi-burjuva karşıtlığı oldu. İki kutup, Osmanlı Avrupasında geniş çapta rol oynayan müslüman-huristiyan (derebeyi-burjuva) karşıtlığı, daha çok tarihsel ve konumsal koşullar yüzünden Doğu illerinde, Balkanlar'dakinin tersine, ikincilerin yenilgisiyle çözümlendi.

Meşrutiyet burjuvazisi Doğu sorununun terörü altında, ilk ve büyük tehlike olarak gördüğü Ermeniliğe çullandı. Zaten Osmanlı saltanatı içinde kalmış uluslar içinde -Balkanlar bir yana bırakılırsa- siyasal bilinç ve örgüte kavuşmuş en keskin istemler ileri süren yığın, Ermenilerdir. Meşrutiyet burjuvazisi, birçok alanda olduğu gibi, Ermeni ulusçuluğuna* karşı da derebeylikle elele

verdi. Elele verdiği derebeylik, öteden beri iki ayrı rejim karşıtlığıyla Ermeniliğe karşı tutulan Kürt derebeyliğiydi! İttihat ve Terakki devlet aygıtı yasadışı bir kararla başa geçti; Kürt derebeyleri milis örgütler halinde silahlandırıldı. **Kürtlükle Türklük, Ermenileri, dünyada ender görülmüş sinsî bir vahşet içinde katliama uğrattı.** Fakat bu katliamdan Türk Meşrutiyet burjuvazisi kadar ve belki ondan çok daha fazlasıyla yararlananlar Kürt derebeyleri oldu. Ve Kürdistan'da derebeylik biraz daha rakipsiz, çapul ettiği Ermeni mallarıyla biraz daha şişman oldu.”(Yedek Güç: Ulus (Doğu) / İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark), Hikmet Kıvılcımlı, Derleniş Yayınları)

Kıvılcımlı bu berrak görüşlerinin devrimci politikasını geliştirmeyi ise başaramaz. Katliam yapıldı, geriye yüzleşme dışında politikası yapılacak bir sorun, bir talep kalmadı mevzisinde hareket eder nesnel olarak.

Kıvılcımlı, 1960'lar sonrası ise bir yazısında şunları söyler:

“En sonunda, Türkiye'nin Birinci Demokratik Devrimi (Milli Mücadele) açıktan açığa sırf bir sömürgeleştirme baskısına karşı İngiliz-Fransız-Amerikan Emperyalizminin maşası Yunan ve Ermeni istilasına karşı bir Kurtuluş Savaşı oldu.” (Devrim Zorlaması Demokratik Zortlama, Hikmet Kıvılcımlı, Sosyal İnsan Yayınları)

Kıvılcımlı, burada Ermeni soykırımını (o dönemki genel ifadeyle katliamını) reddetmez fakat, meseleyi Yunan ve Ermeni halklarının emperyalist işgalcilerin “maşası” rolünü oynadıkları biçiminde, tek yönlü,

salt egemen ulus görüşü açısından ele alan yanlış bir niteleme yapar.

Görüşlerinin evrimine baktığımızda şunları görürüz:

Kıvılcımlı, 1929 ve devam eden yıllarda gerçekleştirdiği ve Yol serisinde topladığı incelemelerde vardığı sonuçlarla, Kürt ulusal sorununda olduğu gibi, Ermeni meselesinde de devrimci ve enternasyonalist görüşü dile getirir. Enternasyonalizmde kararlıdır, taviz vermez. TKP yönetiminin “feodal gericiliğe karşı savaş” fikrinden farklı görüşler ortaya

O dönemde TKP üyelerinden Nazım Hikmet, “Memleketimden İnsan Manzaraları” eserinde Ermeni katliamına işaret eder, dolayısıyla katliama karşı enternasyonalist tavrın gerekli olduğunu şiiriyle dile getirir.

koyar. Kürt isyanlarına yönelik karşıdevrimci terörü teşhir eder, sömürgeci politika olarak suçlar. Ermeni katliamlarını da, “Kürtlükle Türklük, Ermenileri, dünyada nadir görülmüş sinsî bir vahşet içinde katliama uğrattı” diye niteler. Bu elbette soykırım demektir.

Kıvılcımlı 1950 sonrasında pratik devrimci gelişme uğruna bazı konularda sağa doğru tavizler verir (“İkinci Milli Kurtuluş savaşımız”, Menderes’e, Kemalistlere ve orduya

övgü). Ya da yasallık kaygısıyla bazı konularda görüş belirtmekten kaçınır (Kürt ulusal sorunu). İşte bu yeni dönemde eski görüşlerinde ısrar etmez. Kemalizmle uzlaşıcı tavır içine girer. Fakat yine de, Ermeni soykırımını reddeden tavrı yoktur, soruna ilgisizliği ise eleştiriyi hak eder.

O dönemde TKP üyelerinden Nazım Hikmet, “Memleketimden İnsan Manzaraları” eserinde Ermeni katliamına işaret eder, dolayısıyla katliama karşı enternasyonalist tavrın gerekli olduğunu şiiriyle dile getirir:

*“bu fırsattan istifade,
Ermeni evlerine hücum
hükümetin miskinliği
İslâmlar Ermenilere,
Ermeniler İslâmlara...
evler ateşe verilir
şehri yağma eden mürteciler.
Adana kıtali köylere
Tarsus sokakları cesetle doludur”*

Adana katliamını teşhir ettiği bu dizelerin yanı sıra, 1915 katliamcılarını da aynı eserinde teşhir eder:

*“İsmail’i, seferberlikle,
yaşı on altı olduğu halde,
tutup askere gönderdiler.
Domuzuna yığitti.
Yozgat taraflarına jandarma gitti.
ve Ermeniler kesilirken
kana battı göbeğine kadar.”*

“Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim” kitabında ise Nazım, romanın kahramanı Ahmet adlı bir Türk’e “Ermeni olayı Türkiye’nin yüz karasıdır” dedirtir.

1950 sonrasında Nazım şiirinde ve söyleşilerinde bu konuda daha net görüş ortaya koyar. Bunlardan biri, 1951’de Sofya’da gittiğinde yaşanır.

Orada Ermeniler tarafından coşkuyla karşılanır:

“Ermeni cemaati onu kendi derneklerine götürdü. Kendisine, Ermeni meselesi hakkında soru sorduklarında Nazım, ‘Ermeni Soykırımı, alnımızda kara bir lekedir’ diyor...” (Osman Rauf Alper, Mülteci Komünist / Eski Bir TKP’linin Anıları, Timaş Yayınları)

1950 yılında yazdığı “Akşam Gezintisi” şiirindeyse şu dizeler yer alır:

*“bakkal karabetin ışıkları yanmış
affetmedi bu Ermeni vatandaşı
Kürt dağlarında babasının
kesilmesini
fakat seviyor seni
çünkü sen de affetmedin
bu kararı sürenleri
Türk halkının alınına”*

Ermeni Devrimci Hareketinin İnkarı

Komünist hareket dahil, Türkiye ve Kürdistan emekçi sol hareketi, geçmişi TKP’yle başlatır. TKP öncesi, reformist Osmanlı Sosyalist Fırkası’na ve bazı işçi derneklerine kadar, hadi diyelim ki 1909’da kurulan Selanik İşçi Federasyonu’nun bildiriler dağıtarak, yayınlar çıkararak, grev ve direnişler örgütlemeye çalıştığına değinilir.

Fakat sıra Ermeni devrimci hareketine gelince onların faaliyet ve mücadelelerini pek anılmaz.

Hiç değilse geçmişte böyle olurdu.

Ama sosyalşovenizmin etkisi azalınca, daha çok da 80’li yılların sonlarından başlayarak yapılan araştırmalar, Ermeni devrimci hareketini gündeme getirmeye başladı. Bunun öncelikle devrimci partilerden zi-

yade onlar içinde ve dışındaki tekil devrimci araştırmacılardan geldiğini vurgulayalım. Recep Maraşlı ve Sait Çetinoğlu'nun araştırmaları buna örnektir. ("Ermeni Ulusal Demokratik Hareketi ve 1915 Soykırımı", Recep Maraşlı; "Türkiye Sol Hareketlerindeki Milliyetçi Virüs" ve çok sayıda makale, Sait Çetinoğlu).

Bu iki araştırmacının kitap ve yazılarında ortaya koydukları gibi, Sosyal Demokrat Hınçak Partisi Ermeni ulusunun bağımsızlığı ile demokratik devrimi birleştiren asgari, halkçı tarzda sosyalizm kurmayı azami program edinmişti. 1915'te partinin 120 yönetici ve üyesi tutuklandı ve 20 yöneticisi idam edildi. İdam edilen sosyalistler adına Paramaz (Madteos Sarkisyan) son sözleri olarak, "*Siz yalnız bizim vücudumuzu ortadan kaldırebilirsiniz, bizim ideallerimizi asla, bu ideallerimiz yakın gelecekte gerçekleşecek ve bütün dünya bunu görecek, ideallerimiz sosyalizmdir...*" diye haykırdı.

Sevgili Suphi Nejat Ağırnaslı, bu tarihsel devrimci mirası yaşatmak için Kobanê'de savaşırken Paramaz adını alarak, geçmişin sosyalşoven tutum ve ilgisizliğine cevap verdi.

Sosyal Demokrat Hınçak Partisi militanları Ermeni soykırımından sonra Kafkasya'da ve değişik Ortadoğu ülkelerinde komünist partilerin kurulmasında ve gelişmesinde rol oynadılar. Sovyet Ermenistan'ını desteklediler.

Taşnaksutyun (Ermeni Devrimci Federasyonu) ise ulusal demokratik bir partiydi. İttihat Ve Terakki ile ittifak yaptı, Anadolu'da gelişmesine yardımcı oldu. Sonra Sovyet Erme-

nistanı alternatifine karşı bağımsız Ermenistan'ı kurup yaşatmaya çalıştı, Bolşevik devrimine karşı mücadele yürüten gerici bir partiye dönüştü.

71 Devrimci Hareketinin Tutumu

71 Devrimci Hareketi Ermeni soykırımına (ve Pontos, Süryani ve Ezidi soykırımına) ilişkin görüşlerini TKP'nin daha ileri kanadı-

Ermeni soykırımına karşı olmasına rağmen Belli, soykırım olarak nitelenmekten özellikle kaçınırken İttihat Ve Terakki'nin soykırım kastı ve kararı olmadığı fikrini ileri sürmekte. Bu yanılıgısı gerçekte bağdaşmadığı gibi, onu buna götüren İttihat Ve Terakki'yi ilerici ve iktidarını tarihin önemli bir uğrağı olarak gören görüşüdür.

nın lideri olan Mihri Belli'den aldı. Kıvılcımlı'nın bu dönemde soruna ilişkin pratik faydacı uzlaşıcılığıyla soykırımı teşhir eden bir tavra girmediğini biliyoruz.

Dahası TKP'nin modern revizyonist Yakup Demir kanadı da, Mihri Belli ve Kıvılcımlı da bu dönemde "İkinci Milli Kurtuluş Savaşı" argümanı ile hareket ettikleri için Ermeni soykırımını teşhir etmekten, soykırım karşıtı bilinç taşımaktan kaçındılar.

71 Devrimci Hareketi, mücadele biçimleri sorununda ve sol cuntacı-lara kuyrukçuluğu reddetmek açısından öncelinden keskin ve köklü bir kopuş sağladı. Ancak Ermeni soykırımına ilişkin sosyalşoven ilgisizlik-ten kopamadı. Bunun istisnası İbra-him Kaypakkaya oldu.

“1915’de ve 1919-20’de kitle ha-linde katledilen ve topraklarından sürülen Ermenilerin hareketi müs-tesna” (İbrahim Kaypakkaya, Seç-me Eserler, sf, 215).

71 Devrimci Hareketi, mücadele biçimleri sorununda ve sol cuntacılara kuyrukçuluğu reddetmek açısından öncelinden keskin ve köklü bir kopuş sağladı. Ancak Ermeni soykırımına ilişkin sosyalşoven ilgisizlikten kopamadı. Bunun istisnası İbrahim Kaypakkaya oldu.

Balkanlar’daki ulusal hareketlerin başarısından farklı olarak Ermeni-lerin ulusal hareketinin yenilgisini anlattığı yerde Kaypakkaya, Ermeni ulusunun kitlesel olarak katledildiği ve yurdundan sürüldüğü gerçeğini tereddütsüz ortaya koyar. Başka bir yerde, Türkiye’deki ırkçılığı em-peryalizmin ırkçılığı olarak gös-teren Perinçek’in görüşlerini sert bir şekilde eleştirerek, halkları asıl

bölenin Türk burjuvazisinin ırkçılı-ğı olduğunu vurgular. Bu tespitleri, onun proleter enternasyonalizmini tavizsiz savunusundan, burjuvazi-den ideolojik bakımdan da bağım-sız olma kararlılığından geliyordu. Dahası Mihri Belli ve TKP’nin Ke-malizmle ideolojik uzlaşıcılığına karşı savaş açarak kopuşmasından kaynaklanıyordu. Kaypakkaya’nın Ermeni ulusuna ilişkin kitle halinde katliama uğratıldıkları ve yurdundan sürüldükleri tespiti elbette soykırım anlamına gelir.

Hatta Kaypakkaya’nın bu sert eleştirileri karşısında Perinçekçiler durumu kurtarmak için geçici bir süre, Savunma’da yaptıkları gibi, Ermenilerin katledilmelerini protes-to eden cümleler kullanmak zorunda kaldılar. Sonra eski tavırlarına, eski tavırlarından daha şovenist tezlere yeniden sarıldılar.

Mahir Çayan, “gavur”a karşı Türk halkındaki alerji emperyalistlere karşı kullanılırsa yararlı olabilece-ğini söyler. Yoksa başka durumlarda felakete yol açacağını belirtir. Bu Çayan’ın Müslüman olmayan halklarımıza karşı işlenen kitlesel katliamların ve Müslüman halkların onlara karşı gerici şovenist düşman-lığının farkında olduğunu gösteriyor.

Ancak yine de Çayan’ın TKP’den, Mihri Belli’den miras sosyalşoven görüşten, soykırımı protesto edecek derecede kopuş sağlayamadığı görü-lüyor.

Mihri Belli’nin, Hrant Dink’in kal-leşçe katledilmesinden sonra yazdı-ğı yazıda bile Ermeni soykırımına ilişkin sosyalşoven görüşü maalesef sürdürdüğünü vurgulamalıyız:

“Ulusal azınlıkların kurdukları siyasi partiler Osmanlı İmparatorluğu’nu yok etme kararında olan büyük devletlerle fiilen ittifak durumundaydılar. Bunu hesaba katmayan bir tahlil eksiktir. Birinci Dünya Savaşı’nda katırlalar tepişti olan taylara oldu. Çarlık Rusyası orduları Trabzon, Erzurum ve Van’ı işgal edip Anadolu’ya girdikleri zaman Rumlar ve Ermeniler Çarlık askerlerini kurtarıcı gibi karşıladılar... Beri yandan müttefiki Berlin’in akıl hocalığı ve onayı olmadan İttihat ve Terakki Hükümeti bu önemde bir karar alamazdı. Bütün bu ayrıntılara değinmeden yapılacak tahlil besbelli eksiktir.

Ben (...) “genocide” sözcüğünün kullanılmaması gerektiği görüşündeyim. (...) bir ırkın yok edilmesi anlamına gelir. İttihat ve Terakki hükümeti bile, uygulama ne olursa olsun böyle bir karar almamıştır.” (“Hrant’ın Saygıyla Uğurlanması Halkların Kardeşliğine Perçin, Manevi Dayanaklarımıza Dönüştür”, 2 Şubat 2007).

Ermeni soykırımına karşı olmasına rağmen Belli, soykırım olarak nitelemekten özellikle kaçınırken İttihat Ve Terakki’nin soykırım kastı ve kararı olmadığı fikrini ileri sürmekte. Bu yanılgısı gerçekte bağdaşmadığı gibi, onu buna götüren İttihat Ve Terakki’yi ilerici ve iktidarını tarihin önemli bir uğrağı olarak gören görüşüdür. Yanı sıra, iç egemen sınıfların ırkçı soykırımcı saldırılarını, büyük ölçüde emperyalistlerin kışkırtmasına bağlayan “milli”ci yaklaşımıdır. Evet, Alman emperyalizmi İttihat Ve Terakki’nin ırkçılığını kendi çıkarı için kullan-

mış ve desteklemiştir. Yine Rusya ve itilaf emperyalistleri Ermeni sorununu ve milliyetçilerini kendi çıkarları için kullanmaya çalışmışlardır. Ama Ermeni soykırımını asıl gerçekleştiren ve planlayan, kuşkusuz İttihat Ve Terakki diktatörlüğüdür. Şoven milliyetçiliğiyle, Pantürkist ideolojisiyle, Türk burjuvazisinin çıkarlarının çılgın temsilcisi İttihat Ve Terakki soykırım yapmıştır.

Belirtmek gerekir ki, 60’lı yıllarda MDD’ye rakip TİP yönetimi de ben-

Hrant Dink’in yönetimindeki Agos gazetesinin çabaları Ermeni soykırımıyla yüzleşmeyi ilerletir ve emekçi sol harekete enternasyonalist görevini hatırlatırken, tutarlı demokratlıkta kararlı eğmeyen parti, örgüt ve bireyler de soykırım suçunu teşhir etme tavrını yükselttiler.

zer bir tavra sahiptir. Mehmet Ali Aybar, 1967’de ABD’nin Vietnam’da işlediği savaş ve soykırım suçlarını yargılamak ve teşhir etmek amacıyla oluşturulan ve “Russell Mahkemesi” olarak bilinen “Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi”nde, Jean Paul Sartre’ın hazırlayıp okuduğu “Soykırım Bildirgesi”nde Ermeni soykırımının örnekler arasında yer almasına itiraz eder. Aybar’ın sunduğu rapor üzerine Ermeni soykırımını bildirge-

den çıkarılır. Aybar'ın tavrı da Belli'ninkiyle aynıdır.

THKP-C ve THKO, Belli'nin Ermeni soykırımı sorunundaki sosyalşoven görüşlerini tartışmadılar ve aşamadılar.

Halklarımızın gönüllü ve özgür birliğini kurma hedefi doğrultusunda halkların birbirine güvenini sağlamak, her ulus ve inancı proletarya ve yarı proleter yoksulların, sosyalizm için birbirine güvenen sağlam birliğini kurmak için, soykırımla yüzleşmenin güncel görev olarak kavranıp mücadele konusu edilmesi gerekiyor.

70'li- 80'li Yıllarda Sosyalşoven İlgisizlik Devam Etti

70'li yıllarda, Kaypakkaya'nın Ermenilerin kitlesel katliama uğratıldığı belirlemesi, ayrıca Kemalizme ilişkin tespitleri devrimci harekette adeta geri dönülemez bir etki yaratmasına karşın, devrimci hareketin ancak bir bölümü, Ermenilerin kitlesel katliama uğratıldıklarına yer yer değindi. Bir bölümü bu tespitleri bile yapmaktan kaçındı.

Aslında devrimci harekette, pratik gelişmeye hizmet etmeyeceği kaygısıyla hemen herşeyi devrimin zaferine bırakma eğilimi, Ermeni soykırımını nedenleriyle ele alarak tartışmasını, açıklamasını, sorunun devrimci politikasını geliştirmesini

engelledi. Pratik faydacılık, kaçınılmaz olarak sosyalşoven ilgisizliğe yol açtı. Oysa o dönemde Türk burjuva devleti bir yandan Asala örgütünün eylemlerini ırkçılığı geliştirmek için demagojisine vesile yapıyordu. Aynı dönemde devrimci hareket kitleseldi ve devrimci partilerin bu yönde etkili yoğunlukta çalışmalar yaparak kitlelerde Ermeni soykırımına karşı tutarlı demokrat ve proleter enternasyonalist tavır gelişmesini sağlama imkanı vardı. Devrimci hareket bu imkanı değerlendiremedi.

Bu dönemde Ermenilerin büyük katliamlara uğratılmış oldukları fikri Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketinde önceki döneme göre nispeten daha yaygın olsa da, damgasını basan sosyalşoven ilgisizlikti.

80'li yılların ikinci yarısında soruna ilgi daha fazla arttı. Partiler 12 Eylül yenilgisinden çıkarken yeniden temel görüşlerini hazırlıyor, kısmen eleştiriden geçiriyor, eksikliklerini gidererek hazırlanmaya çalışıyorlardı.

Örneğin Dev-Sol, bugünkü adıyla DHKP-C, bugün soruna ilişkin ilgisizlik içinde olmasına karşın, 80'li yılların sonlarında "Haklıyız Kazanacağız" adlı savunmada bu soruna genişçe yer veriyor. Ermenilerin bir nevi soykırım olan katliamlara uğratıldıklarını vurguluyor. Ermeni düşmanlığının kökünün kazanması görevini önüne koyuyor.

90'lı Yıllardan İtibaren Azgınlaşan İrkçi Milliyetçilik ve Devrimci Hareket

Kürt ulusal özgürlük mücadelesine karşı egemen sınıfların geliştirdiği

özel savaş ve tırmandırdığı şovenizm, devrimci ve antifaşist hareketin saflarını etkiledi.

Derin bir şovenizme, ırkçılığa yuvarlanan Perinçekçiler ile Halk Kurtuluş Partisi ve bazı sol eğilimli aydınlar, yalnızca Kürtlere ve devrimci harekete karşı şovenizmin şampiyonluğunu yapmakla kalmadılar. Ermeni soykırımını gerçekleştiren İttihat ve Terakki katillerinin savunuculuğunu da üstlendiler. Ermeni düşmanlığında MHP'li faşistlerin oynamakta olduğu rolü devraldılar. Hrant Dink'in, mahkemede mahkum edilmesi için eylemler yaptılar, katledilmesini kışkırttılar.

Bunun etkisi ortacı sosyalşoven çizgide yer alanları da ortaya çıkardı. TKP ve benzer bazı çevreler, sınıf indirgemeciliğini teorik bahane, liberallerin lafçı kuyrukçu demokratlığını pratik bahane yaparak, soykırımla yüzleşme mücadelesine karşı saldırıya geçtiler.

Lenin'in demokrasi mücadelesinin kararlı öncülüğünü, tutarlı demokrat duruşun gereği olarak ulusların hak

eşitliğinin ve ayrılma özgürlüğünü kararlılıkla savunmayan proletaryanın sosyalizm için mücadele edemeyeceği görüşünü, bir kenara attılar.

Ortacı sosyalşoven çizgidekiler, TKP'den başlayarak pek çok akım, faşistlerin ve diğer şovenistlerin tırmandırdığı Ermeni düşmanlığına karşı mücadeleye sosyalşoven ilgisiz içinde, adeta ölü taklidi yaparak durumu geçiştirebileceklerini zannediyorlar.

Bu iki eğilime karşı, Kürt ulusal demokratik mücadelesiyle ittifak görevini devrimci görev olarak önüne koyan, ulusal topluluklara karşı şovenist düşmanlıkla mücadele eden bir çizgide, birçok devrimci ve antifaşist hareket birleşti. Kürt ulusal demokratik mücadelesiyle ilişkilenmede de, Ermeni düşmanlığını bir kenara atarak soykırımı teşhir etmekte de tutarlı demokrat çizgide durdular, sosyalşoven ilgisizliğe son verdiler.

Bir yandan Hrant Dink'in yönetimindeki Agos gazetesinin çabaları Ermeni soykırımıyla yüzleşmeyi

ilerletir ve emekçi sol harekete enternasyonalist görevini hatırlatırken, tutarlı demokratlıkta kararlı ve şovenist etkiye boyun eğmeyen parti, örgüt ve bireyler de soykırım suçunu teşhir etme tavrını yükselttiler.

Kürt halkının geniş kitlelerinde Ermeni düşmanlığının yıkılması, ulusal demokratik hareketin tutarlı demokrat tutumda direktmesi, bu şekilde, mücadeleye seferber ettiği kitlelerin değişmesi, bilincinin geliştirilmesiyle oldu. Kürt ulusal demokratik hareketinin bu tutumu, emekçi sol hareketi de etkiledi.

Marksist leninist komünistler, 90'lı yıllardan başlayarak şovenist saldırganlığa ve sosyalşovenizmin sol saflardaki etkisine karşı mücadeleyi kararlılıkla sürdürdüler. Bu mücadelede 2000'li yıllarda Ermeni ve diğer halklarımıza karşı işlenmiş soykırım suçlarını teşhir etmede de kararlılık gösterdiler. Bunu, soykırımla geniş halk kitlelerini yüzleştirme görevinin bugün de güncel olduğu bilinciyle yaptılar.

Ancak 2000'li yıllardan önce Ermeni (ve Süryani, Pontos, Ezidi) soykırımını teşhir etmenin güncelliğini kavramayan tavırlarının sosyalşoven ilgisizlik olduğunu vurgulayarak özeleştirisini yapıyorlar.

Halklara düşmanlığın egemen ulustan ve müslüman inançtan halk kitleleri içinde sürekli gericilik ürettiği gerçeği, soykırımla yüzleşme görevinin ne denli güncel olduğunu ortaya koyan somut olgudur. Yalnızca bu bile, bu görevin sürekliliğini ve güncelliğini gösterir. Ama aynı zamanda halklarımızın gönüllü ve özgür birliğini kurma hedefi doğrultusunda halkların birbirine güvenini sağlamak, her ulus ve inançtan proletarya ve yarı proleter yoksulların, sosyalizm için birbirine güvenen sağlam birliğini kurmak için de, soykırımla yüzleşmenin güncel görev olarak kavranıp mücadele konusu edilmesi gerekiyor.

Elbette kitleleri mücadeleye seferber ettiğimiz ölçüde ve mücadele içinde eğiterek şovenizm zehrinden arındıracak değişimi gerçekleştirebiliriz. Fakat mücadele, soykırımın mahkum edilmesi bilincinin iradi bir çalışmayla geliştirilmesiyle birleşirse köklü değişime yol açar. Bu bilinçle, soykırım gerçeğini sürekli teşhir etme mücadelesi sürecektir. Ermeni, Süryani ve Ezidi soykırımının 100. yıldönümü proleter enternasyonalist görevimizi bize yeniden hatırlatıyor.

